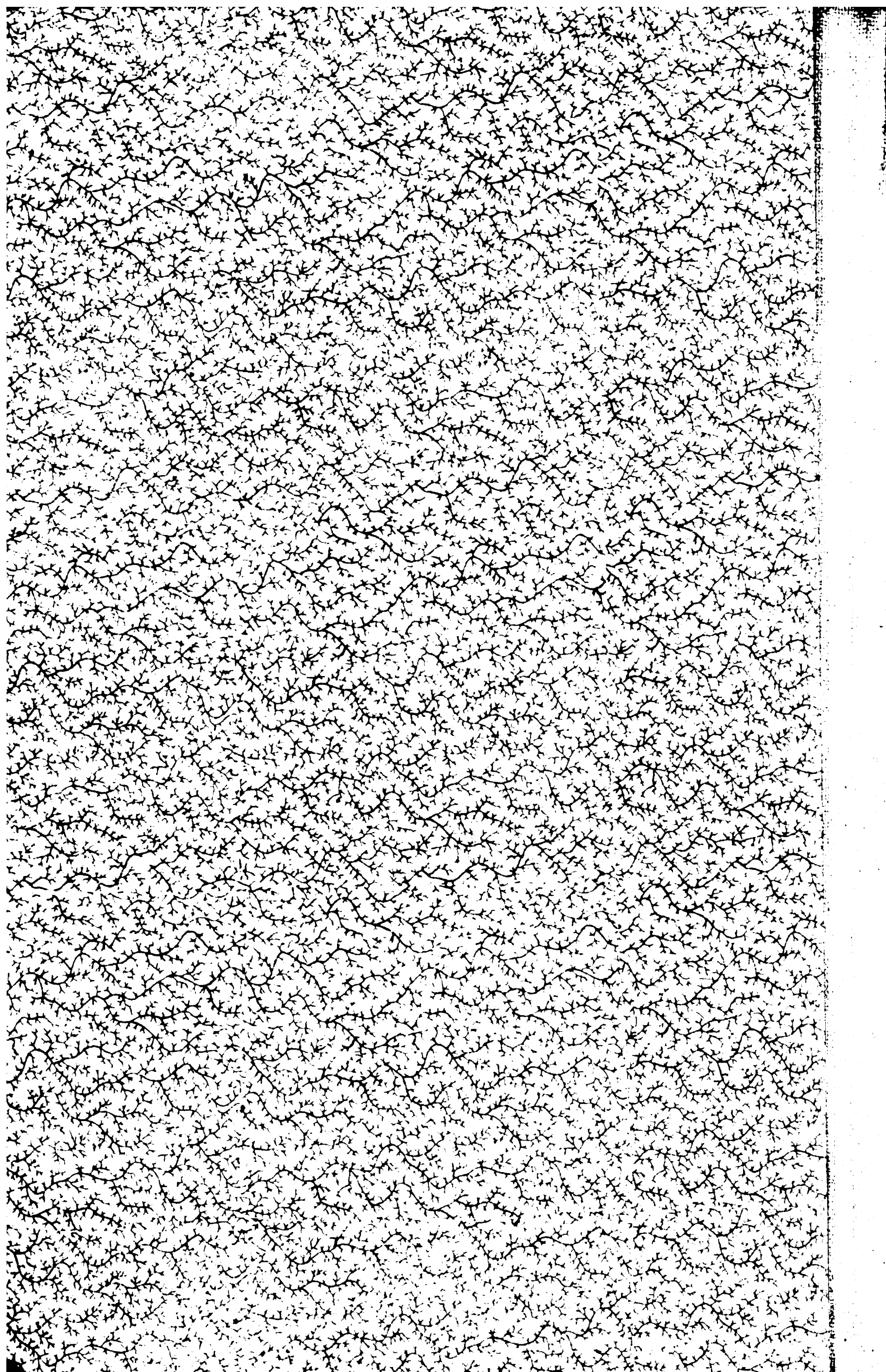

CRUMLIN

Ewald
NIX

1. Fiction (Danish).

CRUMLIN

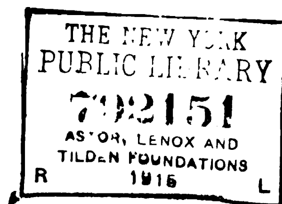
EN HISTORIE FRA GAMLE DAGE

FORTALT AF

CARL EWALD

DET NORDISKE FORLAG
(BOGFORLAGET) ERNST
BOJESEN · KØBENHAVN
TRYKT HOS F. E. BORDING
MDCCCC

OPLAG: 2000 EKSPL.

INDHOLD

FØRSTE BOG

FØRSTE KAPITEL

CRUMLIN

LANGT Vest paa i Irland, i Connaught, der er saa armt og usseligt som intet af de andre irske Lande, ligger der et Sted en lille Sø, som hedder Crumlin.

Den er bare en Pyt i Sammenligning med de stolte irske Søer, og man vil forgæves lede efter den paa Kortet. Den ligger dybt mellem Bjerge med smaa Enge og fattige Marker, og uden om Bjergene slaar den øde, brune Mose en milebred Ring.

En Gang i gamle Dage var der Liv og Røre ved den lille Sø.

Der laa en Borg, som havde samme Navn som Søen, og paa Borgen boede Høvdingen for den mægtige Klan O'Curry. Der laa Huse og Hytter rundt om Borgen. Der laa et Kloster med lærde og fromme Munke, og der laa Boliger hist og her, som hverken var Borg eller

Hytte, men tjente til Opholdssted for Klanhøvdingens Slægtninge. De var frie Mænd som han, om ikke saa rige.

Da Englænderne kom over Irland med Ild og Sværd, var Crumlin omtrent det eneste Sted paa Øen, der gik fri for Rædslerne.

De vilde, blodbesudlede Soldater naaede aldrig over Mosen, og Herrerne til Crumlin sad trygt paa deres Borg. Hver Gang de havde været i Kamp — og de lød hvert eneste Opraab til Fædrelandets Befrielse — skjulte de sig efter Nederlaget i deres Bjerge, og ingen faldt paa at søge dem der.

Men selv om Egnen saaledes intet saà til Krigens Rædsler, var det ligefuldt nemt at sé paa den, at Tiderne havde forandret sig.

Borgherren kaldte sig endnu Klanhøvding, og Mændene rundt om Søen lød ham villig som før. Men han vidste, at han sad der paa den engelske Konges Naade, og hver Dag kunde en engelsk Æventyrer banke paa hans Port og tage Borg og Gods med den Ret, et Brev fra Hans Majestæt gav ham.

Gik Borgherren langs Søens Bred, saà han også hundrede Vidnesbyrd om Crumlins sunkne Magt.

Klostret laa i Ruiner. Ingen Fjendehaand havde ødelagt det som saa mange andre irske Klostre. De fromme Fædre havde forladt det,

ikke for at drage til mildere og fredeligere Egne, men for paa deres bare Fødder at vandre Øen rundt og prædike den katolske Tro, som de kætterske Englændere vilde udrydde, og opildne Fædrelandskærligheden hos Irerne.

Der var blot bleven tilbage i Crumlin en eneste Broder, og han hed Patrick, hvilket er Navnet paa Irlands Skytshelgen og mere anset end noget andet Navn paa Øen. Han var nu en gammel Mand og mild. Rolig fandt han sig i, at Folkene ved Søen hentede Sten og Tømmer fra det sunkne Kloster for at udbedre deres Hytter — bare de lod hans egen Celle staa i Fred.

Og Hytterne kunde trænge til Udbedring. De fleste stod øde og forladte og havde staaet saadan i mange Aar. Naar et Brudepar i Crumlin satte Bo, tog de med Klanhøvdingens Tilladelse et af de tomme Huse i Besiddelse. Men der var ikke mange Brudepar i Crumlin. Hver Gang, Høvdingen drog i Krig, fulgte hans Mænd ham alle som én. Hver Gang, han kom tilbage, havde han kun en ringe Del af dem med sig. De andre var fangne eller faldne. Aar for Aar tog Befolkningen af.

Men de vilde Dyr i Egeskoven paa Bjergene tog til, og Fiskene i Søen formerede sig, saa der blev altid Føde nok til de faa Beboere, selv om den magre Jord knap gav igen, hvad man saaede i den.

Borgen var saa gammel, at ingen vidste dens Alder.

Den var bygget et Stykke ude i Søen paa en kunstig Ø. Bygherren havde rammet Pæle ned i Søens Bund, fyldt op med Jord og Sten og derpaa rejst sit Hus af Egetømmer. Af Træ var Huset, og af Træ var Muren, der hegnede det. Naar Træet raadnede i Vandet, eller Stormen slog det isønder i Aarhundredernes Løb, bødede Beboerne paa det med nyt fra de uudtømmelige Skove.

Borgen selv bestod af et to Etages Hus med et højt Tag og mange smaa uregelmæssige Vinduer. I Huset var der en stor Hal med et mægtigt gammelt Arnested. Resten af Stueetagen var optaget af Forhallen og Hestestalden, der kunde rumme et halvt Hundrede Heste. Den øverste Etage bestod af lutter Smaakamre, og medens Hallen var udstyret med Hyndebænke og Armstole, brogede Tæpper og allehaande gammeldags Vaaben paa Væggene, var der i de smaa Kamre aldrig mere end en Briks, hvorpaa Beboeren kunde hvile sig.

Men i Hallens ene Krog var der en Løndør, som førte ind til et Rum, der ikke var større, end at en Mand kunde staa i det, og som ikke havde noget Gulv, men gik lige ned i Søen. Det kaldtes *Dommen*, og naar Klanhøvdingen havde dømt en Mand af sine til Døden, blev

Manden ført derind, Døren lukkedes efter ham, og ingen saà ham siden.

Gaarden mellem Huset og Muren var kun smal, og i Muren var der mange Rum til Vaaben og Jagtredskaber og Husgeraad. Porten var stor med svære Slaaer og Bolte; foran den var der en Bro, som løb ind til Land, smal og skrøbelig, beregnet paa at kastes af i Fejdetid. Saa laa der ogsaa et Par Baade, store Pramme, der kunde rumme baade Heste og Folk. Og inde, hvor Broen stødte til Land, var der bygget et Kampestenstaarn, hvis Dør sad højt over Jorden, med hvilken den var forbunden ved en Trætrappe.

Naar Vestenstormen fór over Egnen ved Crumlin, og det gjorde den tidt og med Vælde, klaprede Skodderne paa Borgens Ruder, om ikke de blæste i Søen. Mangen Gang var det hændt, at Broens skrøbelige Planker brast under Stormens Tag, og stundom var Borgens Beboere Dage i Rad skilte fra Land, naar den lille Søs Bølger gik saa højt, at de ikke turde betro deres Liv til de skrøbelige Pramme.

Men enten Solen skinnede over de grønne Egeskove, eller Stormen tudede, enten Krigen hærgede Irland, eller der for en Stund var Fred — O'Curry'erne sad paa Crumlin Søn efter Fader og faldt ikke paa at gøre nogen Forandring i den Levevis, der hørte dem til.

Stundom kom en Sanger til Borgen, en af dem, som drog fra Sted til Sted og sang de gamle irske Folkeviser, som priste svundne Dages Herlighed. Stundom samledes Naboerne til Fest i den gamle Hal. Saa lød der Bægerklang og Raab og Trudsler mod Landets Undertrykkere. Og bedre Navne fandtes ikke i Irland end Gæsternes i Hallen. Der sad Medlemmer af Slægten O'Davoren; der var O'Brain, Mac Clean, O'Neil, Mac Moore og mange flere foruden de talrige Slægtninge af Borgherren, som boede rundt om i det gamle Klanskab og havde ikke andet end deres Sværd, deres ukuelige Tapperhed og deres stolte Minder.

Det var mest ved Vintertid, at der blev holdt saadanne Gilder. I Vaaren samledes alle Egnens Folk under en mægtig Bøg tæt ved Stentaarnet til Dans og Lystighed. Men enten det var Vinter eller Vaar, — naar der var Fest, forløb Dagen aldrig, uden at én eller anden stod op og sang de gamle Sange, som altid tændte Irernes Blod i Brand. Eller der var én, som havde været med i den sidste Kamp og pludselig stod frem og berettede om alt det Blod, der var flydt, og alle de Skændigheder, der var begaaet.

Saa standsede Dansen brat, Sækkepiben tav, og alle samledes om Fortælleren. Der var ikke en Hytte, hvis Ejermand ikke havde en død at hævne, og højere endnu raabte de tomme

Hytter, hvis Beboere var faldne i Krigen. Og naar de kom forbi den gamle Borg, som laa skummel og sort derude i Vandet, tænkte de alle som én, at den Dag, Kampen blussede op paany, vilde Klanens Høvding ufortøvet spænde sit Sværd om Lænd og føre sine Mænd mod Englænderne.

ANDET KAPITEL

ARTHUR CORMAC O'CURRY

MIDT i det syttende Aarhundrede sad der paa Crumlin en Herre, som hed Walther Cormac O'Curry.

Han var til Aars, men en rask Mand endnu. Tre Gange havde han kæmpet mod Englænderne, og tre Gange var han dømt fra Liv og Gods af engelske Domstole og efter engelske Love. Ikke desto mindre sad han paa sin Borg og holdt urokkelig fast ved Fædrenes Skik og den katolske Tro. En protestantisk Gejstlig, der havde forvildet sig til Crumlin, nedhuggede han med egen Haand og lod hans Lig kaste i Søen. Et Brev fra Irlands Statholder, Sir Wentworth, rev han ulæst i Stykker og lod Budet piske af Gaarde. Den ulykkelige blev siden funden ihjelfrossen i Mosen.

Hr. Walthers Hustru var død i sin første Barselseng. Drengen, hun fødte, hed Arthur og var

i sit attende Aar rejst til Fastlandet for at gaa i fransk Krigstjeneste som de fleste andre irske Adelsmænd. Fra Paris var han gaaet til London og var bleven vel modtaget ved Carl den Førstes Hof. Men fra den Dag af, da Sir Walther hørte det, nævnede han ingen Sinde Sønnens Navn og taalte ikke, at nogen anden gjorde det. Forgæves søgte den gode Fader Patrick at stemme ham til Mildhed, idet han henviste til, at der ikke forlød andet end godt om den unge Herre, og at Kong Carl var en rettroende og tapper Monark, der vilde Irerne vel.

»Carl Stuart er en mensvoren Løgner,« sagde den gamle Herre. »Glemmer I, at han brød Forliget, han sluttede med os? Véd I ikke, fromme Fader, at han har givet en engelsk Lykkeridder Fæste paa Crumlin?«

Saa var der ikke mere at snakke om den Ting. Fader Patrick sendte Brev til sin unge Herre i London og bad ham vende hjem, men den unge Herre svarede ikke og kom ikke.

Paa den Tid, det skete, som skal fortælles i denne Bog, lagde Hr. Walther sig til at dø.

Han var ingenlunde træt af Livet; men han var paa Jagten bleven saaret af et Spyd, og da baade Patrick og Smeden i Crumlin, som var meget lægekyndig, forgæves havde forsøgt deres Kunst, blev det klart for alle, at den gamle Herres Dage var talte.

»Jeg skal dø,« sagde han rolig. »Og nu skal I mindes, at efter Irlands gamle Lov er min Søn, hvis Navn jeg ikke gider tage i min Mund, ingenlunde min Arving. Klanen vælger frit sin Høvding i min Slægt. Jeg anbefaler jer at vælge min Fætter Fergus. Min Søn forstøder og forbander jeg. Men om det skulde befindes, at han har skiftet Sind, og I vil tage ham alligevel, da er det min Villie, at han skal ægte Fergus' Datter Allil.«

Mere sagde den gamle Herre ikke. Hans Jordefærd blev fejret med stor Højtidelighed og mægtige Drikkelag, og da det altsammen var overstaaet, besluttede de, der raadede derfor, at der skulde skikkes Bud til Arthur, forinden Klanen valgte en ny Høvding.

Fergus og hans to Sønner, Robert og Raymond, besluttede selv at foretage den lange og temmelig farlige Rejse til London. De udrustede sig paa det bedste og red, fulgte af ni Svende, fra Crumlin. Efter adskillige Genvordigheder og daglige Slagsmaal naaede de Englands Hovedstad og tog ind i et afsides Herberg.

Samme Aften forhørte de sig om den, de søgte, og fik nemt Besked, for den unge, irske Adelsmand stod i stor Gunst ved Hoffet. Kongen udmærkede ham paa enhver Maade og havde skænket ham en lille Pension i den Hensigt at faa hans Landsmænd til at træde i hans

Fodspor og ved det muntre Hof glemme Nationalhadet. Og da Arthur selv var lige saa smuk som tapper og elskværdig, havde han let ved at vinde Mændenes Venskab og Kvindernes Gunst.

Fergus rystede paa Hovedet, da han fik disse Efterretninger.

»Vi kunde sparet os vor Rejse,« sagde han til sine Sønner. »Arthur Cormac bryder sig vist kun lidt om Arven efter sin Fader. Crumlin giver kun ringe Indkomster, og Livet i vore Bjerge er ikke saa muntert som ved Kong Carls Hof.«

»Lad os vende om,« sagde Robert. »Allil finder sig nok en Mand og Crumlin en Herre.«

Værten i Herberget, som havde forstaaet sine Gæsters Ærinde, lo dem op i Ansigtet. Han havde kun ringe Agtelse for Irlænderne og brød sig ikke om at skjule det.

»Tænker I, at en af Kong Carls Hofmænd skulde gøre sig selv til irsk Bonde?« spurgte han.

Robert og Raymond lagde Haanden paa deres Sværd, men deres Fader tyssede paa dem og trak dem afsides.

»Vogt jer for, hvad I gør,« hviskede han. »Om ogsaa der er Fred for Tiden, maa vi være svært forsigtige. Træffer I en af disse kætterske engelske Hunde i vore Bjerge, kan I slaa ham for

Panden, uden at en Hund gør af det. Her tier vi og taaler. I Morgen opsøger vi Arthur, og saa snart vi har udrettet vort Ærinde, skynder vi os bort fra denne forbandede By.«

Da de irske Klansmænd næste Morgen begav sig gennem Gaderne til Slottet, blev de øjeblikkelig omringede af en Skare lystige, londonske Borgere, som ikke veg fra dem paa hele Vejen og blev bestandig flere og mere nærgaaende. Rene Kæmper var de tre at se paa, og deres alvorsfulde Ansigter var indrammede af uhyre langt Haar og Skæg. I Haanden havde de en drabelig Kampstav, ved Bæltet hang et mægtigt Sværd, der slæbte efter dem, og deres Lædervamse og Skindbukser var ingenlunde syede efter sidste franske Mode.

De svarede ikke paa Forhaanelserne og naaede omsider Slotsporten. Dèr blev de befriede for deres spottelystne Følge, men var ikke bedre farne for det. Vagten og Hofmændene stimlede sammen om dem, følte paa dem, pirrede ved dem, talte til dem, som var de udenlandske Dyr, og overvældede dem med Latter og Haan.

Og deres gamle Herres Søn fandt de ikke. Enhver, de spurgte om ham, trak paa Skuldrene med en meget sigende Mine og kom med Hentydninger, de ikke forstod. Kun saa meget begreb de, at Arthur af en eller anden Grund

havde trukket sig tilbage eller var forvist fra Hoffet og opholdt sig et Sted i Nærheden af London, ingen vidste hvor.

»Lad os drage hjem,« sagde Robert.

Men Fergus holdt paa, at de skulde søge deres Ærinde udrettet.

Efter en Uges Søgen fandt de endelig Arthur i et lille Hus et godt Stykke uden for Byen. Der boede han alene med en engelsk Tjener, som bestemt nægtede de tre Kæmper Adgang til sin Herre.

Da saa de havde parlamenteret lidt derom, tog Fergus Tjeneren i Nakken og kastede ham hen ad Vejen, som var han en Bold. Uden at sé sig om efter ham gik de ind i Huset, hvor Arthur sad med et saare mørkt Ansigt.

»Jeg er Fergus O'Curry.«

»Jeg er Robert, Fergus' Søn.«

»Jeg er Raymond, Fergus' Søn.«

Arthur nikkede, men der var hverken Glæde eller Genkendelse i hans Hilsen.

Saa satte de tre sig ned uden nogen Opfordring fra deres Værts Side, og da de havde siddet en passende Tid i Tavshed, aflagde Fergus Beretning om Sir Walthers Død. Han sparede ikke paa Ordene, og da han var en veltalende Mand, udmalede han levende den gamle Herres sidste Øjeblikke og de store Festligheder ved hans Jordefærd. Engang imellem gav hans Søn-

ner deres Bifald til Kende. Arthur sad tavs og saà ned for sig.

»Saa er min gode Fader død,« sagde han, da Fergus omsider var naaet til Enden.

De tre Irlændere nikkede, men Arthur rejste sig op, foldede Armene over Brystet og saà paa sine Slægtninge.

»Nu er jeg Herre til Crumlin,« sagde han. »Hvad saa end min Fader har tænkt og sagt, skal jeg vise jer, at de gamle Kongers Blod flyder i mine Aarer.«

»Vis os det, og vi skal tro det,« sagde Fergus rolig. »Klanen vælger efter irsk Sæd selv sin Høvding. Og skal du indtage din Faders Plads, maa du ægte min Datter.«

»Jeg vil sé Pigen først,« sagde Arthur. »Synes jeg om hende, kan vi snakke om Tingene. Hvad Klanskabet angaar, saa er det jo bare en Indbildning, som det ikke nytter noget at holde i Live nu om Dage. I maa for mig gøre min Staldknægt til Klanhøvding, om I har Lyst, men Crumlin er mit, og det vil jeg beholde.«

»Vi tænker anderledes i Irland,« sagde Fergus. »Men du har været saa længe borte, at du har glemt din Fødeøs Sæd og Skik.«

»Tænk som I vil, og tro som I vil,« sagde Arthur. »I kunde kommet den Dag, da jeg havde givet jer Crumlin til Arv og Eje, saa let som jeg kaster en Skilling til en Tigger. Men nu er

jeg led ved Livet her. Skynd jer til Herberget og gør alt i Stand til Afrejsen. Om en Time er vi paa Vejen til Irland.«

»Vrager du Allil, bliver jeg ikke din Ven,« sagde Fergus.

»Jeg lader mig ingen Hustru paatvinge,« sagde Arthur og spændte Bæltet fastere om sit Liv. »Og jeg er for Tiden ikke videre oplagt til Ægteskab. Om du er min Ven eller ej, det véd jeg ikke og bryder mig ikke om det. Men min Mand er du, saa sandt som du er født paa min Jord og har fulgt min Fader i Krig og Fred, som din Fader fulgte hans, og saadan videre saalænge Crumlin har staaet.«

Den gamle Fergus bed sig i sit Mundskæg, men sagde ingenting. Men Raymond tabte Taalmodigheden. Han drog sit Sværd og gik løs paa Arthur.

»Kom an, din engelske Pralhans!« skreg han.

Robert stod ved hans Side med sit Sværd i Haanden.

Arthur drog sin tynde Kaarde og stillede sig i Forsvarsstilling.

»Stik Sværdet ind, Drenge!« raabte Fergus.

Men Arthur var allerede i fuld Kamp med Raymond, og i næste Øjeblik havde han slaaet Sværdet ud af hans Haand.

»Nu du, Fætter,« sagde han med funklende Øjne.

Robert sprang frem, og det gik ham i en

Haandevending, som det var gaaet hans Broder.

»Vil I hævne eders Sønners Ære, drabelige Fergus?« spurgte Arthur muntert.

»Nej,« svarede Fergus tvært. »Jeg vil ikke kæmpe med Walther Cormacs Søn, før jeg finder ham i Englændernes Rækker.«

»Det var fornuftigt talt,« sagde Arthur og stak sit Sværd i Skeden.

Derefter aabnede han Døren og kaldte paa sin Tjener, som kom haltende og ømmende sig. Arthur kastede en ikke alt for fuld Pung til ham og sagde:

»Sadl min Hest! Gør Regnskabet op med Værten, og behold Resten selv! Du er afskediget af min Tjeneste.«

De to unge Irlændere samlede deres Sværd op med sure Miner og fulgte Fergus til Herberget.

En Time senere red Arthur Cormac O'Curry vest paa ud af London, fulgt af sin lille Skare.

TREDJE KAPITEL

SKRIFTEMAALET

ARTHUR havde jaget hele Dagen i Bjergene, som han havde jaget mange Dage, siden han forlod det engelske Hof og vendte tilbage til sin Fødeø. Nu sad han i Hallen paa sine Fædres Borg, stirrede paa sine Hunde, der laa ved hans Fødder og sov, og tænkte paa Livets Elendighed.

Der gik ikke en Dag, uden han længtes mod det muntre Liv, han havde forladt. I Begyndelsen tilstod han det næppe for sig selv, — nu skjulte han det end ikke for sine Mænd, kunde ikke skjule det, om han havde villet, saa sandt de mistroiske Irer vogtede paa hvert hans Skridt og hver hans Mine.

Han havde holdt mange og lange Drikkelag med sine Naboer og var træt af deres raa Tale og Manerer. Han havde haft mange og lange Besøg af Fergus, som talte altid om det samme,

og de var skiltes som Uvenner. I alle de Maaneder, han havde været paa Crumlin, havde han ikke aflagt et eneste Besøg paa Fergus' Gaard og slet ikke sét Allil, som skulde være hans Brud, og som var et Barn, da han rejste til Udlandet.

Den eneste, han brød sig om at tale med, var Patrick, Munken i det gamle Kloster. Men den fromme Faders Blik laa altid spørgende paa ham, og ikke en eneste Gang havde han overværet Messen, som holdtes under aaben Himmel i Klosterruinen.

Nu sad den unge Adelsmand i sin Hal, led ved Livet og tynget paa Samvittigheden af noget, der syntes som en Brøde. Han følte sig, som om han var i et fremmed Land, og ingen forstod det Sprog, han talte. Hans nærmeste Slægtninge var hans Fjender, hans Tjenere hans Spioner.

Saa var der ogsaa kommet Brev fra England, at Parlamentet havde gjort Oprør mod Kong Carl, som var draget Nord paa med sine Kavallerer og samlede Tropper til et Slag. Maaske havde Slaget allerede staaet. Arthur bandede sin Uvirksomhed og tænkte paa at forlade sin Borg og lade dem tage den, der vilde.

Og som han tænkte saadan, var der altid noget, der forvirrede hans Tanker og pludselig gjorde ham anderledes, end han var eller vilde være.

Det var som forleden, han gik ved Søen med Fader Patrick, og de hørte en sælsom Lyd langt ude paa Vandet.

»Hvad er det?« spurgte Arthur.

»Det er Liis Børn,« sagde Munken.

Og saa fortalte han ham det gamle Sagn om Kong Liis Børn, hvem deres onde Stedmoder havde forvandlet til Svaner og i Anger over sin gruelige Gerning givet en saa dejlig Stemme, at alle, som hørte det, maatte forundres derpaa.

Arthur havde jo hørt Fortællingen som Barn, men nu lød den helt anderledes i hans Øre. Ligesom naar han hørte de underlige gamle irske Sagn, der dryppede af Taarer og Blod. Eller naar han red ene i de store Skove, eller naar han sad her i den forfaldne Hal og hørte paa Stormens Sus over Søen.

Han sprang op og kaldte med høj Røst paa den gamle Thomas, som havde været paa Borgen i tredive Aar og altid sad i Forhallen og ventede paa sin Herres Bud.

»Min Hest,« sagde han.

Lidt efter ledte han Hesten ved Tøjlen over den skrøbelige Bro og red ind i Skoven.

Thomas rystede paa Hovedet og saa efter ham.

»Gud give, vor gamle Herre levede endnu,« sagde han til Peter, der stod paa Broen.

»Kommer det til Kamp igen, følger ingen af Klanen ham dèr rider.«

Peter nikkede. Han sagde aldrig noget, men han nikkede saadan, at den, han nikkede til, følte sig sikrere i sin Sag.

To Timer senere holdt Arthur paa sin sveddryppende Hest ved det sunkne Kloster.

Der var Lys endnu i Fader Patricks Celle, og den gamle Munk kom ud, da han hørte Hestens Hovslag. Han kastede et flygtigt Blik paa den unge Adelsmands Ansigt, bød ham saa indenfor og biede, til han talte.

Arthur saà sig om i Cellen, der var snever nok, men gjorde alligevel et underlig stort Indtryk, fordi den var den eneste Levning af det fordum saa prægtige Kloster.

»I sidder lunt og godt her, fromme Fader,« sagde han med et Suk, idet han gjorde sig det saa mageligt, han kunde, i den haarde Træstol og strakte sine besporede Ben over Gulvet.

»Jeg sidder og venter,« svarede Munken. »Jeg er Vagten, som vaager over dette hellige Sted, indtil en Gang den mægtige Kirke paany tager det i Besiddelse, og fromme Brødres Sang atter lyder over Crumlinersøen.«

»Og skal det ske, naar Englænderne er udjagne af den grønne Ø?«

»Maaske,« sagde Munken. »Men jeg tjener en større Herre. For den hellige almindelige

Kirke er der ikke Irer og Engelskmænd. Vi kender kun fromme Kristne og ugudelige Kættere.«

»Saadan tænker Fergus ikke,« sagde Arthur.

»Fergus og jeg følges saa langt, vi gaar samme Vej,« sagde Munken rolig. »Og det er endda et Stykke. Du er ung, min Søn, men Fergus og jeg, vi mindes Dage, da dette Kloster stod endnu i ubruden Magt. Ottesang og Aftensang og fromme Vigilier fyldte Dalen med deres Lyd. De Hytter, som nu tomme synker i Grus, var dengang beboede af stærke, glade Mænd og Kvinder, der dyrkede deres Gud, som de havde lært det af Fædrene, og satte Børn ind i Verden, som skulde arve deres Lykke og deres Tro.«

»Nej,« sagde Arthur, »det mindes jeg ikke.«

»Du var ikke født dengang,« sagde Fader Patrick. »Og dog er der Tider, som ligger længere tilbage endnu og var bedre, Tider, om hvilke jeg har læst i gamle Bøger, der smuldrer i Klosterkælderen. Dengang var der saa godt at være i hele Irland, som der var i min Barndom i denne afsides Egn. Da gik Irernes Ry vidt over Verden. Fra fjerne, fremmede Lande kom Lærde for at granske ved vore Universiteter. Mænd, der var trætte af Livets Larm og Forfængelighed, søgte Fred i vore Klostre; Klokkerne ringede over Erins grønne Dale, og de

gamle Høvdinge sad uantastede i deres Højsæder og herskede med Mildhed og Magt.«

Munken talte endnu længe om Irlands store, gamle Dage, og Arthur sad tavs og lyttede til. Han tømte den Læskedrik, Patrick havde sat frem, flyttede sig urolig hid og did, ønskede, at hans Vært vilde tie, for at han selv kunde komme frem med det, han havde paa Hjertet, og var alligevel glad ved, at det trak ud.

Omsider var Munken færdig med sin Fortælling. Han lod sin Rosenkrans glide mellem Fingrene og skottede til Crumlins unge Herre, hvem han ikke et Øjeblik havde tabt af Syne.

»Jeg er kommen for at tale med Eder, Fader Patrick,« sagde Arthur saa. »Men det, jeg har at berette, er af nyere Dato end Irlands gamle Historie og langt derfra.«

»Du har skyet mig længe,« sagde Patrick.

»Skyet?«

»Jeg finder intet bedre Ord,« sagde Munken rolig. »Og er du, som jeg formoder, kommen for at lette dit Hjerte i et ærligt Skriftemaal, saa maa du finde dig i at høre Sandheden, saadan som jeg venter Sandheden af dig.«

Arthur nikkede.

»Jeg mindes ikke, jeg har sét dig en eneste Gang ved Messen, den vi, Gud bedre det, paa Grund af Tidernes Ugunst nødes til at holde under aaben Himmel. Véd du, at din Fader

tænkte paa at bygge et Kapel? Han gjorde det Løfte til St. Patrick, engang han i en Rus havde dræbt en af sine Svende. Du var i Udlandet dengang og sagtens medskyldig i Rusen og Vreden. Tænker du paa at opfylde hans Løfte?«

Arthur saa adspredt hen for sig og svarede ikke.

»Er det Skik ved Kong Carls Hof, at man ikke gaar til Messe?« spurgte Patrick.

»Nej,« sagde Arthur. »Om jeg sagde det, vilde jeg lyve Hans Majestæt skammelig paa. Sagen er den, Fader Patrick, at jeg længe har tænkt paa at lette mit Hjerte for Eder. Men eftersom det, jeg har at skrifte, ikke kan vente nogen Deltagelse hos Eder, men kun en tvær og streng Fordømmelse, saa har jeg opsat det fra Dag til Dag.«

»Men nu har du bestemt at tale?« spurgte Munken.

»Det har jeg, men endda det staar fast, falder det mig tungt. Jeg er en ung Mand og længselsfuld mod Verden og dens Lykke. I er gammel og har sagt Livets Lyst Farvel.«

»Det gjorde jeg, da jeg var yngre end du,« svarede Patrick. »Men dine Kaar var ikke mine, og det, der tynger dig, er sagtens ikke nok til at gøre dig færdig med Livet.«

»Jeg véd det ikke,« sagde Arthur sørgmodig.

Saa satte han sig hen paa Briksen ved Siden af Munken og lagde sit Hoved paa hans Skulder.

»Her vil jeg sidde,« sagde han, »saa tæt til Eder, at jeg kan tale sagte. Der er Skændsel i det, jeg skal berette, og det skulde aldrig være kommet over mine Læber, om ikke det var til Eder.«

Saa begyndte han paa sit Skriftemaal.

»Dengang, da Fergus og Robert og Raymond drog til London for at melde mig min gode Faders Død, da var jeg en slagen Mand, Fader Patrick. Jeg havde sagt Hoffet og al dets Herlighed Farvel og lukket mig inde i et gammelt Hus langt uden for Staden. Der fandt de mig, og deres Budskab var mig straks som en Haand, der trak mig op af Havet. Jeg brød øjeblikkelig op og drog til Crumlin, og jeg var fast bestemt paa at sige England og alt, hvad engelsk var, Farvel for bestandig.«

»Alt det véd jeg, min Søn,« sagde Munken.

»Saa skal I faa noget at vide, som I ikke véd,« svarede Arthur. »Det, der havde røvet mig min Fred, var Elskov til en højbaaren engelsk Dame. Hun hedder Edith og er Datter af Lord Ardmore. Skønnere Dame end hun findes ikke ved Kong Carls Hof.«

»Jeg véd det, min Søn,« sagde Munken.

»Kender I Edith?« spurgte Arthur overrasket.

»Jeg hørte hendes Navn første Gang i Dag,«

svarede Munken rolig. »Men hun, som daarer en Mand, saa han glemmer sin Ære og sin Pligt, hun er altid den skønneste i Verden.«

»Det véd jeg ikke,« sagde Arthur. »Men om I havde set Edith Ardmore, da skulde I med mig have givet hende Prisen for alle andre. Saa rank var hendes Vækst, saa fagert hendes Haar, saa sort hendes Øje — — men der er ingen Mening i, at jeg taler om det til en gammel Mand og en Munk.«

»Det er der ikke,« svarede Patrick tørt. »Jeg forstaar mig kun lidt paa fagert Haar og sorte Øjne. Ikke heller er det vel gavnligt for dig at forestille dig Damens Yndigheder med saa levende Farver.«

»For mig gør det hverken fra eller til,« svarede Arthur og sprang op og gav sig til at gaa frem og tilbage i det lille Kammer med lange Skridt. »Jeg sér hende vaagen og i Drømme, naar jeg jager i Bjergene, og naar jeg sidder ene og sørgmodig i Hallen paa min forfaldne Borg.«

»Borgen er god nok,« sagde Patrick. »Den var din Faders og bliver engang din Søns. — Gengældte Damen din Kærlighed?«

Arthur satte sig igen paa Briksen og saà hjælpeløs hen for sig.

»Det véd jeg ikke,« sagde han saa.

»Og du spurgte hende ikke derom?«

»Jo,« sagde den unge Mand. »Det gjorde jeg. Mange Gange. Jeg spurgte hende, naar Dansen gik paa Slottet, og naar vi legede i de kongelige Haver, og naar vi sejlede paa Floden. Og den Gang vi fulgte Kongen paa hans Rejse til Northumberland. Men aldrig svarede hun nej og aldrig ja.«

»Saa talte du til hende om Crumlin?« spurgte Patrick. »Du fortalte hende om Erins grønne Ø, hvor du er født og baaren. Om de gamle Konger, hvis Blod flyder i dine Aarer. Om det stolte Folk, du tilhører, og som vansmægter under Engelskmændenes Bøddelherredømme.«

»Det gjorde jeg.«

»Og saa rørtes hendes Hjerte. Og hun bad dig tage hende med til din fædrene Borg og lære hende kende og elske Erins stakkels Sønner?«

Arthur rystede paa Hovedet.

»I tager fejl, Fader. Eller I véd min Vaande og piner mig til Straf for min Synd. Den skønne Dame, jeg elskede, lo mig ud og sagde, at den ringeste engelske Adelsmand var bedre end ti irske Kongesønner. Hun sagde, at Irerne var dumme og ikke bedre end vilde Dyr, som maatte takke Gud, om Englænderne vilde lære dem at danse.«

»Jeg forstaar,« sagde Patrick. »Og saa rejste du dig op i Vrede og gik bort?«

»Det gjorde jeg. To Gange og mange Gange.

Men altid vendte jeg tilbage, fordi jeg elskede hende. Hun fristede mig, og det samme gjorde hendes Slægt og mine Venner, de unge Adelsmænd ved Hoffet. Om blot jeg vilde tage Tjeneste hos Kong Carl og frem for alt hjælpe til i Kampen mod mine Landsmænd, saa gav hun mig Haab om, at jeg omsider kunde vinde hendes Haand.«

»Vist var det Synd af dig, at du hørte paa dem,« sagde Munken. »Men saa drog du jo herover, da Budskabet kom om din Faders Død.«

»Det gjorde jeg. Men mangen Dag har jeg tænkt paa at snige mig herfra og lade Fergus tage Borgen og det hele. Mangen Gang har jeg tænkt med Gru paa det Øjeblik, da jeg skulde staa i Slaget overfor hendes Broder og hendes Frænder og for bestandig miste Haabet om at vinde hende.«

»Og nu?«

Arthur saà hjælpeløst paa Munken.

»Jeg var stærk i min Tro den Nat forleden, da den gamle Sanger Angus var hos mig,« sagde han. »I Dag gik jeg til Eder uden Tvivl. Men nu, da jeg har talt om hende, som jeg elsker, er mit Hjerte sygt igen, og I kan ikke hjælpe mig.«

»Jeg véd det ikke,« sagde Patrick. »Kong Carl er ikke vor Fjende. Han trænges haardt af Kætterne i sit Land, og alle rettroende Irer vil hjælpe ham mod de ugudelige.«

»Saadan mener Angus ikke og de, der er med ham,« sagde Arthur og rystede paa Hovedet. »De stoler ikke paa hans Løfter, og de vil ikke kæmpe under hans Fane.«

»Vi faar sé, hvorhen det bærer,« sagde Patrick. »Men naar nu Kampen begynder, og det kan ske hvad Dag som helst, hvad gør du saa?«

»Hvad skal jeg gøre?« spurgte Arthur i stor Bevægelse. »Jeg vil kæmpe for Kongen til min sidste Blodsdraabe. Men han er ikke Irland god. Han gav mig sin Gunst og Naade, fordi han tænkte, han kunde vinde mig fra det irske Parti.«

»Og du, min Søn?«

»Jeg vilde ønske, jeg kunde overlade Fergus Pladsen som Klanens Høvding,« sagde Arthur. »Han faar saa tage Gaard og Gods med, om han synes. Saa vil jeg drage bort herfra, hvor der hverken gror Fred eller Glæde for mig, og søge min Lykke ude i den vide Verden.«

Han fór op, løb rundt i den lille Celle, satte sig igen i Stolen, hvor han sad før, og sukkede dybt.

»Du har handlet ilde mod Fergus,« sagde Patrick, »og han er med Rette krænket paa dig. — Har du set Allil?«

»Ikke siden hun var Barn.«

»Hun er den skønneste Pige i Irland,« sagde Munken. »Men lov mig nu, at du vil ride over til Fergus den Dag i Morgen og række ham

din Haand til Forsoning. Hvordan det saa gaar, og hvad du saa gør, er det ondt, at der er Fjendskab mellem dig og din nære Frænde.«

Saa knælede Arthur og modtog Fader Patricks Velsignelse, steg paa sin Hest og red til Borgen i tunge Tanker.

FJERDE KAPITEL

ALLIL

ARTHUR holdt ikke sit Løfte til Fader Patrick. Næste Dag kom der til Crumlin en Tiggermunk, som bragte et Brev fra den kongelige Statholder i Irland, Hertugen af Ormond. Brevet indeholdt en Befaling til Arthur og enhver katolsk Adelsmand i Irland om at ruste sig, det snareste ské kunde, og drage til Dublin for under Hertugens Anførsel at kæmpe mod det oprørske Parlament.

Glad red Arthur til Fader Patrick og meddelte ham den store Nyhed.

»Gud vender alt til det bedste,« sagde Munken. »Jeg véd, at Hans Majestæt ærer den hellige almindelige Kirke i sit Hjerte, om ogsaa han er nødt til i et og andet udvortes at rette sig efter disse Kættere, som kalder sig Anglikanere og ikke er et Haar bedre end Cromwells rivende Ulve. Nu oplades vel hans Øjne, saa han ken-

der sine sande Venner, og jeg skal maaske, inden jeg dør, sé den hellige Fader æret over hele det britiske Rige.«

»Det er godt nok, fromme Fader,« sagde Arthur. »Men jeg véd, at Kongens Hær er slagen og Hans Majestæt selv flygtet til Øen Wight. Det sagde mig en Bissekræmmer, som jeg mødte paa Vejen herhen.«

»Bissekræmmeren har oftest Løgn i sin Pose,« sagde Munken. »Og hvorom alting er, saa tabes Slag i Dag og vindes i Morgen.«

»Men Fergus da?«

»Med Fergus skal jeg tale. Endnu i Dag skal jeg gaa til hans Gaard og berede ham paa det, der kommer.«

Arthur skyndte sig tilbage til sin Borg, og da han traadte ind i Forhallen, hvor Thomas sad og pudsede et Sværdhæfte, raabte han muntert til ham:

»Hold op med den Leg. Nu sliber vi Klingerne. Inden Ugen er omme, drager vi i Krig.«

Thomas saà op fra sit Arbejde, men sagde ikke noget.

»Følg mig nu til Vaabenkammeret, at vi kan se, hvordan det staar til med vort Krigsberedskab,« sagde Arthur.

Den gamle Tjener saà rolig paa sin Herre, men gjorde ikke Mine til at rejse sig.

»Hørte du ikke min Befaling, Thomas?«

»Vel gjorde jeg det,« sagde Thomas sindigt. »Men først maa I sige mig, hvor den Krig gaar hen, Hr. Arthur.«

»Raser du, Mand? Naar plejede Tjeneren at forlange Regnskab af sin Herre?«

»Det er nok muligt, at I har Ret,« svarede Thomas lige saa roligt som før. »Men I er jo ikke saadan vor Herre, det jeg véd. Ingen Tid blev I valgt til Klanens Høvding, og skal der være Krig, saa tænker jeg, vi følger Fergus O'Curry, som alle Dage var en god irsk Mand.«

Arthur stirrede et Øjeblik paa den dristige gamle Svend. Saa sparkede han Døren op og kaldte med et højt Raab sine Svende sammen.

»Bind den opsætsige Karl der, og kast ham i Porttaarnet!« bød han.

Mændene trykkede sig sammen, og der var ingen, der rørte en Haand. Den unge Herre til Crumlin drog sit Sværd og blev meget bleg.

Da lød der pludselig et Jagthorn ovre fra Søens Bred. Arthur gik til Døren og saà gennem den aabne Port ind over Broen. Derinde paa Land holdt en Dame til Hest og to Svende. Hun ventede lidt, saa satte hun Hornet for sin Mund og blæste igen.

Arthur O'Curry stak Sværdet i Skeden og gik uden at sige et Ord over Borggaarden og ud paa Broen. Hans Mænd gik tavse hver til sit.

»Vel mødt, Fætter,« raabte Damen, da han var midt paa Broen.

Han stod stille og saà paa hende. Hun var høj og stærk og bar sit Hoved kongeligt og frit. Hendes store Øjne saà dristigt ind i Arthurs, hendes røde Mund lo.

»Saa er I sagtens min skønne Kusine Allil,« sagde Arthur og blottede sit Hoved.

»Hende selv,« sagde Damen muntert.

Hun sprang af sin Hest og gik ham i Møde paa Broen. Han tog hendes Haand og vilde kysse den, men hun trak den til sig.

»Ikke disse engelske Lader, Fætter,« sagde hun. »Du er jo min nære Slægtning — her har du min Mund.«

Forvirret gengældte den unge Adelsmand hendes Kys. Saa gik de over Borggaarden. Hun blev staaende foran Husets Dør og saà sig om.

»Jeg har ikke været paa Crumlin, siden din gode Fader døde,« sagde hun. »Hvor kommer det sig, at du ikke var hos os? Hvorfor er du Uvenner med min Fader?«

Arthur slap for at svare, for alle Borgens Mænd løb til og hyldede Allil med høje Raab. Hun hilste dem venligt igen og nævnede dem ved Navn og gav dem gode Ord.

Arthur stod hos og saà paa det med mørke Blikke.

»Forløbent Pak,« sagde han, men saa sagte, at bare hun hørte det. »I Morgen den Dag jager jeg dem paa Porten.«

Allil saà forundret paa ham med sine store Øjne.

»Det kan du ikke, Fætter,« sagde hun. »Har dine Tjenere forsét sig, da straf dem eller dræb dem, om du synes, det er Ret. Men hvor skulde de gaa hen, om du jog dem bort? Her har de levet og deres Fædre før dem, og her maa de dø. Saadan er det gammel Skik i Irland. De vilde aldrig lyde nogen anden end en O'Curry.«

Arthur bed sit Svar i sig, og de gik sammen ind i Hallen. Mændene gik til deres Dont, og gamle Thomas gav sig til at pudse Sværdhæftet, som om der intet var hændet.

»Fætter,« sagde Allil, som havde sat sig paa Ovnbænken, med Hovedet støttet i sine Hænder, og saà paa ham. »Hvad synes du om mig?«

Den unge Adelsmand vidste hverken ud eller ind, men bukkede og stammede noget om, at hun var den skønneste Dame, han havde set.

»Snak, Fætter,« sagde hun. »Jeg véd godt, at jeg er smuk, men sikkert kan jeg ikke lignes med Damerne ved Kong Carls Hof. Ligner jeg dem, Fætter?«

»Nej,« svarede Arthur oprigtigt, »det gør I ikke.«

»Tror du, nogen af dem vilde komme uindbuden og uanmeldt som jeg?«

Arthur rystede bestemt paa Hovedet.

»Naa,« sagde Allil, »det er ogsaa det samme. Men sér du, for det første er jeg nu dit Næstsøskendebarn.«

»Det er I, Allil, og I skal have hjertelig Tak for Eders Besøg.«

»Godt,« sagde hun. »Og nu skal vi sé, om Taknemligheden varer til Enden. Véd du, Fætter, at din Fader paa sit Dødsleje bestemte, at du skal gifte dig med mig, om du vil være Klanens Høvding?«

Arthur stirrede maalløs paa hende.

»Du véd det, kan jeg sé. Naa. Min Fader véd det, og mine Brødre véd det, og jeg véd det. Alle Mennesker i Crumlin véd det, og det er ikke morsomt for mig at sidde og vente paa, at det skal behage Arthur Cormac O'Curry at anholde om min Haand.«

Arthur gjorde et Skridt tilbage og et frem og saà sig hjælpeløs om i Hallen.

»Jeg kan jo nok faa mig en Mand,« sagde Allil, medens hun rolig og ufravendt saà paa ham. »Men først vil jeg vide din Mening. Nu er jeg reden herover, uden at nogen véd det, og nu spørger jeg dig, Fætter, om du vil have mig?«

Arthur kunde ikke faa Øjnene fra hende, og han maatté indrømme sig selv, at som hun sad der, var hun saare smuk. Han vidste ikke, hvad han skulde sige, og ikke, hvad han skulde gøre med hende. Han havde haft mere end én Elskovshistorie og var Karl for sin Hat overfor de behagsyge Damer ved Hoffet i London. Men han stod som en forvirret Dreng hos denne Pige, der var hans nære Slægtning og bestemte Brud, som var reden til hans Borg for at bejle til ham og nu sad i hans Hal og saà paa ham med sine store, uskyldige Øjne, ret som om det, hun havde gjort, var den naturligste Sag af Verden.

Da blev han for anden Gang paa denne Dag frelst af sin Forlegenhed.

Der lød nye Raab fra Gaarden, og op gik Døren, og paa Tærsklen stod Fergus O'Curry og Broder Patrick.

Hvis det var faldet Arthur ind, at Allils Besøg var aftalt Spil mellem hende og hendes Fader, saa blev han udrevet af sin Vildfarelse ved det første Blik paa Fergus' Ansigt. Med aaben Mund og stive Øjne stirrede den drabelige Irlænder paa sin Datter, der gav ham Blikket tilbage, men alligevel ikke saà slet saa dristig ud som før. Patrick begyndte at sige noget for at dæmpe Stormen, men Fergus strakte sin Haand ud imod ham paa en saa-

dan Maade, at Munken ansaa det for raadeligst at tie stille.

»Min Fætter er uden Del i dette Møde,« sagde Allil. »Det er helt og holdent mit eget Paafund.«

Fergus gjorde et Skridt frem med løftet Haand.

»Fætter,« sagde Allil i en munter Tone, der ikke lød hel naturlig. »Skjul mig i dit Lønkammer, eller ægt mig hellere straks, ellers slaar min strenge Fader mig ihjel.«

I samme Nu, hun havde sagt det, faldt Fergus' Haand paa hendes Kind med et Klask, som skraldede i Hallen. Pigebarnet fik store Taarer i Øjnene, men slog dem ikke ned og stod fast paa sine Ben.

Arthur sprang frem.

»Jeg kan ikke rolig se paa, at man mishandler en Dame,« sagde han.

Men Fergus saà slet ikke til den Side, hvor han stod.

»Gaa hjem, Tøs,« sagde han barsk. »Og kom ikke for mine Øjne for det første.«

Allil nejede rolig for Selskabet og gav sig paa Vej. Først rakte hun Fader Patrick sin Pande til Kys, og da hun gik forbi Arthur, hviskede hun til ham:

»I Morgen Aften Klokken fem ved Dansebøgen.«

Da Døren havde lukket sig efter hende, vendte Fergus sig imod Borgens Herre.

»Arthur,« sagde han. »Om du tror, at jeg har nogen Del i min Datters usømmelige Foretagende, da er jeg rede til at give dig enhver Oprejsning med Sværd eller Økse eller Pistol paa de Vilkaar, du selv maatte bestemme.«

Arthur rakte ham sin Haand med gode Ord, og Broder Patrick nikkede fornøjet til.

»Vi har vigtigere Ting at tale om end et vilttert Pigebarns Luner,« sagde Munken.

Saa satte de tre Mænd sig ned og talte om Krigen, som stod for Døren.

Og enten det nu var Allils Skønhed, der havde gjort Arthur blød om Hjertet, eller han havde ondt af hendes Fader, hvis Skam og Krænkelse stod tydelig skrevet paa hans Ansigt, eller det var Patricks kloge og forsonende Ord, der virkede paa ham, saa enedes de to Slægtninge bedre end før, og Fergus' Pande glattedes virkelig i Løbet af Samtalen.

Det blev bestemt, at alt, hvad der var af Mandskab paa Crumlin og saa langt, O'Curryernes Magt naaede, skulde samles og bringes under Vaaben. En af Fergus' Sønner skulde sendes til Dublin, til Statholderen, og om han bragte godt Bud derfra og frem for alt Sikkerhed for

Kong Carls Løfter, da skulde de alle stille sig under Ormonds Fane.

Der blev ikke talt om, hvem der skulde føre Klanen, men Patrick fik det bragt dertil, at Arthur lovede snarest at gæste sin Frænde paa hans Borg, og Munken tænkte, at saa gjorde Gud og Allils kønne Øjne Resten.

Saa drog de to bort, Patrick til sin Celle i Klosterruinen og Fergus til sin Gaard, der laa et Par Mil oppe i Skoven.

Men Arthur sad den Aften ene i sin store Hal og undredes over sine Tanker.

Han saà bestandig for sig sin skønne Kusine, som hun sad til Hest der ovre paa Søens Bred og blæste i det muntre Jægerhorn — som hun stod paa Broen og rakte ham sin røde Mund — som hun sad her i hans egen Hal og spurgte med sine store Øjne i hans, om han vilde have hende.

Forgæves søgte han at genkalde i sin Erindring Billedet af hende, til hvem han bar saa stor og saa ulykkelig Kærlighed. Forgæves genkaldte han sig Mindet om al den Pragt og Finhed, hvori Edith Ardmore havde bevæget sig, og kaldte sin Kusine for en tosset irsk Bondepige.

Allil havde fyldt hans Hal og hans Sind med Luft fra de irske Søer og Skove. Han sov ind lettere om Hjertet, end han havde været i lange

Tider, alt imens han sagde til sig selv, at han sikkert ikke vilde møde sin dumdristige Kusine den næste Aften under Dansebøgen.

Og saa vaagnede han lidt efter og tænkte, om hun mon kom, og hvordan hun vilde slippe bort fra sin Faders Varetægt.

FEMTE KAPITEL

UNDER DANSEBØGEN

ARTHUR bandt sin Hest et Stykke fra Mødestedet og gik saa til Dansebøgen, som var det største Træ i Skoven og saà helt sær og fremmed ud mellem de mange knudrede Ege. Under dens Krone havde Ungdommen rundt om fra mangen god Gang holdt Fest.

Bøgen stod frit midt paa den frie Plads, og da han kom til Krattet, som hegnede Pladsen, saà han Allil, der sad paa Græsset med Ryggen mod Stammen, med Øjnene op i Løvet, som allerede var tyndt og efteraarsgult. Hun saà ikke ham, og han blev staaende en Stund og stirrede paa hende.

Hendes Hoved var bart. Hænderne havde hun foldet om sine Knæ, som hun havde trukket op mod Brystet. Det røde Skørt skinnede i Græsset som en pragtfuld Blomst.

Han var saa nær ved hende, at han kunde

sé, hvor smuk hun var, men hendes Skønhed gjorde ikke det Indtryk paa ham som Dagen før. Hun var mindre, syntes han, og han kunde ikke faa Øje paa det storladne, der havde betaget ham ved det første Møde.

Et Øjeblik tænkte han paa at vende om og gaa stille tilbage til sin Hest og ride hjem til Crumlin. Men saa begyndte hun at synge, og han blev staaende og lyttede.

Det var Visen om Fionuola. Klagende og blid lød den i den visnende Skov, hvor der ingen Fugle var, som skreg, og ingen Mennesker uden ham og hende.

Han havde ikke hørt Sangen, siden han var Barn, og den greb ham mægtigt.

Arthur gik frem af sit Skjul, og Allil sprang op med et højt Raab og løb ham i Møde.

»Fætter, Fætter,« sagde hun og truede ad ham med Fingren. »Er det Skik ved Kongens Hof at lade en Dame vente?«

»Jeg har staaet bag Busken der og hørt Eder synge, skønne Kusine.«

»Har du?« sagde hun glad. »Visen om Fionuola? Den er saa smuk. Jeg kan saa mange gamle Sange. Jeg synger saa gerne. Synes du om min Sang?«

Han lagde Haanden paa Hjertet og bukkede. Men Pigebarnet slog en høj Latter op og snurrede sig rundt paa Hælen.

»Nu kommer du igen med dine Hofmandslader,« sagde hun. »Lad det fare. Det er saa dumt her i den gamle Skov, hvor vore Fædre jagede, og hvor vi løb som Børn. Sig ja, sig nej. Kald mig Allil. Sig du. Hold af mig.«

Hun tog ham ved Haanden og drog ham hen til Bøgen. De satte sig ned; hun foldede atter Hænderne om sine Knæ og saà ufravendt paa ham.

»Som du ser paa mig, Kusine,« sagde Arthur.

»Jeg synes, du er saa smuk,« sagde hun. »Forresten har jeg set dig før — før i Gaar, mener jeg.«

»Da har jeg ikke set dig.«

»Det tror jeg nok,« sagde hun og lo. »Jeg sad i Bøgen deroppe en Dag, du red forbi. Og en Dag mødte jeg dig, da du kom gaaende med Fader Patrick. Men saa gik jeg bag en Stamme, for at du ikke skulde sé mig.«

»Og hvorfor vilde du ikke møde mig?«

»Jeg vilde sé dig først,« sagde hun. »Rigtig, forstaar du. Jeg vidste jo, du skulde være min Brudgom, og hjemme hørte jeg ikke andet end slet om dig.«

»Hvad sagde de da?«

»De sagde, at du havde glemt Irland derude, hvor du flakkede om i den store Verden. Og at du ikke vilde kæmpe med os imod de engelske Bødler. Saa vilde jeg sé dig først, om det var sandt.«

»Hvor kunde du sé det, Allil?« spurgte han smilende.

»Jo,« sagde hun. »Du saà god og smuk og tapper ud. Saa vidste jeg, du kunde ikke være en Forræder.«

»Om jeg nu havde sét saadan ud, som de andre sagde, jeg var?«

»Saa havde jeg aldrig talt til dig og aldrig besøgt dig paa Borgen, men giftet mig med James O'Neil, som Roderich raader mig til.«

»Saa elsker du mig jo ikke, skøn Allil,« sagde Arthur.

»Jo,« svarede hun, »det gør jeg. Men om du havde været saadan, som de andre sagde, da havde jeg elsket O'Neil.«

Den unge Herre til Crumlin lo, saa det klang i Skoven.

»Du véd kun lidt, hvad Elskov er,« sagde han. »Den spørger ikke om Dyd og Tapperhed. Den kommer flyvende og bygger Rede i et Menneskehjerte uden at bede om Forlov.«

Allil sad lidt og saà eftertænksomt hen for sig.

»Det tror jeg ikke,« sagde hun saa. »Du vil bilde mig noget ind. Jeg véd det jo fra mig selv.«

»Har du allerede elsket, Kusine?«

»Jeg elsker Skoven, fordi den er saa grøn og saa stor og saa stærk og saa gammel. Jeg elsker Himlen, fordi den er saa blaa, og Søen, hvor

Liis Børn klager i de lange Nætter. Jeg elsker Gaarden hjemme, hvor jeg er født og har levet al min Tid. Og Fader og Robert og Roderich, fordi de er gode mod mig og tapre og gerne vil dø for Irland. Jeg holder af min Hund, fordi den er trofast og stærk. Hvordan skulde jeg kunne elske en Mand, som var fejg eller en Fjende af mit Fædreland?«

Arthur sagde ingenting, saà blot paa hende, som hun sad der og talte. De gule Blade dryssede ned i hendes Skød og paa hendes Haar. Hendes Øjne var saa klare og hendes Mund saa rød.

»Allil, hvad vil du mig?« sagde han saa med usikker Stemme.

Hun saà forundret paa ham og gav sig til at le.

»Men Fætter Arthur dog, har du glemt det?« spurgte hun. »Jeg kom jo i Gaar for at faa at vide, om du vilde være min Fæstemand, som din Fader havde bestemt det. Og saa kom min Fader og var vred, og jeg maatte gaa uden Svar.«

»Hvor tør jeg gifte mig med dig?« sagde Arthur. »Om nu du fandt en Dag, at jeg ikke var irsk nok i Sind og Tanke, saa var det jo forbi mellem os med det samme.«

Allil sprang op og stod foran ham, saa høj hun var, med Armene korsede over Brystet og tindrende Øjne.

»Er det da sandt, som de andre siger?« sagde hun. »Tænker du blot paa Hoffet, du for-

lod, og alle de pyntede Damer og Herrer derovre? Er det din Agt at gaa bort fra Borgen, der var dine Fædres i mange hundrede Aar? Vil du slutte Forlig med Englænderne?«

»Allil, Allil dog, vær fornuftig,« sagde han og tog hendes Haand.

Hun satte sig ved Siden af ham igen, men hun var ikke den samme som før. Ikke den unge Pige, der sad i den store Skov og sang — ikke Ryttersken fra i Gaar med Jægerhornet for Munden — ikke Barnet, der lydig, men ukuet tog imod sin Faders Tugtelse.

Hendes Øjne saà stærkt og strengt ud i Skoven, Linierne i hendes Ansigt blev renere og haardere. Hendes Bryst steg og sank, og Hænderne holdt hun fast knyttede.

»Fætter,« sagde hun. »Du kender ikke Englænderne som jeg.«

»Naa — jeg har levet iblandt dem i mange Aar,« sagde Arthur. »Og du kender dem kun af Had og Ondskab. Der er vel gode og slette Mennesker i England som andre Steder.«

»Der er ingen gode Englændere,« svarede hun bestemt. »Hør nu, hvad jeg siger dig. De kom herover og tog vort Land. De har forbudt os at udøve vor Religion. De har dræbt vore Brødre. Rundt om i Landet har de lagt Klostrene øde og hængt de fromme Munke i deres Galger. De har sendt os andre Præster, og véd

du, Fætter Arthur, hvad det er for Folk? Der var en — Fader Patrick har fortalt mig det — han kom til Elphin. Og han var ikke blot en arg Kætter — han var en Tyv og en Morder. I England var han straffet for sine Ugerninger; saa blev han Soldat af Nød og Fattigdom, og saa gjorde de ham til Præst i Elphin.«

»Allil —«

»Nej, nej,« sagde hun. »Du skal tie stille og høre, hvad jeg siger. Har du hørt det før, saa har du glemt det igen. Ellers talte du ikke, som du gør. Nu er det mange Aar siden, at Greven af Essex bød Brian O'Neil til Gæstebud. Der var Fred i Landet, og Brian kom i god Tro med sin Hustru og sin Broder og tre Hundrede Mand af Klanen. De blev modtaget med gode Ord og al Ære, bænkede og kongeligt beværtede. Og da de saa laa i deres Søvn om Natten, blev de alle troløst myrdede. Siden tog Greven Klanens Land og delte det mellem de engelske Æventyrere. — Skal jeg fortælle mere, Fætter?«

»Det behøves ikke, Allil,« sagde han. »Jeg kender vort stakkels Irlands Historie saa godt som du.«

»Tys,« sagde Allil og pegede hen for sig.

Der gik en høj, gammel Mand over den aabne Plads. Han var meget gammel, og hans snehvide Skæg naaede ham langt under Bæltestedet. Vildt og uredt flagrede Haaret om hans

Hoved, og hans Øjne var slukte, som om han var blind. Han havde ingen Hat paa Hovedet og nøgne Fødder og en smudsig og hullet Kappe. I Haanden holdt han en lang Stav, hvortil han støttede sig tungt. I den anden en mægtig Harpe, som han knap kunde slæbe.

»Det er Angus,« hviskede Allil. »Den gamle Barde. Aa, Fætter Arthur, lov mig at gaa til hans Hytte engang og høre ham synge og spille. Det er, som steg al Erins Skønhed og Jammer op i hans Harpe, naar han griber i Strengene. Han kunde vække de døde til Kamp og gøre de levendes Had vildt.«

»Jeg kender ham,« sagde Arthur. »Han har sunget for mig paa Borgen.«

»Og du er lunken endda?« spurgte Allil.

Arthur saà lidt paa hende og sagde saa:

»Somme Tider glemmer jeg, at du er en ung Kvinde, Allil.«

»Jeg er Irlænderinde,« sagde hun. »Og jeg er en O'Curry. De gamle Kongers Blod flyder i mine Aarer som i dine. De gamle Sagn synger stærkere i mit Hjerte end i dit. Min Fader og begge mine Brødre har udgydt deres Blod for Erin. Jeg vilde dø for den grønne Ø, om jeg kunde, og jeg vil elske den, der gaar forrest i Kampen imod Bødlerne.«

De sad lidt endnu, men talte ikke sammen. Arthur var langt borte i sine Tanker, og Allil

skottede til ham og vidste ikke mere, hvad hun skulde sige. Saa fór hun op, raabte Farvel og var i to Spring ude i Krattet.

»Naar sés vi igen, Kusine?« raabte han efter hende.

»Naar du kommer til Faders Gaard!« raabte hun tilbage.

Langsomt gik den unge Adelsmand hen imod det Sted, hvor han havde bundet sin Hest.

Han syntes, han vidste mindre om det underlige, viltre Pigebarn i Dag end i Gaar. Men han tænkte, hun var ikke skabt for Elskov. Hun var for stærk for ham, for stor i sit Had og i sine Krav.

Og som han tænkte saadan, saà han hende igen siddende under Bøgen og synge Sangen om Fionuola. Og han tænkte, hun var det blideste og uskyldigste Barn, han havde sét.

Som han nu gik, stod hun pludselig foran ham, forpustet af det hurtige Løb, med røde Kinder og flammende Øjne.

»Jeg fik intet Svar paa mit Spørgsmaal, Fætter,« sagde hun.

Og før han kunde besinde sig paa Svar, var hun borte igen i Krattet.

»Allil, Allil!«

Men hun kom ikke mere tilbage. Han hørte en kaad Latter og Raslen i Bladene som af en Hjort, der sprang.

SJETTE KAPITEL

EFTERAAR

BLADENE faldt af Træerne, og Høsten kom — en sen og ussel Høst i det fattige Connaught. Det hændte ofte, at det blev helt hen paa Vinteren, inden det sidste Korn kom i Hus, men saa galt som i Aar havde det ikke været i Mands Minde. Taagen laa tættere end nogen Sinde over Dalen ved Crumlin, og naar den endelig splittedes, var det af en Vestenstorm saa stærk, at det knagede og bragede i den gamle Borg og i de raadne Hytter. Mangen Mand blev husvild i de Nætter, hvor Stormen fór vildest frem og væltede Hus over Hus. Én mistede sit Kvæg, som forvildedes i Taagen og styrtede ned over Klipperne. Én fik knust i Søens Brænding den Baad, hvorfra han havde fisket Føden til sig og sine. Én havde Misvækst paa hele sin Ager.

Saa gjorde Folkene, hvad de og deres Fædre havde gjort, saa længe Taagen havde ligget over deres Land.

De gik til Borgen, hvor deres Herre boede, med deres Klager og deres Sult. De var saa vant til at finde Hjælp der, og saa længe Borgen havde staaet, var der ikke gaaet nogen Vinter, uden dens Besætning var mere end fordoblet med de fattige Mænd, der kom og blev, fordi de ikke havde andet Tag over Hovedet.

Saadan gik det ogsaa i Aar. Men Aaret var ikke blot værre, det var ogsaa anderledes end noget af de tidligere.

Aldrig før var der kommet saa mange Tiggermunke til Crumlin. Saa mange kom der, at det mindede om Klosterets Velmagtsdage, da det stod stort og rigt med Ly til hvem, der bankede paa Porten. Nu slog Munkene sig ned i Ruinerne omkring Fader Patricks Celle, og Folkene hjalp dem med Tømmer og Sten, saa de fik nogenlunde Tag over Hovedet.

Og allesammen havde de noget at fortælle, og alle fortalte det samme.

De berettede, hvordan det gærede rundt om paa den grønne Ø, hvis Indvaanere aldrig havde anden Tanke end at afryste Undertrykkernes Aag og altid var beredte til at vove Liv og Gods for Friheden. De talte om hemmelige Selskaber, som havde Vaaben beredt den Dag, Opstanden skulde bryde ud. De fortalte om Cromwell, den gruelige Kætter, som havde gjort sig til Englands Herre, efter at han havde

slaaet og adsplittet alle Kong Carls Hære og fanget ham selv paa Øen Wight.

De vidste ogsaa Besked med, hvordan Kong Carl bestandig i sit Hjerte havde æret den romerske Kirke, mens han var nødt til aabenlyst at beskytte den anglikanske Lære. Han havde haft skjult i sit Slot et Kapel med Guds Moders Billede. Og nu var det hans Agt, saasnart Kavallererne havde befriet ham fra Fængselet, at stille sig i Spidsen for sine tro katolske Irlændere, forjage Cromwell og alle Kætterne og underlægge den hellige Fader i Rom hele sit Rige.

Naar Munkene talte saadan, var der altid en og anden, som rystede paa Hovedet og mente, at Kongens Ord var ikke til at stole paa. Men saa tog de fat stærkere endnu, og de gik altid af med Sejren.

De fortalte, at Cromwell havde planlagt et Tog til Irland for at gøre det af med den katolske Religion. Enhver, der ikke vilde afsværge Pavedømmet, skulde dræbes. Endvidere var der lovet hver af Cromwells Soldater en irsk Gaard, som skulde fratages dens retmæssige Ejermand uden nogen som helst Erstatning.

Naar saa Irlænderne, der lyttede til Munkenes Ord, indvendte, at Kong Carl selv havde givet Befaling til, at de halve Ejendomme i Connaught skulde overgives til Irlænderne, og at det var hans Soldater, der for et halvt Aar

siden havde anstillet det forfærdelige Blodbad i Ulster, hvorved næsten hele den indfødte Befolkning var kommen af Dage — saa rystede Munkene paa deres Hoved og sagde, at det var ikke Kongen, men Parlamentet, det samme Parlament, som havde gjort Oprør imod ham og nu holdt ham fangen i hans eget Slot.

Efterhaanden steg Ophidselsen saadan, at ingen mere tænkte paa andet end Krigen, som skulde komme. Fader Patrick havde Møje med at dæmpe den Utaalmodighed, hans Brødre havde vakt. Alle længtes efter at drage Øster paa, hvor Hertugen af Ormond i Dublin samlede dem, der vilde kæmpe mod Parlamentet. Men Patrick kendte Forholdene i Dublin bedre end nogen, og han vilde ikke sende sine Sognebørn ud paa det farlige Tog, før Tiden var kommen.

Medens nu alt dette gik for sig, sad Arthur paa Borgen og følte sig mest af alt som en Fange.

Han brød sig ikke mere om at tale med Tiggermunkene, som altid fortalte ham det samme. Endnu mindre kunde han døje sine Naboer, der raabte lige saa højt paa Krigen og i hans krigserfarne Øjne ikke syntes bedre end en Flok sammenløbne Bønder.

Han vidste bedst fra den Tid, han var ved Hoffet, hvor ringe Agtelse Kongen og Kavalle-

rerne bar for Irerne, og forstod, at de stakkels Mennesker vilde blive haardt skuffede trods alle Løfter, naar Kongen havde vundet Sejr.

Hos Fergus havde han været én Gang, og da var Allil borte paa Besøg hos en Slægtning længere inde i Landet. Han havde da Møje med at bevare Anstanden overfor hendes Fader og hendes plumpe Brødre, der desuden bar Nag til ham fra den Gang, han havde afvæbnet dem i London. Saasnart Høfligheden tillod det, drog han hjem igen til Crumlin og sad der i sin store Hal ensom og ørkesløs og bitter.

Han tænkte for Alvor paa en Dag at sadle sin Hest og ride over Broen ene bort gennem Skoven, over Bjergene og Mosen og videre til Dublin for at tilbyde Hertugen sin Kaarde i Kongens Tjeneste. Men han vidste, at han vilde blive overfaldet og dræbt paa Vejen. Alle som én vilde de rejse sig mod ham, der ikke hørte dem til, og hvem de ansaa for en Forræder, selv om han en Stund vilde kæmpe paa samme Side som de.

Han tænkte ogsaa paa at gaa til Fader Patrick, men undsaa sig derved. Hver Gang, de mødtes, saà Munken paa ham med milde, bedrøvede Øjne, der var ham hundrede Fold ubehageligere end Spørgsmaal og dadlende Ord.

Saa blev han, hvor han var i sin Hal de lange, mørke Aftener og efterhaanden Dagene med.

Og som han sad der, kunde det hænde ham, at han følte en dyb Smerte ved Tanken om, at han ikke delte den vilde Længsel og det stærke Haab, som besjælede den ringeste Mand i hans Klan.

Han følte sig pludselig som en uværdig Efterkommer af stolte Forfædre. Det var ham, som kom alle de gamle Klanhøvdinger til ham i Hallen og saà paa ham med haanlige og forundrede Øjne, idet de spurgte ham, med hvad Ret han sad i Husfaderstolen paa denne Borg, hvor de gamle Kongers Ætlinge Aarhundreder igennem havde svoret ved Irlands hellige Navn, medens de lægte de Vunder, de havde faaet i Kampen mod Irlands Undertrykkere.

Saa kunde han fare op og slaa sig for Panden og forbande hende, der havde bundet ham til sig i en Elskov, som gjorde ham til en mindre Mand, end han burde være. Han saa hendes Letfærdighed og Koketteri og vidste, at hun sikkert ikke havde skænket ham en Tanke, siden han forlod London.

Op imod Erindringen om hende stillede han Billedet af Allil, helst som hun sad paa Hesten med Jægerhornet for Munden og kaldte ham frem til Møde. Han sagde sig selv, at hun var Lykken for ham. Om han i denne Time red over til Fergus' Gaard og meldte sig som Bejler, da vilde han vinde sig den skønneste

Pige i Connaught til Brud — han vilde i samme Nu finde sine Mænd trofaste og hengivne til Døden — han vilde i Spidsen for sin Klan drage i Kampen mod sit Fædrelands Undertrykkere og føle sig som en tapper Mand eller ende sine Dage paa Crumlin som en brav irsk Herremand paa samme Vis, som hans Fædre havde gjort før ham.

Men straks efter, at han havde haft saadanne Tanker, dukkede der op i hans Minde et venligt Ord eller et Smil, Edith havde skænket ham. Han syntes, han hørte Bruset af hendes Silkeklædning, mærkede Duften af de vellugtende Vande, hun brugte.

Saa var han med ét igen ved Kong Carls muntre Hof, som nu var opløst. Han tænkte paa, hvor mon i Verden Edith var henne — om hun sad paa sin Faders Borg i Northumberland, eller om Independenterne maaske havde jaget dem bort, og hun flakkede rundt som en Flygtning.

Maaske var hun allerede i Frankrig, hvor saa mange af Kong Carls Damer og Kavallerer var tyede hen. Maaske glimrede hun i dette Øjeblik ved en Fest i St. Germain, omringet af smigrende Tilbedere.

Arthur sprang op, tog den gallonerede Kappe, han ikke havde baaret, siden han kom til Irland, men som hang paa en Knage ved Arnen, og kastede den over sine Skuldre.

Han gik rundt i Hallen med sirlige Menuettrin mumlende halvhøje Ord for sig selv, bukkede og slog ud med Haanden.

Saa tog han sin Luth, satte sig ved Ovnbænken og sang de søde smaa franske Sange, med hvilke han saa ofte havde fortryllet Londonnerhoffets Damer.

Men udenfor i Forhallen sad Thomas og Peter.

»Hører du det?« spurgte Thomas.

Og hans ærlige irske Hjerte svulmede af Forbitrelse, og hans sorte irske Øjne tindrede af Haan.

Peter nikkede.

SYVENDE KAPITEL

TROLOVELSEN

SAA gik Tiden ind i det nye Aar.

Den irske Vinter, som er mere Taage end Sne, var faldet over Crumlin, over Borgen, over Arthur O'Curry og havde gjort ham stille. Naar han sad i sin Hal og lyttede til Stormen udenfor, lagde Stormen sig i hans Sind, og hans Tanker gik ad roligere Baner. Han havde ikke forsonet sig med sin Skæbne, men han var træt af en Kamp, hvor der ingen var at kæmpe imod.

Han havde forsøgt at skikke hemmeligt Bud til Dublin og dertil valgt den af sine Mænd, han troede sig mest personlig hengiven. Men Budet var ikke kommet tilbage, og han syntes, han kunde mærke paa Folkene, at han var forraadt.

Saa faldt han i Ro, sad stille i Hallen, skændte ikke som før og var nu og da venlig imod de Mænd, han havde arvet fra sin Fader, men som mest af alt syntes ham hans Fangevogtere.

»Gud maa vide, hvad der gaar af ham,« sagde Thomas. »Han ser ikke halvt saa højdragen ud som før. Jeg tør give mit Hoved paa, at han har ondt i Sinde.«

Peter nikkede.

Men som de sad og snakkede om det, stod Arthur foran dem og bød, at ti Svende skulde sidde til Hest med det samme. En Time efter red han i sin bedste Pynt i Spidsen for dem ud af Borgen. Han havde kastet sin engelske Kappe over Skulderen og sat sin Fjerhat paa Hovedet.

Paa Vejen holdt han stille uden for Klosteret og kaldte med høj Røst paa Fader Patrick. Den gamle Munk kom ud og saà forundret paa Optoget.

»Hvor rider du hen, min Søn?« spurgte han.

»Til Fergus,« svarede Arthur.

«Og hvad er dit Ærinde med saa mange Svende?«

»Jeg vil bede Allil være Frue paa Crumlin.«

»Saa Gud velsigne din Færd,« sagde Munken bevæget.

Og Arthur og alle hans Mænd steg af Hestene og modtog knælende Fader Patricks Velsignelse.

Saa gik det gennem den bladløse Skov, hvor Skaderne, Irlands hellige Fugle, skræppede og slog med de brogede Vinger, opad Skrænter og

nedad Skrænter, ad Stier, Kvæget og de vilde Dyr havde traadt, forbi Dansebøgen og ind mellem raslende Krat og knudrede Egestammer.

Det drønede i Porten, da Arthur og hans Svende red ind i Fergus' Gaard. Rask sprang han af Hesten, rank og med sporeklirrende Skridt gik han frem i Hallen, hvor Fergus sad og blundede i sin Husfaderstol.

Den gamle Irlænder gjorde store Øjne, da hans unge Slægtning blottede sit Hoved og rakte ham Haanden.

»Naa,« sagde han, »det var en sjælden Fugl, der fløj til Huse.«

»Det har I Ret i,« sagde Arthur rolig. »Og det er baade uhøfligt og uvenligt af mig, at jeg ikke kom før. Men vil I som jeg, saa slaar vi en Streg over de gamle Dage.«

»Hjertens gerne,« sagde Fergus. »Og sæt dig nu ned, saa skal mit Kvindfolk dække op for den gode Gæst, jeg har i Dag.«

»Tak,« sagde Arthur. »Men først vil jeg røgte mit Ærinde. Jeg er redet herover for at bede Jer om Eders Datter.«

Fergus saà alvorlig paa ham.

»Kommer din Bejlen sent, saa kommer den hastigt,« sagde han.

»Ogsaa det maa jeg indrømme,« svarede Arthur. »Forkaster I mig af den Grund?«

»Det gør jeg ikke,« sagde Fergus, »om end

jeg kunde ønsket, at du var kommet i en anden Dragt, som havde mindet mig mere om din Fader.«

»I faar tage mig, som jeg kommer.«

»Det vil jeg ogsaa,« sagde Fergus. »Slog der ikke et ærligt irsk Hjerte i dit Bryst, saa var du ikke kommet, og tager jeg fejl i den Sag, saa bliver Allil dig en daarlig Hustru.«

Saa gav han ham et Kys, som Skik og Brug var, og Kvinderne kom ind, og der blev Fest. —

Der kom en Tid nu, hvor Arthur og Allil red i Skoven eller sad paa Fergus' Gaard eller gæstede Fader Patrick i hans ensomme Celle.

Den gamle Munk var lykkelig over de to, og Fergus ikke mindre. Allil sad med sin Moder og ledte i Skuffer og Skabe, hvad Herligheder hun skulde have med, naar hun drog til Borgen. Arthur havde travlt med at sætte de forfaldne Stuer paa Crumlin i Stand, for det var Meningen, at Brylluppet skulde staa allerede til Foraaret.

Det kunde hænde, at Arthur var tung i Sindet, og at Allil saà det. Saa spurgte hun ham hvorfor, og han svarede ikke eller undvigende. Men en Dag brød han over tvært og fortalte hende om Edith.

Han lagde ikke Skjul paa nogen Ting, men berettede redelig, hvordan hans Elskov havde varet Aar igennem og været lige hæftig, enten

hun var mild eller gram. Han tænkte, det skulde lette hans Sind, at han viste sin Fæstemø fuld Fortrolighed, og naar han ikke havde gjort det før, var det ikke, fordi han var fejg eller uredelig, men fordi han frygtede for at saare hende og vække hendes Skinsyge.

Men han blev højst forundret over den Maade, hvorpaa hun tog det.

Hun smilte, mens han fortalte det, og nikkede rolig til ham, da han var færdig med sin Bekendelse. Han tænkte, hun saà ud, som kom det hende ikke det mindste ved, og spurgte hende, hvad hun mente derom.

»Hvad angaar det mig?« sagde hun saa. »Du kendte mig jo ikke den Gang.«

»Det gjorde jeg ikke,« sagde han. »Men frygter du ikke for, at min Kærlighed til Edith skal opstaa igen, og at hun skal vende mit Hjerte fra dig?«

Allil saà forundret paa ham og rystede rolig paa Hovedet.

»Hvor skulde jeg kunne det?« spurgte hun. »Hun er jo en engelsk Pige.«

»Da vandt hun dog mit Hjerte,« sagde Arthur.

»Dit Hjerte slumrede den Gang,« sagde Allil. »Eller Djævelen havde besat det. Du havde glemt dit Fødeland. Du var Uvenner med din Fader. Du havde flakket rundt i den store Verden i mange Aar. Saa kom du hjem og blev

her paa dine Fædres Borg og fæstede dig en irsk Pige — hvordan skulde nu en engelsk Kvinde faa Magt over dig?«

Arthur kyssede hende. Men hans Hjerte krympede sig ved Følelsen af den Afstand, der var mellem hans Trolovedes Fædrelandskærlighed og hans egen.

Saa kom den Dag, da Forlovelsesgildet skulde fejres.

Arthur havde ment, at det var unødvendigt, da Brylluppet stod saa nær for Døren, og Tiderne var saa urolige. Men Fergus var ikke til at formaa til at afvige fra gammel Skik.

Han smykkede sin Hal og bød Frænder og Venner fra nær og fjern til Gæst. Der kom langt fler, end det kunde ventes i Tider som disse, og der var ingen Sinde sét en saadan Forsamling i den gamle Gaard.

Der var ikke paa langt nær Plads i Gaarden til Svendene og deres Heste. Saa lejrede de sig uden for og tændte Baal og drak og sang i den milde Vinternat, og der var ingen Ende paa Glæden og Lystigheden.

Men inde i Hallen gik det til efter god, gammel, højtidelig Skik.

Der blev drukket Mindebæger for Arthurs Fader og for dem af Slægten, der ellers var vandret heden. De, der var faldne i Kampen for Irlands Frihed, blev hædrede særskilt, og

der blev raabt Vé over de engelske Undertrykkere, saa det drønede i Hallen. Den fangne Kong Carl blev mindet, og nogle drak Bægret, og nogle lod det staa — blandt de sidste var Fergus.

Der blev talt om Oprøret, som stod for Døren. Der var mange stridige Meninger og ingen, som dæmpede dem. Det kom til Klammeri og til sidst til Strid, og der var en O'Neil, som saarede en O'Curry, saa han laa til Sengs længe derefter. Men det skete i ærlig Tvekamp og var ikke andet, end hvad der hørte til en ægte irsk Fest.

Som nu Gildeslarmen var paa sit højeste, blev der pludselig tyst i Hallen.

Ind traadte Angus, den gamle Barde, hvis Ry gik over hele Irland. Han var højere end de fleste tilstedeværende og mange Gange ringere i sin Klædedragt. Men alle veg ærbødig til Side for ham. Han var som Indbegrebet af Irlands Frihedslængsel og Haab. Ingen dalevende Skjald kendte de gamle, hellige Sange som han, og ingen kunde synge dem som han. Hvor han kom hen, tav al Trætte og standsede al Strid, og gamle og unge, høje og lave flokkedes om ham og lyttede i Ærbødighed.

Da han nu stod midt i Hallen, gik Husfaderen hen imod ham med et Bæger Vin. Han tog det uden at takke, drak det ud til Bunden og stak

Bægeret i Lommen paa sin hullede Kappe. Det var Sangerløn efter gammel Skik.

Saa greb han i Strengene og sang.

Det lød som Brus af Bølgerne, som skyllede imod Irlands Kyst, og Sus af de gamle Egeskove, som dækkede dets Fjelde. Det var Blod af Martyrerne, som var gaaet i Døden for Erins hellige Sag. Det var Kvinders Graad over de faldne, Mænds Skrig om Hævn.

Der var dødsstille i Hallen. Alles Øjne var rettede paa Angus, hvis Blik fik forunderligt Liv. Og da saa Sangen var endt, brød der ud en Larm og en Jubel saa øredøvende, at ingen kunde høre sin egen Stemme. De drog deres Sværd og svingede dem i Luften, de sprang op paa Bænkene og raabte Irlands Navn, de omfavnede hinanden og kyssede hinanden og tømte Bægrene under dyre Løfter og kastede dem i Gulvet.

Og Angus sang igen. En anden Sang, men vild og vemodig som den første.

Da han tav, brød Larmen atter løs. Men i det samme forstummede den for en enkelt Røst henne fra Døren:

»Bud fra Dublin!«

Der blev stor Uro, alle trængte sig mod Udgangen, og saa lød det lige med et først med én Røst, saa med ti og saa med hundrede:

»Kong Carl er død, Kong Carl er myrdet!«

Saa var Festen forbi.

Da Tiggermunken, som havde bragt Budet, havde aflagt sin Beretning, skyndte enhver sig til sit. Alle havde Fornemmelsen af, at nu var den Kamp der, som saa længe var forberedt.

Midt under Opbruddet lagde Fergus' Hustru Armen om sin Datters Hals og saà hende bedrøvet ind i Øjnene.

»Nu har det lange Udsigter med din Brudefærd, Datter min,« sagde hun.

Men Allils Øjne var glade og straalende.

»Nu kommer Kampen,« sagde hun. »Og Arthur drager af Sted i Spidsen for Klanen.«

»Ja,« sagde Moderen. »Vi véd nok, hvem der drager af Sted, men ikke, hvem der kommer tilbage.«

Da Arthur bød sin Fæstemø Farvel, havde han samme sørgmodige Tanker.

»Om nu vi ikke sés mere, min vilde Due,« sagde han.

Men Allil saà glad og forundret paa ham.

»Saadan tænker jeg ikke,« sagde hun. »Hvad er du, og hvad er jeg? Om dog jeg var en Mand og kunde drage med Jer.«

— — Fjorten Dage efter red Arthur Cormac O'Curry fra Crumlin i Spidsen for halvtredsindstyve rustede Ryttere. Imellem dem var Fergus og begge hans Sønner.

Tilbage paa Borgen blev kun en halv Snes gamle Mænd og Drenge under Fader Patricks Befaling.

Men Allil og hendes Moder flyttede derop, da Fergus' Gaard var daarlig befæstet, og det jo dog kunde tænkes, at et eller andet omstrejfende Korps af Englændere naaede Connaught.

ANDEN BOG

FØRSTE KAPITEL

ARDMORE

Henimod Aften en Dag sidst i August red Sir Ardmore og hans Datter med et Følge af tre Svende ind gennem den lille irske By, Tecoroghans Port.

De havde en Del Ulejlighed med Vagten, indtil der kom en af Hertugen af Ormonds Officerer, som kendte den gamle Herre og Frøken Edith fra Hoffet, og friede dem for videre Krydsforhør.

»I kom hertil i en ulykkelig Time, skønne Frøken,« sagde Officeren. »Det skal holde haardt at skaffe Eder et sømmeligt Nattekvarter, saa fuld er Byen af Krigsfolk.«

»Hver Dag og hver Time paa Dagen er ulykkelig,« sagde Edith træt. »Nu har vi løbet England rundt som jagede Dyr og havde tænkt, Dublin skulde byde os en Smule Hvile og lidt Munterhed. Saa flygter vi derfra ved det blotte

Rygte, at Cromwell er sejlet fra England. Der er ingen tapre Mænd mer i Kongens Armé.«

»I gør os Uret, Frøken Ardmore,« sagde Officeren.

»Min Datter har Ret,« sagde Lord Ardmore. »Det er ikke andet end Flugt paa Flugt. Om Hertugen af Ormond havde været sin Post voksen, saa kunde han vel overvældet Kongemorderen, da han satte sin Fod paa Irlands Grund. Er han her i Byen?«

»Han er saa,« sagde Officeren. »Og det vil sikkert være Hertugen en Glæde at modtage Raad af en saa prøvet Kriger som Lord Ardmore.«

»Jeg har ingen Raad at give,« sagde den gamle Herre. »Min Tid er forbi. Jeg ønsker blot at finde et Asyl, hvor jeg kan dø i Fred og i Troskab mod min Konge. Vi vilde draget til Frankrig, men kunde ingen Skibslejlighed faa, og overalt var Independenternes Sporhunde efter os. Der er sat en Pris paa mit Hoved, som er tre Gange saa høj som alt, hvad de blodige Slyngler har levnet mig af jordisk Gods.«

»Ja, det gaar Kongens Venner ilde, men den Dag kommer vel, da vi kan tage Hævn,« sagde Officeren.

»Kan I skaffe os Nattekvarter i dette forbandede Hul af en By?« spurgte Ardmore.

Officeren saà yderst betænkelig ud, men saa fik han et Indfald.

»Rytterne fra Connaught kom i Gaar,« sagde han, »og er vist ikke alle indkvarterede endnu. Maaske er det muligt at opdrive et Værelse til Frøken Edith i den Bydel, hvor de ligger.«

»Hvem fører dem?« spurgte Lorden.

»Det gør O'Curry.«

»Arthur?« spurgte Edith.

»Ja vel,« svarede Officeren. »Og der kommer han og kan selv gøre Rede for sig.«

En halv Time efter var den gamle Lord bragt til Ro i et Værelse, der var noget mindre prydelig udstyret end Sovekammeret paa hans Slot i Northumberland. I Stuen ved Siden af sad Edith i en Lænestol, som Arthur havde skaffet, Gud véd hvorfra, og saà smilende paa den unge, irske Adelsmand, der sad paa Briksen ved hendes Side og ikke havde Øjnene fra hende.

»I skulde nok tale derom, Arthur,« sagde hun og slog ham over Haanden med sin Vifte. »I, som forlod mig i Vrede, og nu i Aar og Dag har holdt Eder skjult i dette barbariske Land, hvis Navne jeg ikke engang kan udtale, og hvis skumle, smudsige Mænd gør mig bange. — Hvad er det nu, Eders Borg hedder?«

»Min Borg hedder Crumlin,« sagde Arthur. »Og der var en Tid, da Edith Ardmore kendte Navnet og sagde det tidt og gerne.«

»Ak Gud ja, de gamle Dage,« sagde Edith og gabede. »Da havde vi det muntert, Arthur, og

godt. Nu er Kong Carls Hoved faldet for Bøddeløksen — Gud glæde hans Sjæl i sin Himmel. De muntre Kavallerer og de skønne Kvinder er splittet for alle Vinde, om ikke de ligger slagne paa Marken. Og her sidder jeg, en fattig og landflygtig Pige. Har jeg fortalt Jer, at alle mine Juveler faldt i Hænderne paa Jernsiderne ved Oxford?«

»Ogsaa den Perlesnor, jeg skænkede Eder?«

»Dem alle,« sagde Edith. »Det var et Guds Under, at jeg reddede min dyrebare Person. I kommer til at give mig en ny, Arthur.«

»Jeg ejer ikke en Skilling,« sagde Arthur smilende. »Men jeg fører tre Hundrede gode Ryttere, saa det kan hænde, det lykkes mig at generobre Eders Smykkeskrin.«

»Det tror jeg ikke. Ingen kan staa for disse forfærdelige Mænd. I bliver slagne alle til Hobe, og det skulde ikke undre mig, om I var dræbt i Kampen, inden Ugen er omme.«

»I siger det saa roligt, som var det Jer det samme, om jeg var levende eller død, Edith.«

Hun gabede igen, foldede Armene over sit Bryst og trak paa Skuldrene.

»Naa,« sagde hun. »Jeg har sét saa mangen trofast Bejler falde i Slaget, saa jeg skulde vel kunne bære det, om jeg mistede en troløs Ven. Gud give, vi var vel herfra. Jeg længes efter Hoffet i St. Germain. Her løber jeg Landet rundt

som en Tiggertøs og er klædt paa som et Fugleskræmsel. Om nu Ormond bliver slaaet, hvad da? Vil I saa tage mig med til Crumlin og forsvare mig i Eders Borg til sidste Blodsdraabe?«

»Det vil jeg,« sagde Arthur.

»Fortæl mig lidt om Crumlin,« bad hun.

Arthur fortalte, som han havde gjort mangen god Gang før, og Edith Ardmore lyttede med halvlukkede Øjne. Han tog hendes Haand, som hun lod ham beholde; en Gang imellem gjorde hun ham et Spørgsmaal.

»Ak ja,« sagde hun saa og sukkede dybt. »Nu er det Tid at gaa til Hvile. Godnat, min troløse Hr. Ridder. Jeg siger ikke paa Gensyn, for i Morgen er I sikkert flyet for Eders Hjertes Dame, som I plejer van.«

Arthur knælede og bedækkede hendes Hænder med Kys.

Saa forlod han hende, og tæt uden for Huset stødte han paa Fergus. Han vilde gaa forbi ham med en Hilsen, men den gamle Irlænder greb fat i hans Kappe og tvang ham til at staa stille.

»De siger, I har lagt Beslag paa en Del af vort Kvarter?« sagde han.

»De siger sandt, Fergus,« svarede Arthur rolig.

»For hvem har I gjort det?«

»For en engelsk Adelsmand af høj Byrd og hans Datter,« sagde Arthur. »Lad Folkene ind-

rette sig, som de kan bedst. Det bliver jo kun for kort Tid. Om et Par Dage marcherer vi til Drogheda.«

»Arthur,« sagde den gamle.

Men Arthur gjorde sig fri af hans Haand, sagde hastig god Nat og gik videre.

Fergus stod et Øjeblik og saà efter ham. Saa gik han med lange Skridt tilbage til Huset, hvor Edith boede. Dèr blev han staaende lidt og betænkte sig, aabnede saa rask Døren uden at banke paa og traadte ind i Stuen.

Edith Ardmore sad paa Briksen og havde allerede aabnet sin Kjole for at gaa til Ro. Hun stirrede paa den lange Irlænder, der stod ret op og ned inden for Døren med Hatten paa Hovedet og Hænderne paa sit Sværd og saà paa hende.

»Naa, ved Guds Moder,« sagde hun uforskrækket, men rød af Vrede. »Saadanne Bjørne, som findes i dette Land, har jeg aldrig set Mage til. Hvor tør du vove uanmeldt og uanmodet at trænge dig ind til en Dame paa denne Tid af Aftenen?«

Fergus stod og stirrede.

»Gaa din Vej,« sagde Edith og strakte bydende Haanden ud imod ham. »Om ikke du paa Minutten forlader denne Stue, skal jeg underrette Hr. O'Curry om din Uforskammethed. Jeg tænker, han vil vide at straffe den, der for-

nærmer en Dame, som har givet sig under hans Beskyttelse.«

Fergus gik et Skridt frem i Stuen og gjorde noget, der kunde se ud som et klodset Buk.

»Dame,« sagde han og lagde Haanden paa Hjertet. »Han er min Datters Fæstemand.«

Edith saà paa ham med store Øjne og brast saa i en høj Latter.

»Hvem er du?« spurgte hun saa. »Og hvem er din Datter? Og hvem er hendes Fæstemand? Og hvad angaar det altsammen mig? Er du kommen paa denne mærkelige Tid af Dagen for at tigge om en Skærv til hendes Brudeudstyr, da maa du vide, at Edith Ardmore sagtens er lige saa fattig som din Datter, siden Rundhovederne har konfiskeret min Faders Gods og stjaalet mine Juveler. Jeg ejer ikke andet end denne Fløjlskjole, som er temmelig luvslidt, og som jeg nu med din Tilladelse agter at afføre mig, hvis du vil befri mig for din Nærværelse.«

Fergus knyttede Hænderne fast om sit Sværd af Vrede over at blive antaget for en Tigger, men beherskede sig.

»Min Byrd er bedre end Eders,« sagde han stolt. »Der flyder irsk Kongeblod i mine Aarer.«

»Jeg har ikke truffet nogen irsk Bonde, som ikke havde Kongeblod i Aarerne,« sagde Edith. »Men gaa nu . . . gaa, gaa med din Byrd og

dit Kongeblod og din tølperagtige Uforskammethed.«

»Jeg hedder Fergus O'Curry,« sagde Irlænderen. »Og min Datter er trolovet med Arthur Cormac O'Curry.«

Edith kneb Øjnene sammen, saa de blev ganske smaa.

»Ah,« sagde hun.

Men saa rejste hun sig med megen Værdighed og saà stolt paa Fergus.

»Hr. O'Curry har endnu ikke underrettet mig om sin Trolovelse,« sagde hun. »Jeg kom til Staden for et Par Timer siden og har kun hilst flygtig paa ham. I Morgen vil han utvivlsomt meddele mig denne glædelige Familiebegivenhed. Han véd, at baade min Fader og jeg tager megen Del i hans Skæbne. Men det var en overdreven Høflighed af Eder at bringe mig denne Meddelelse i Aften. Jeg kunde sovet rolig, selv om jeg ikke havde erfaret Hr. Arthurs Forlovelse. Farvel.«

Dermed vendte hun ham Ryggen, Fergus gjorde paany et Tilløb til et Buk og gik. Men ligesom han havde lukket Døren, blev den hastig reven op, og Edith Ardmore stod for ham.

»Hvad hedder Eders skønne Datter?« spurgte hun.

»Allil,« sagde Irlænderen.

Døren blev lukket. Da Fergus havde gjort et

Par Skridt, fik han Øje paa en Skikkelse, der var tæt indhyllet i en Kappe og hastig skjulte sig i en Port for ikke at blive sét af ham.

Han havde straks genkendt Arthur, men gik videre uden at lade sig mærke med noget.

Da han kom hjem til sit Kvarter, vækkede han sine to Sønner, som allerede laa og sov. De satte sig sammen i en Krog og førte en lang og hviskende Samtale, hvert Øjeblik afbrudt af en drøj irsk Ed, som en af de unge Mænd udstødte, idet de uafladelig greb til deres Sværd.

Men efterhaanden fik Fergus dem beroligede, og saa udviklede han for dem sin Plan, som var ingen anden end den, endnu i samme Nat at forlade Lejren og drage til Crumlin.

»Alle Mændene følger mig,« sagde Fergus. »Og har vi først Borgen, lad ham saa løbe med den engelske Dame, hvorhen han vil.«

De vækkede i al Stilhed Mændene fra Crumlin, og der var ingen, der gjorde Indvending mod Fergus' Befaling eller spurgte om nærmere Besked. I en Fart fik de Hestene sadlede og red mod Porten, der vogtedes af engelske Soldater.

Da Fergus som Arthurs Underbefalingsmand kendte Feltraabet, slap han uden Vanskelighed ud under Foregivende af, at han skulde til Drogheda i et Ærinde for Hertugen.

ANDET KAPITEL

FLUGTEN

ARTHUR blev vækket ved Solopgang af sin Underløjtnant, som hed O'Brain, med den Besked, at alle Mændene fra Crumlin, tresindstyve i Tallet, havde taget Flugten med Fergus O'Curry i Spidsen.

I en Fart fik han Klæderne paa sig, lod Resten af sit Regiment sidde op, efterlod en Besked til Hertugen og en til Edith Ardmore og fór saa i skarpt Trav ad Connaught til.

Han var ikke i mindste Tvivl om, hvad der var hændt, og at Fergus agtede sig til Crumlin for at bemægtige sig Borgen. Ikke heller tvivlede han synderlig om, at det vilde lykkes ham at indhente sine Mænd og overvælde dem med den femdobbelte Styrke, han havde.

Fergus vilde utvivlsomt ikke tro, at han blev forfulgt, men ganske rolig gaa ud fra, at hans troløse Slægtning var saadan fængslet i Frøken

Ardmores Lænker, at han ikke tænkte paa andet.

Og mens den unge Adelsmand nu red hen ad Vejen i Spidsen for sine Mænd, tænkte han just paa dette, hvad det vel egentlig var, der gjorde ham saa ivrig efter at indhente Flygtningene.

Han maatte bekende, at han ikke havde haft Allil i sine Tanker siden Gaarsdagens uventede Møde med den Kvinde, han i to Aar havde viet sin Hyldest. Om han i denne Morgenstund havde spurgt sig selv, hvad enten han helst vilde sidde ved Ediths Fødder som Offer for hendes Koketteri eller vandre i Crumlins Skove med sin Fæstemø, da havde han ikke været i Tvivl om, at der, hvor Edith var, der maatte han være.

Og om man havde budt ham en Plads som Kavaller ved den landflygtige Prætendents Hof i Saint Germain paa Betingelse af, at han lod Fergus og hans Sønner tage Crumlin med alle dens Herligheder og Rettigheder, da havde han smilt ved Tanken om, at der kunde være Tale om noget Valg.

Men i samme Nu, han havde erfaret sine Mænds Flugt, havde han ingen anden Fornemmelse end et rasende Had til Fergus og en ubøjelig Vilje til at hindre ham i hans Forehavende.

Saa sporede han sin Hest og red til.

Han havde ingen Vanskelighed med at finde Sporet og følge det. Folkene i Landet, han red igennem, var vante til at se bevæbnede Skarer af Irlændere drage Øst paa til Kamp mod Arvefjenden. Den anden Vej var ingen dragen uden Fergus og hans Folk, og Arthur betænkte sig ikke paa, hvor han kom hen og forhørte sig, at stemple sine Slægtninge som fejge Landsforrædere.

Paa den Maade vakte han et stort Raseri imod dem. Beboerne sendte Bud ad Markveje og Stier for at bringe Naboen Besked, og allerede den første Dags Aften havde Arthur omringet en lille Landsby, hvori Flygtningene havde søgt Natteherberge.

Beboerne var underrettede ved Bud, og saa snart de saà Arthurs Rytteri, faldt de med Stenkast og Leer og Plejle over deres ulykkelige Landsmænd, hvem de troede skyldige i den største Forbrydelse, de kendte.

En halv Snes af Fergus' Folk blev øjeblikkelig dræbt, og selv blev han ilde tilredt af et Stenkast.

»Bind dem!« befalede Arthur.

I en Haandevending havde Soldaterne bundet dem i deres Bælter, og saa lod Arthur holde Mandtal over dem, mens Byens Folk spyttede paa dem og haanede dem og udskældte dem.

Det viste sig, at der foruden de ti døde manglede Raymond.

»Hvor er din ældste Søn?« spurgte Arthur.

Fergus svarede ham med et spodsk Smil, ligesom han ikke var at formaa til at sige et Ord til alle Spørgsmaal og Forhaanelser. Om Aarsagen til hans Flugt blev der ikke talt, men i de Blikke, han og Arthur vekslede, var der saa vildt et Had, at ingen af dem tvivlede om den andens Tanker og Hensigter.

Den Nat holdt Herren til Crumlin Rast i Landsbyen og lod sine Fanger skarpt bevogte. Næste Morgen drog han tilbage til Tecroghan, men sendte sin Underløjtnant med ti Mand paa Jagt efter sin flygtede Fætter.

Hertugen af Ormond modtog den hjemvendte irske Adelsmand med meget misfornøjede Miner.

»Jeg har ikke givet Jer Kaptajnsrang, for at I skulde rømme af Lejren uden Eders Generals Tilladelse,« sagde han. »Gjorde jeg Jer Eders Ret, saa havde I forbrudt Eders Bestilling.«

Arthur undskyldte sig med, at han ikke havde vovet at vække Hertugen saa tidlig. Desuden havde han været overbevist om, at Ekspeditionen kun vilde blive af kort Varighed, og troet sig nødsaget til strengt at straffe et saadant Brud paa Disciplinen.

Saa blev Fergus ført frem for Krigsretten, som

bestod af Generalen, nogle engelske Oberster og alle de irske Klanhøvdinger, der var i Lejren.

Bunden stod den stolte Irlænder foran den fornemme Forsamling, der betragtede ham med vrede og forundrede Blikke. Der sad Hovederne for Slægten O'Davoren, O'Brain, Mac Clean, O'Neil og Mac Moore. Rød af Harme og Skam saà Fergus sit Fødelands ypperste Mænd som sine Dommere.

Men han slog ikke sine Øjne ned, og han sagde ikke et Ord til Forklaring eller Forsvar. Han vilde ikke bekende den Skændsel, der var kommen over hans Datter fra ham, der havde forsmaaet hende.

Saa blev han ført bunden bort, som han var kommen. Kun paa Arthurs Forbøn blev Livet ham skænket, og han og Robert blev hensatte i Tecroghans Fangetaarn.

De øvrige af Mændene fra Crumlin fik deres Vaaben igen og blev paany indlemmet i Arthurs Regiment, efter at de havde svoret en dyr Ed paa, at de angrede deres Vildfarelse og vilde aftvætte den ved dobbelt Heltemod i Kampen.

Da Mødet var endt, gik Arthur til Huset, hvor Edith og hendes Fader boede.

Den skønne Dame modtog ham med en munter Latter.

»Vidste jeg ikke nok, at I vilde forlade mig,«

sagde hun. »I har sagtens været i Crumlin og kysset Eders Fæstemø?«

Arthur fortalte, hvad der var hændt, men da han ikke vidste noget bestemt om Fergus' Besøg hos Edith, fremstillede han kun Fergus' Plan som et Forsøg paa at berøve ham hans Fædreneborg.

»Jeg kender denne Hr. Fergus,« sagde Edith. »Han fandt for godt at bryde ind i mit Kammer i Aftes, da jeg var i Færd med at klæde mig af. En smuk Mandstugt, I holder i Eders Regiment, Hr. Kaptajn. Og en prægtig Svigerfader, I har. Han vil blive en Pryd for Eders Husstand.«

Arthur var rød i Panden, og hans Læber skælvede.

»I er mild og venlig som altid, skønne Edith,« sagde han.

»Ja, med mig er der ingen Forandring sket,« sagde hun muntert. »Det er Eder, der er bleven en anden. Men sig mig nu, var det smukt af Eder ikke at fortælle mig, at I havde trolovet Eder? Hvor let kunde ikke min gamle Elskov flammet op paany og jeg være bleven evig ulykkelig?«

»Spot I mig kun, Edith. I Morgen drager jeg med mit Regiment til Drogheda, som er det første Punkt, Cromwell vil anfalde. Og inden Ugen er omme, er jeg maaske falden, som I spaaede mig forleden.«

»Da skal jeg bringe Eders Fæstemø en sidste Hilsen fra Jer,« sagde Edith. »Er det ikke Allil, hun hedder? Et dejligt Navn. Er hun smukkere end jeg?«

Arthur gik hen til den ubarmhjertige Dame og tog hendes Haand.

»Edith,« sagde han, »drag med mig til Drogheda. I er sikrere der bag Fæstningens Volde, og jeg har ingen Ro, naar jeg ikke véd, at jeg kan beskytte Jer.«

»Paa ingen Maade,« svarede hun bestemt. »Jeg har faaet nok af Eders irske Tølpere. Drag I kun af Sted. Jeg skal bede den hellige Jomfru beskærme Eder, saa I snart kan fejre Eders Bryllup paa Crumlin. Selv bliver jeg her under Hertugens faderlige Beskyttelse.«

Arthur bad og tiggede, men Edith lo ham op i Ansigtet.

»Der kommer Lord Ardmore,« sagde hun saa, »og nu gaar jeg.«

Næste Morgen ved Solopgang red Arthur Cormac O'Curry ad Drogheda til. Foruden hans drog to andre Regimenter til Stadens Undsætning, og dens Anførere, Sir Verney og Oberst Wall, undrede sig højlig over den unge Kaptajns Tungsindighed.

Men Fergus og Robert blev i Tecroghans Fangetaarn, og inden Ugen var omme, havde de underkøbt deres irske Fangevogtere og var rømt.

TREDJE KAPITEL

CROMWELL

Cromwell var gaaet i Land i Dublin med ti Tusende Soldater, ti Tusende engelske Bibler, som skulde fordeles mellem de katolske Irlændere, der ikke kunde læse dem, og tre Skibsladninger Leer, hvormed Høsten paa den grønne Ø skulde afmejes.

Salmesyngende drog Regiment efter Regiment gennem Dublins Gader. Saa gjorde en Afdeling Holdt, og Løjtnanten eller Korporalen stod frem og prædikede Ild og Svovl over de katolske Afgudsdyrkere. Kirkerne blev plyndrede. Det Hus, hvor Hertugen af Ormond havde boet, blev jævnet med Jorden, og alle de Katoliker af nogenlunde Anseelse, som var blevne tilbage i Staden, blev øjeblikkelig fængslede.

Men det var kun faa, der havde vovet at blive i Staden.

Alle de, der paa nogen Maade kunde, var

flygtede Syd paa, ad Kilkenny til, Irlands gamle Kongethingsted, hvor Oprørerne, der samledes under Karl den Andens Fane, havde deres Hovedsæde.

Hvor de kom hen, udbredte de Rædsel med Budskabet om Rundhovedernes Ankomst til Øen. Saa vante Irerne var til de engelske Undertrykkelser, saa havde de denne Gang en Fornemmelse af, at det gjaldt mer end ellers.

De vidste, at det fremfor alt var Cromwell om at gøre at slaa deres Religion ned, og vidste de det ikke, saa fik de det at vide af Munkene, der var overalt og alle Vegne, opflammende de modige til et sandt Raseri og styrkende de forsagte til Udholdenhed i Kampen for deres Fædres Tro.

Alle Skovene var fulde af Flygtninge, som var brudt op fra deres Hytter med, hvad de havde af Husgeraad, og med deres Kreaturer. Derinde lejrede de sig og tændte Baal. Kvægets Brølen og Børnenes Skrig og Vaabengny og Munkenes Messen lød i hver Skovdal og hver Bjergkløft.

Men Landet Syd for Dublin laa øde og menneskétomt. Det gule Korn bølgede for Vinden, og der var ingen til at høste det, Arnen var kold i hvert et Hus, og den brogede Skade levede et Herreliv i Æblehaverne.

Men saa snart Cromwells Hær havde udhvilet

sig lidt efter dens stormfulde Overrejse, rykkede han Nord paa.

Han havde faaet at vide, at Ormond havde forskanset sig ved Drogheda, og vilde først overvinde Prætendentens General, før han gav sig i Kast med Irlænderne, hvis uordnede Skarer han ikke frygtede.

Det var tidlig Morgen, da Independenternes Anfører og nu Englands Herre red ud af Dublins Port, nærmest fulgt af General Blake, Obersterne Gifford og Warden og Major Purden.

Den slette Vej var opkørt af de tunge Kanoner og Rytteriet, der var draget i Forvejen, saa det gik kun langsomt frem. Paa begge Sider af Vejen, inde paa Markerne marcherede det ene Kompagni efter det andet og hilste Cromwell med Salmesang og Leveraab, efter som de drog forbi.

»Folkene er besjælede af en god Aand,« sagde Oberst Purden. »Eders Excellence har lænket Sejren til Eders Fane.«

»Folkene er besjælede af Herrens Aand,« sagde Cromwell. »Om han vil, da skal jeg denne Gang slaa Papisteriet ned, saa det aldrig mere skal rejse sig paa Irland.«

»Irland er et vildt Land, Eders Excellence,« sagde General Blake. »Jeg har kæmpet herovre i Carl Stuarts Tid, hvem Gud straffede med en retfærdig Død.«

»I behøver ikke altid at tale om Tyrannens Død, Blake,« sagde Cromwell og saà vredt til Generalen. »Jeg er ingen blodtørstig Mand og skred kun nødig til Dommens Fuldbyrdelse. Havde ikke en større Herre end jeg drevet det derhen, saa sad Stuarterne endnu paa Englands Trone. Men den Dag, hans Hoved faldt for Bødlens Sværd, blev der undgaaet megen Blodsudgydelse.«

Blake tav, og Officererne skottede til hverandre. De vidste alle godt, at Lord-Løjtnanten plagedes af onde Tanker om Kongens Henrettelse, og Jones, hans Kammertjener, der altid var om hans Person, havde fortalt, hvorledes han ofte om Natten hørte sin Herre i lange Taler forsvare sin Gerning.

Men Oberst Gifford optog Samtalen fra før og sagde:

»Ogsaa jeg har været med i de irske Kampe, og jeg saà aldrig værre Djævle end Irlænderne. I en regulær Bataille kan de ikke staa for vore Tropper, men i deres Moser og Skove og Bjergkløfter er de for rene Vilddyr at regne.«

»Jeg tænker, jeg tæmmer dem,« sagde Cromwell. »Naar først et Par Tusend af mine brave Soldater har faaet Gaard og Grund og nedsat sig rundt om paa Øen, og deres Prædiken og aandelige Sange lyder fra Kyst til Kyst, da faar jeg vel Bugt med Papisterne. Vi kan jo sende

de stridigste til Indien. Herren har mange Veje til sit Maal.«

Som Lord-Løjtnanten havde sagt det, tog pludselig en Mand Ordet, hvis Tilstedeværelse i Selskabet ingen havde bemærket.

Han var klædt i en rig Dragt, men uden Vaaben og sad daarligt paa sin Hest, som om det anstrengte ham at ride. Hans store, krumme Næse og mandelformede Øjne tydede paa østerlandsk Herkomst. Det var ogsaa Jøden Melchisedech, den rigeste Mand i London og Oliver Cromwells Bankier.

»Om Eders Excellence vil tillade mig et Ord, da vil jeg gøre Eder et Forslag,« sagde han.

Officererne rykkede sig saa langt til Side, som Pladsen paa Vejen tillod det, men Cromwell saa rolig paa Jøden.

»Kom med det, Melchisedech,« sagde han. »I har saa ofte lyttet til mine Forslag, at det ikke er mer end billigt, at jeg engang hører paa Eder.«

»Sælg mig Øen, Eders Excellence,« sagde Melchisedech.

Alle Herrerne slog en høj Latter op. Kun Cromwell forblev alvorlig.

»Jeg vidste ikke, I var saa rig,« sagde han.

»Det er jeg heller ikke,« sagde Jøden. »Langt fra. Det er i Fællesskab med mine Stamfædre, jeg vil købe Irland.«

»Skulde I saa gøre Dublin til et nyt Jerusalem for Eders barnagtige Tro?« spurgte Cromwell.

»Nej,« svarede Jøden. »Men om I, Eders Excellence, vil forunde mig et Øjebliks Samtale i Enrum, da skal jeg forklare Eder min Plan.«

Cromwell gav Herrerne et Vink, og de holdt deres Heste tilbage, mens Lord-Løjtnanten og Melchisedech red frem Side om Side.

»Om Eders Excellence behager at mindes det, saa var det Carl Stuarts Plan at gøre Irland rigt og lykkeligt ved Anlæg af Fabrikker og Ophjælpning af Landets Indtægtskilder. Det var Wentworth, der dengang var Statholder paa Øen og skulde sætte det i Værk.«

»Det mindes jeg godt,« sagde Cromwell. »Det var Carls Agt at gøre Irland til en papistisk Rede, hvorfra han kunde hente Vaaben til at undertrykke Friheden og den sande Gudsfrygt i England.«

»Eders Excellence har sikkert Ret,« sagde Jøden med et Smil, han havde Møje med at skjule. »Men naar nu Eders tapre Armé har undertvunget Oprørerne, da vil Øen være lagt øde for lange Tider. Eders glorværdige Soldater vil ikke kunne glemme deres krigerske Haandtering. Det vil falde dem haardt igen at tage fat paa Ploven eller paa Syl og Høvl. Om derimod Eders Excellence vil sælge os Øen, da vil jeg

hidkalde mine Stammefrænder fra Nord og Syd, og inden kort Tid vil Irland opblomstre saadan, at det vil fylde Eders Excellences Skatkammer.«

Cromwell saà stift paa Melchisedech.

»Og hvor meget vil I da byde mig?« spurgte han.

»Jeg tænker, vi kan tilbyde Eder halvtredsindstyve Millioner Francs i aarlig Afgift,« svarede Jøden.

»Den Plan blev ikke født i Eders Hjerne i Dag,« sagde Cromwell smilende. »Jeg skal tænke over det.«

Dermed nikkede han til Jøden, satte Sporerne i sin Hests Sider og red til.

Han red Time efter Time alene, hensunken i dybe Tanker og uden at besvare Soldaternes Raab. Og Officererne, som kendte hans Vaner, holdt sig i ærbødig Afstand.

---

hvorom alting er, saa berøvede Eders Grusomhed vor stakkels Herres Hof en af dets bedste Kavallerer.«

»Naa,« sagde Edith, »der blev Kavallerer nok tilbage, som daglig lod deres Hjerter knuse. Mit Sind stod aldrig til disse lette Herrer. Om jeg nogen Sinde skulde lade mig binde i Ægtestanden, da skulde det være med en sat og værdig Landadelsmand og ikke med en Modejunker, som forødte sit Gods til Stads og Fjas.«

»I vilde i Sandhed tage Eder pragtfuld ud i Hønsegaarden,« sagde Hertugen. »Tør man spørge, om Godset nødvendigvis skal ligge i Connaught?«

»Man bør aldeles ikke spørge, Hr. Hertug,« sagde Edith. »Men jeg skal uden det tilfredsstille Eders Nysgerrighed. Den Herre, hvorom I taler, kom til mig i Tecroghan for at meddele Fader og mig sin Trolovelse med sin Kusine.«

»Ej, ej!« sagde Hertugen. »Ja, Pigerne i Connaught er vidt berømte for deres Skønhed.«

»Og Hertugen af Ormond for sin fine Skæmt,« sagde Edith med røde Kinder og tindrende Øjne.

Hertugen prøvede paa at formilde hende, men uden Held. Tavs red hun ved hans Side, ærgrede sig over, at hun var redet med, og lovede sig selv, at Arthur, om hun traf ham, skulde faa Lov at undgælde for den Tort, hun havde lidt.

Det var Aften, da Hertugen red ind i Drogheda. Byen var fuld af Soldater, der modtog ham med stor Jubel, hvor han kom frem i Gaderne. Kun Oberst Arton var misfornøjet med hans ringe Følge.

»Guds Død, Hr. Hertug!« sagde den gamle Officer, idet han med blottet Hoved humpede ham i Møde paa sit Træben. »Jeg havde ventet, at Eders Naade var kommen i Spidsen for en Armé, og jeg sér ikke andet end et Par Hundrede Ryttere.«

»Vær tryg paa, at jeg kommer, naar Tid er, Arton. Hvor længe kan I holde denne Rede?«

»Jeg tænker en Maanedstid,« sagde Obersten. »Især hvis jeg faar Lov til at beholde Eders Ryttere.«

»Behold dem blot. Jeg begærer kun en frisk Hest. I Morgen ved Daggry rider jeg herfra med min gamle Tjener, som I maa unde mig til Selskab og Bekvemmelighed, og inden fjorten Dage skal jeg komme over Cromwell, naar han mindst aner det.«

Hertugen bød sine Mænd sidde af Hestene og gik med Droghedas Kommandant ind i den gamle Borg. Edith Ardmore var tilsyneladende ganske glemt. Hun holdt paa sin Hest midt paa Gaden og saà sig om i den gamle By.

»I her, Edith?«

Det var Arthur, som i et Spring stod ved

hendes Side. Edith besvarede køligt hans stormende Hilsen, mens han hjalp hende af Hesten.

»Naa,« sagde hun, »jeg vidste saamænd ikke bedre end at ride ud af Porten igen, siden ingen bød mig velkommen i denne Røverrede. Det er jo ikke saa let for en stakkels Dame i disse Krigens Tider. Men under Eders Varetægt er jeg da tryg. Jeg skal hilse Eder fra Eders elskværdige Svigerfader. Han brød ud af Taarnet Morgenen efter, at I forlod os, og sidder sikkert nu paa Crumlin og synger Eders Lov for sin dejlige Datter.«

Arthur greb hendes Haand og saà paa hende med store Øjne.

»Er det sandt, hvad I siger, Edith?«

»Det blev mig saadan fortalt,« svarede hun ligegyldig. »Men vil I ikke være saa venlig at slippe Eders ridderlige Tag i min Haand og huske paa, at jeg er ingen irsk Bondepige.«

De gik sammen hen ad Gaden mod Borgmesterens Hus, hvor Arthur havde lovet hende Nattely. Han var tavs og grublende, og hun saà surmulende til ham fra Siden.

»Forbyder Eders Troskab mod Jomfru Allil Eder at være høflig mod en Dame?« spurgte hun saa.

»Edith, vær god imod mig,« sagde han. »Det gælder mer for mig, end I kan forstaa. Om jeg maa tale med Eder engang . . . om jeg kunde

forklare Eder . . . om I vilde lade Eders Skoser til min Trolovede fare . . .«

»Ih du min Gud!« sagde Edith, »hvad skulde jeg vel have imod hende? Jeg glæder mig tværtimod til at gøre hendes Bekendtskab, hvad jeg jo sikkert ikke kan undgaa. For naar Cromwell har taget denne Smule By og slaaet Hertugen af Ormond, hvilket vil være ham en smal Sag, saa løber vi naturligvis Vest paa, som vi er løbet hele Tiden, og kommer vel til Connaught. Kan den fattige og flygtige Edith Ardmore saa finde Ly paa Eders Borg, Kaptain O'Curry?«

»Hvor kan I tvivle derpaa,« sagde Arthur.

Men hans Stemme og hans Smil var saa usikkert, at Edith lo højt og spodsk.

Saa naaede de Borgermesterens Hus. Den gamle Mand og hans Hustru, der som alle Droghedas Indbyggere var fanatiske Katoliker, modtog den fornemme engelske Dame med stor Ærbødighed og gav hende Husets bedste Kammer.

Men Arthur gik til Oberst Arton og bad om fjorten Dages Orlov for at drage til sin Borg i Connaught.

»Rider Djævlen Jer, Kaptajn?« spurgte Obersten og trampede i Gulvet med sit Træben, som det var hans Vane, naar han blev vred. »Er I fejg?«

Arthur forklarede sig nærmere, men Obersten hørte paa ham med et vantro Ansigt og rystede bestemt paa Hovedet.

»Jeg kan ikke tænke mig, at Eders Borg kan være i bedre Hænder end i Eders Svigerfaders,« sagde han. »Om ogsaa Djævlen staar ham i hans irske Krop — og havde jeg ham her, saa skulde I faa Lov egenhændig at klynge ham op i mit Paasyn — saa giver han Jer nok Gaarden, naar I kræver den af ham. Skulde han imidlertid ødelægge Eders Gods, saa lover jeg Eder i Hans Majestæt Carl den Andens Navn saa mange Tønder Land, I vil have af Irlands bedste Jord til Erstatning. — Ikke sandt, Hr. Hertug?«

»Jo,« sagde Hertugen, som havde staaet ved Bordet, bøjet over et Kort, og ikke havde hørt et Ord af Samtalen.

Arthur forsøgte endnu en Indvending, men Obersten stampede rasende med Benet og pegede paa Døren.

»March, Kaptajn!« brølte han, »eller ved den levende Gud, jeg tager Eders Kommando fra Jer og stiller Jer for en Krigsret.«

Saa gik Arthur.

Den halve Nat sad han i sit Kvarter, med Hovedet støttet i Hænderne og stirrede ned for sig.

Han vidste ikke selv, hvad han vilde, uden det ene, at han ikke vilde staa for Allil som en Forræder. Han følte sig ikke som en Forræder, han tænkte, at om han kunde komme til at tale med hende før Fergus, saa skulde han lettelig

forklare sig, og alt blive godt. Han tænkte med Had paa Edith, der var Skyld i alt dette. Allil stod for ham i sin friske, uskyldige Skønhed, og han længtes inderlig og oprigtig efter Crumlin.

Men saa kom han til at tænke paa, at Edith jo sikkert for hans Skyld var redet med Hertugen fra Tecroghan. Han spurgte sig selv, om hun da elskede ham, og hendes Spot og Drilleri kun var en Maske.

Saa stod med et de gamle Dages glade Liv i London for hans Erindring. Han tænkte, at om Krigen gik galt, da kunde han drage med Edith til Frankrig og vinde Guld og Ære ved den franske Konges Hof. Crumlin blev atter grimt og øde for ham, som det havde været før — indtil en af Allils Sange randt ham i Hu, og han atter saa Dansebøgen for sig og hendes røde Skørt og lange Haar og Trolovelsesgildet hos Fergus og den gamle Barde og det altsammen.

Saadan sønderslededes hans Sjæl den halve Nat, indtil han pludselig fór op ved Lyden af dundrende Hestetrav paa Gaden. Han løb ud, og inden fem Minutter vidste han den Nyhed, Rytterne bragte: at Cromwell stod to Mil fra Byen, og at den vilde være omringet inden Daggry.

I et Nu var alle Mand paa Benene i Drogheda. Det summede som i en Bikube. Oberst Arton trampede og befalede, Trommerne gik, og Trompeterne skrattede.

Ved Vesterport steg Hertugen af Ormond til Hest. Han rakte Obersten sin Haand og bød ham Farvel.

»Inden fjorten Dage sés vi, Arton,« sagde han. »Hold Jer nu tappert saa længe.«

»Træffer I mig ikke paa min Post, saa er jeg død,« sagde Arton og gengældte kraftigt sin Generals Haandtryk.

Hertugen hilste og red af Sted fulgt af sin Tjener. Men Obersten humpede efter ham, det bedste han kunde, og fik ham standset ved sine vældige Raab.

»Fruentimmeret... jeg mener Damen, I havde med Eder, Hr. Hertug...«

»Behold I hende kun,« sagde Ormond smilende. »Ingen véd, hvordan jeg slipper til Tecroghan i Nat, og Frøken Ardmore er sikrest bag Droghedas Mure.«

Saa red han. Porten faldt i efter ham med et Drøn, og Oberst Arton humpede bandende rundt om Volden for at inspicere Vagterne.

FEMTE KAPITEL

PAA BASTIONEN

HERTUGEN af Ormond var godt ridende, ellers var han ikke sluppen til Tecroghan.

Havde han forladt Drogheda ti Minutter senere, var han falden i Hænderne paa Independenterne, der rykkede frem paa begge Sider af Boynefloden som to mægtige lange Arme, der skulde omslutte og kvæle Byen.

En Hob Ryttere saà ham og satte efter ham og fortsatte Jagten længe uden at ane, hvor stort et Vildt de jagede. Men til sidst opgav de det og lod Fuglen flyve.

Inden Middag havde Cromwells Hær omsluttet Drogheda med en Mur af de bedste Soldater, der paa den Tid fandtes i Europa. Floden var spærret med tredobbelte Jernkæder, Vagtposter udstillede og Soldaterne i fuld Færd med at slaa Lejr og forskanse den, alt imens de prædikede og sang deres Salmer.

Kanonerne blev opstillede og afprotsede, og Oliwer Cromwell satte med egen Haand Lunten til, da det første Skud drønede mod Byens Mure. Og efter det første kom fler, uafbrudt fra alle Sider, indtil det blev Aften. Men et godt Stykke hen ad Vejen til Tecroghan var lagt en betydelig Styrke, som vel for en Stund kunde tage Kampen op med Ormond, hvis han skulde driste sig til at rykke frem med sin Hær.

Var alt saaledes kampberedt og velordnet paa Belejrernes Side, saa var Oberst Arton og hans Folk heller ikke ledige.

Den tapre Kommandant var alle Vegne med sit Træben og sine Forbandelser. Han lod de gamle Kanoner, der laa paa Voldene, give lystig Svar paa Tiltale og var opfindsom til at udbedre den Skade, Fjendens Kugler gjorde. Han havde tre Regimenter foruden de Ryttere, Ormond havde efterladt sig, og Arthur O'Currys Folk. De to bestod af lutter Katoliker og blev anførte af Obersterne Wall og Warren. Det tredie bestod mest af Protestanter, gode Englændere, som imidlertid gennem flere Slægtled havde ejet irsk Jord og havde gjort fælles Sag med deres Brødre i Kampen mod Republikanerne. Dette Regiment blev anført af Byrne, en tapper, krigsvant Officer, til hvem Arton havde fuld Tillid. Men mellem Folkene

var der Mistro og Skinsyge som altid mellem Protestanter og Katoliker. Og Indbyggerne i Drogheda, der var de mest fanatiske Katoliker paa hele den grønne Ø, saà ikke mildt til Byrnes Folk.

Hen paa Eftermiddagen, da Kanontordenen var paa sit højeste, gik Edith Ardmore op paa den Bastion, hvor Kommandanten stod, og hilste med megen Ynde og Værdighed paa den gamle Hugaf.

»Alle Helgene staa mig bi!« sagde Arton og rynkede Panden. »Tror I, vi holder Dansebal heroppe i Dag, min Frøken?«

»Havde jeg troet det, var jeg ikke kommen,« svarede Edith. »Saa meget har jeg sét, at Sir Arton ikke har Tid til at være galant mod Damerne. Jeg er kommen for at sé tapre Mænd slaas.«

I det samme slog en Kugle ned lidt borte, og Edith blev helt overstænket med Grus og Træsplinter.

»Er I saaret, Edith?« spurgte Arthur, der havde fulgt hende op paa Bastionen, og greb hendes Haand med Angst i sine Øjne.

Edith lo og trak Haanden til sig, hun var hverken blegnet eller havde forandret en Mine, da Kuglen slog ned, og Arton nikkede venlig til hende.

»I er saa tapper, som I er skøn, ædle Frø-

ken,« sagde han. »Jeg regner mig det til Ære, at vi har Eder i vor Midte. Gaa I kun paa Volden saa meget, I lyster, men glem ikke, at I har en Fader, der vil sørge, om I kommer noget til.«

Dermed humpede han videre uden at skænke Arthur et Blik eller et Ord.

»Er I i Unaade hos Kommandanten?« spurgte hun.

Arthur bed sig i Læben og fandt ingenting at svare. Han syntes ikke, han kunde fortælle hende, at han Dagen før Fjendens Ankomst havde begæret Orlov og faaet et hvast og haanligt Afslag. Men han syntes, at han i hendes spydige Smil kunde læse, at hun havde hørt noget derom.

»Vil I gøre mig den Tjeneste at gaa ned fra Volden, Edith,« sagde han saa. »Jeg kunde ikke bære det, om I blev saaret eller døde.«

Edith satte sig paa en Murkant, slog Armene sammen over Brystet og saà paa ham.

»Om nu Fjenden belejrede Crumlin, vilde I da bede Eders Fæstemø gemme sig for Faren?«

»Det vilde jeg sikkert,« sagde Arthur.

»Og vilde hun lyde Eder?«

Arthur tænkte paa Allil, som hun holdt til Hest for Enden af Broen med Jægerhornet for sin Mund, og maatte smile ved Tanken om, at hun skulde krybe i Skjul.

»Nej,« sagde han.

Edith saà lidt paa ham, saa rejste hun sig op og gik et Par Skridt hen ad Volden.

»I har haft det Uheld, Kaptajn O'Curry, at komme ud for Kvinder, som er større end I.«

»Tror I, jeg er fejg?« spurgte Arthur smilende.

»Nej,« sagde hun, »det er I ikke. Men det er, som jeg siger. Jomfru Allil er naturligvis en Skjoldmø af det reneste Vand. Hun vilde gribe Sværd og Pistol og kæmpe som sidste Mand paa Skansen. Saadan noget kunde ikke falde mig ind. Mit Mod er af en anden Art og sagtens mindre lødigt. Jeg frygter ikke Døden, fordi jeg ikke tror paa den. Det morer mig at gaa her i Livsfare, som det forhen morede mig at danse paa det bonede Gulv i Windsor. Nu er Dansen slut, og de fleste af Kavallererne fra den glade Tid ligger slagne paa Valen. Her gaar jeg i luvslidte Klæder og vil snart blive Vidne til megen Allarm og Blodsudgydelse. Jeg tror, at de grimme, haarde Mænd derude med deres Bibler vil sejre, og saa maa jeg flygte igen fra Sted til Sted — eller maaske jeg skal prøve en Tid i et af Cromwells Fængsler. Det gør mig ikke saa meget. Jeg er ung, og jeg vil leve. Og jeg véd, at jeg skal leve. Inden Ugen er omme, ligger maaske I og mangen en bedre Mand end I bleg og blodig her paa

Droghedas Volde. Men jeg vil gaa uskadt ud af Slaget. En Dag vinder jeg over til Frankrig, og da vil jeg, hvem I en Gang kaldte den skønneste Juvel ved Kong Carls Hof — og der var for den Sags Skyld flere end Eder, der gjorde det — da vil jeg finde den Indfatning, der er mig værdig, ved det ridderlige franske Hof, hvor ingen Kongemorder afbryder Dansen.«

Hun gik rask til, imens hun talte. Arthur fulgte hende og havde ikke Øjnene fra hendes Ansigt. Hun havde talt sig rød og varm, og hendes Øjne straalede.

»Edith,« sagde han beruset af hendes Skønhed og hendes Ord. »Vil I tage mig med Eder? skal vi flygte i denne Nat?«

Frøken Ardmore stod stille og saa paa ham ovenfra og nedefter og op igen.

»Og Eders Fæstemø? og Eders Fædrenegods? og Irlands hellige Sag? og Hans Majestæt? og Eders Ære som Adelsmand og Officer?«

Arthur var meget bleg og knyttede Haanden om sit Sværdhæfte.

»Kaptajn O'Curry,« sagde hun langsomt og alvorligere, end det ellers var hendes Vane, »om vi træffes en Gang i Versailles eller St. Germain, da skal jeg holde Eder en Dans til gode. Gaa nu til Eders Pligt og tal ikke mere til mig, som I har talt i Dag. Ellers kunde jeg

nemt falde i Fristelse til at fortælle Droghedas Kommandant, hvad for Tanker der bor i Befalingsmanden for det irske Rytteri.«

Dermed vendte hun ham Ryggen og gik rolig videre. Han stod og saà efter hende, til hun forsvandt bag en fremspringende Murtinde. Saa gik han hastig ned i Byen.

SJETTE KAPITEL

BRYLLUP PAA CRUMLIN

RAYMOND slap fra Forfølgerne og tog naturligvis den lige Vej hjem til Crumlin.

Han fandt Borgen, som han havde forladt den, og gav sin Moder og Allil en drabelig Beskrivelse af Arthurs Forræderi. Den gamle Kone græd og vred sine Hænder, men Allil sprang op, saà stort paa ham og sagde:

»Herud med dig af Borgen! Kun alt for længe har jeg hørt dine Bagvadskelser imod min Fæstemand.«

»Jeg bliver, hvor jeg er,« sagde Raymond haanlig, strakte sine lange Ben fra sig og gjorde sig det magelig, hvor han sad. »Jeg tænker, jeg er Klanens Høvding.«

»Jeg tænker, Klanens Høvding er i Spidsen for Klanens Folk og i Kamp med Fjenden,« svarede Allil med ikke mindre Haan. »En Rømningsmand som du er ikke bedre værd end at

hænges op i Skoven, og du er ikke den første Kryster, som løb med Løgn om dem, der blev i Kampen.«

»Giv mig noget Mad,« sagde Raymond. »Resten giver sig nok, naar jeg faar snakket med Fader Patrick.«

Allil hidkaldte øjeblikkelig Fader Patrick, og Munken var ikke længe om at bevise den unge Mand, at han under ingen Omstændigheder havde Ret til Høvdingeskabet i Klanen.

»Om Arthur Cormac O'Curry har forbrudt sin Stilling, hvad ingenlunde er bevist, saa vælger Klanen selv sin Høvding, og det bliver Fergus og ikke dig,« sagde Munken. »Vil du følge mit Raad, saa vend tilbage, og bed din Høvedsmand om Tilgivelse. Har du rømt af Kampen, er der ingen Fred for dig i Irland.«

Raymond mumlede lidt, spiste den Mad, hans Moder satte frem for ham, og gik saa sin Vej med forblommede Trusler og onde Øjne til Allil.

»Hvor mon han gaar hen?« spurgte Allil.

»Han gaar, hvor Vinden driver ham,« svarede Munken. »Han kan ingenting uden Fergus. Men slipper Fergus løs, saa kan det blive galt nok for dig, min Datter.«

Allil stod lidt og saà hen for sig.

»Tror I ondt om Arthur, Fader Patrick?« sagde hun saa.

»Nej,« sagde Munken, »men det er onde Tider, og vi vil bede til, at din Fader og din Fæstemand bliver forsonede, saa Fergus ikke kommer hid.«

Det kneb for Patrick at skjule den Tvivl, han bar, om Arthus Standhaftighed. Men Allil mærkede ingenting, gik glad til den Husmodergerning, hun havde paataget sig i Borgen, og glemte snart sin Broder og hans Trusler.

En skøn Dag stod Fergus foran hende.

Han gentog alt, hvad Raymond havde fortalt, men blot med stærkere Ord, hans gamle Kone græd paany og vred sine Hænder, men Allil bad ham fortælle det én Gang til og endnu en Gang og havde ikke sine Øjne fra ham, mens han talte.

Da saa han omsider tav, rystede hun paa Hovedet og sagde rolig:

»Jeg tror ingenting af det onde, du siger om Arthur. Det eneste, jeg forstaar, er, at du er en Rømningsmand ligesom Raymond, og at min Fæstemand har reddet dit Liv ved sin Forbøn. Du handlede ilde, da du rømte, og værre handler du nu, da du bagvadsker ham i hans eget Hus og for hans egen Fæstemø. Jeg elsker ham højere end nogen Sinde og vil ikke høre mere paa dig.«

»Jeg tænker, du er fra din Forstand,« sagde Fergus. »Jeg gider ikke spilde flere Ord paa dig,

men skal bringe dig til Skikkelighed og Fornuft i en Haandevending. — Hvor er Raymond?«

»Hvad véd jeg derom,« svarede Allil. »Jeg gav ham et Maaltid Mad og jog ham saa af Gaarde. Arthur Cormac O'Currys Borg er intet Tilflugtssted for Rømningsmænd og Landsforrædere.«

Fergus saà saadan ud, at hans Hustru begyndte at skrige og hyle gudsjammerlig. Men den gamle Irlænder tog hende i Armen, satte hende uden for Døren og lukkede og stængede den efter hende.

Saa gik han frem i Hallen mod Allil. Og hun gik hen og satte sig paa Ovnbænken, hvor Husherrens Plads var. Hun korsede sine Arme og saà uforknyt paa Faderen, der just paa dette Sted for ikke saa længe siden havde tugtet hende med sin Haand. Hun vidste, at det var hans Agt at gøre det igen, om ikke hun kunde finde paa en Udvej.

»Fader,« sagde hun, »glem ikke, at jeg er en anden end den, du slog sidst her i Hallen paa Crumlin. Jeg er rettelig trolovet med vor Klans Høvding, og var ikke Krigen kommet, havde jeg nu været Frue paa Borgen og du min Vasal.«

»Det havde du,« sagde Fergus, »og Gud være lovet, at det ikke skete. Større Skam kunde da ikke være overgaaet mig og os alle, end om min Datter var bleven den Mands Hustru, som

glemte hende for en engelsk Tøjte og førte hendes Fader bagbunden for en Krigsret af Carl Stuarts Officerer.«

»Jeg tror dig ikke,« sagde Allil.

»Det kommer mig ganske ud paa ét,« svarede Fergus. »Om ikke du rømmer Borgen straks paa Timen, da skal det gaa dig efter vor gamle irske Lov. Jeg tænker, du kender den.«

»Du har selv lært mig Loven,« svarede Allil rolig.

»Godt,« sagde Fergus. »Saa véd du, at den giver Faderen Ret til at dræbe sit ulydige Barn.«

»Om du bruger Vold imod mig, kalder jeg Borgens Mænd sammen og lader dig kaste i Dammen,« sagde Allil.

Fergus løftede sin Haand for at slaa.

»Ved Guds hellige Moder, Tøs, nu har jeg taalt nok af dig,« skreg han.

Men Allil dukkede under hans lange Arm, var i to Spring ved Døren, skød Slaaen fra og raabte saa højt, hun kunde:

»Odo — Richard — William — hid med jer allesammen!«

Hun løb ud i Gaarden og var snart omringet af hele Borgens Besætning, der bestod af syv gamle Mænd, der ikke længer kunde bære Vaaben i Krigen, og fire Drenge.

Fergus lo haanlig og trak ligegyldig sit Sværd af Skeden, mens de gamle og Drengene saà for-

vırrede fra den ene til den anden. Allil vidste godt nok, at hendes Fader kunde nedhugge hele Besætningen saa let, som han dræbte et Dyr paa Jagten, og tænkte, at nu var alt forbi.

»Fader,« sagde hun, »jeg vil ikke, at her skal flyde Blod for min Skyld. Men du skal huske, at Arthur blev min Fæstemand efter hans Faders Ønske og med dit Minde. Hundrede af vore Frænder var Vidne til vor Pagt. Alt det, du fortæller mig om hans Forræderi, kommer da svært brat over mig, og jeg maa vel have Lov til at betænke mig en Stund. Tillad mig at raadføre mig med Fader Patrick, inden jeg tager nogen Beslutning.«

I det samme løb hendes Moder til og begyndte paany at skrige og jamre.

»Fergus, Fergus, agt dig for, hvad du gør, hun er jo vor eneste Datter.«

»Ti, Kvinde,« sagde han og gav hende et Stød, saa hun faldt om.

Men hun blev ved at skrige, og da Mændene begyndte at stikke Hovederne sammen, stak Fergus sit Sværd i Skeden.

»Jeg kunde hugge disse Stoddere ned,« sagde han. »Men lad dem leve. Jeg giver dig fire og tyve Timers Betænkningstid. Om du er til Sinds at løbe efter den Forræder, som daarede dig og lærte dig Ulydighed mod din Fader, saa gerne for mig. Du er ikke mere min Datter. Men hvis

jeg finder dig paa Borgen, naar jeg kommer igen i Morgen ved denne Tid, saa kan du lade Munken berette dig med det samme, for saa skal du dingle i Dansebøgen, saa vist mit Navn er Fergus Cormac O'Curry, og jeg rettelig er denne Klans Høvding.«

Dermed vendte han hende Ryggen, aabnede Porten med sine egne Hænder og traadte i Broplankerne, saa de knagede og sang. Mændene saà efter ham. Men Allil strakte Haanden ud og sagde rolig:

»Luk Porten, og lad ingen ind uden min Befaling. Og saa til jer Dont.«

De gjorde, som hun sagde, og hun gik ind i Hallen og lukkede Døren efter sig. I Borggaarden sad hendes Moder og jamrede og vred sine Hænder.

En Stund sad Allil paa Ovnbænken og stirrede ud for sig.

Hun vidste kun altfor godt, at Faderen vilde komme igen, som han havde sagt. Mænd nok til at tage Borgen kunde han sagtens faa. Af dem fra Crumlin var ingen kommen tilbage, men ellers var ikke saa faa Flygtninge naaede til Egnen. Hun havde selv anvist dem de tomme Hytter og sørget for dem, saa godt hun kunde. Men det vilde ikke hindre dem fra at gaa i hendes Faders Tjeneste, naar han fremstillede sig som Klanens Høvding.

Og om hun end ikke troede, at han vilde lade hende dræbe, saa var hun fast bestemt paa at værge Crumlin til det yderste, blot hun kunde finde paa Midler dertil.

Da nu hun havde siddet en Tid, lod hun sin Hest sadle og red over til Fader Patrick, der var flyttet tilbage til sit Kloster, da der atter kom Folk til Egnen.

Munken sad i sin Celle og blev højlig forfærdet, da han hørte, hvad der var hændet.

Efter hvad han vidste, ansaa han det slet ikke for usandsynligt, at det i Hovedsagen var gaaet til, som Fergus fortalte, om ogsaa den gamle Irlænder havde løjet en Del af Had og Hævn. Men det vilde han ikke sige til Allil og tænkte ogsaa, at Arthurs Sind kunde vekslet siden den Dag. I alle Fald var han jo bleven ved Hæren og kæmpede for den hellige Kirke, mens Fergus var rømt.

Men skønt han saaledes var villig nok til at hjælpe, kunde han ikke sé, hvorledes det skulde ske.

»Datter,« sagde han, »dette gaar ikke godt. Du maa forsone dig med din Fader, ellers er det ude med dig.«

»Derom er der slet ikke Tale,« sagde Allil bestemt. »Fader vil gøre, som han har sagt, og ingen Bod, jeg kunde byde, kan formilde ham. Ikke heller vilde jeg det, om jeg kunde. Han er

Arthurs Fjende og har svoret ham Hævn, og jeg er Arthurs Trolovede og vil værge hans Borg til det yderste. Jeg tror ikke et Ord af Faders Krønike.«

Munken rystede paa Hovedet og saà bekymret ud.

»Om du endda var hans Hustru,« sagde han.

»Javist,« sagde Allil utaalmodig. »Saa var det altsammen ikke skét og Sagen klar nok.«

De sad lidt og talte om det. Saa sagde Fader Patrick pludselig:

»Om det havde været i gamle Dage, saa kunde du, rettelig trolovet som du er, mens din Fæstemand er borte under saadanne Omstændigheder have giftet dig med hans Svend paa hans Vegne med samme Gyldighed, som var det med ham selv.«

»Staar det i Loven?« spurgte Allil.

»Det gør saa,« svarede Munken, »det er vor gamle irske Lov, den samme, som tillader din Fader at dræbe dig, naar du er ulydig.«

»Og gælder den Lov endnu?«

»Den gælder som alle vore gamle Love. De engelske Konger har ophævet dem, og vi kæmper for at bevare dem og retter os efter dem.«

Da sprang Allil op og kastede sig med et Fryderaab om Munkens Hals.

»Saa er jo altting godt,« raabte hun.

Patrick rystede paa Hovedet, men hun vilde ikke høre nogen Indvending.

»Kan Fader hænge mig efter Loven, saa kan jeg gifte mig efter Loven,« sagde hun. »Om I da ellers vil forrette Vielsen, Fader Patrick?«

»Jeg kunde ikke nægte dig det, om jeg vilde,« sagde Munken. »Men det gaar ikke saa glat, som du tror. Den Mand, der skulde være Arthur Cormacs Stedfortræder, maatte være hans egen Svend, fæstet af ham selv i hans Brød. Eller bedre endnu en af hans Vasaller, hvis Slægt havde tjent ham og hans Fædre fra gammel Tid. De Folk, der er kommen herned, kan ikke bruges. Og jeg véd ikke bedre, end at alle Arthurs Mænd er i Krigen.«

»Der er gamle David i Hytten nede ved Aaen,« sagde Allil.

Munken stirrede paa hende.

»David?« sagde han saa. »Han er lam og næsten blind og kan ikke forlade sin Hytte. Og Vielsen maa ské paa Borgen, om den skal være gyldig.«

Allil var allerede ude af Døren og stod ved sin Hest.

»Kom nu, Fader Patrick,« sagde hun, »der er ingen Tid at spilde. David er alle Dage køn nok til mig. Nu gaar vi til hans Hytte og sætter ham op paa Hesten. Saa snart vi er kommen til Borgen, kalder vi alle Folkene sammen, og I gør

mig i en Haandevending til Frue paa Crumlin.«

De gik hen ad Vejen. Allil straalende, som gik hun til virkeligt Bryllup med sin Hjertenskær, og Munken stadig med et meget betænkeligt Ansigt.

»Hvad vil din Moder sige til den Bryllupsfærd?« sagde han.

»Moder sidder paa Crumlin og græder,« sagde Allil. »Hun vil ogsaa græde, naar jeg indtræder i den hellige Ægtestand med David. Men om Fader i Morgen hænger mig i Dansebøgen, da vil hun græde mer endnu.«

»Véd du nu ogsaa, at Vielsen er intet Narreværk, selv om din rette Husbond ikke er til Stede,« spurgte Munken, der syntes, hun tog Sagen alt for let, og følte sig forpligtet til et alvorligt Ord for sit hellige Embedes Skyld. »Naar jeg har lagt din Haand i Davids, da er du Arthur Cormac O'Currys Hustru, og ingen Magt paa Jorden og i Himlen kan løse det Baand.«

»Fader Patrick,« sagde Allil, »der er for mig ingen Mand i Verden uden ham, og jeg var hans, fra jeg saà ham første Gang.«

De kom til Davids Hytte og forebragte deres Ærinde for den gamle Mand, der ikke forstod et Ord af det hele. Da Allil saà, at det ikke nyttede noget at snakke, gav hun Munken et

Vink, og ved fælles Hjælp fik de David stablet op paa Hesten.

»Blot han ikke dør af Skræk paa Vejen,« sagde Allil.

Fader Patrick saà alvorlig paa hende og rystede misbilligende paa sit Hoved, men der var ikke noget at stille op med hende. Hun gik foran og tråk Hesten ved Tøjlen, men Munken støttede den gamle, for at han ikke skulde falde af, og hun sang, saa det klang i Skoven.

»Om nu din Fæstemand er død?« spurgte Patrick.

»Det er han ikke,« sagde hun. »Jeg véd det sikkert. Men er han det, da skal David faa et lunt Rum i Borgen, til han dør, og jeg skal værge Crumlin, til den falder sammen over mit Hoved.«

Saa naaede de Borgen.

Alle Beboerne stimlede sammen og stirrede paa det mærkværdige Optog, men Allil gav sig ikke Tid til nogen Forklaring. Hun kaldte hele Besætningen, Mænd og Kvinder, sammen i Hallen, ruskede Liv i sin Moder og fik David anbragt i en bekvem Stol.

Saa forklarede Munken de maabende Mennesker, hvad det var, der skulde ské, og forrettede derefter med stor Højtidelighed den sælsomme Vielse.

David forstod stadig ikke et Ord af det hele,

Fergus' gamle Hustru græd ustandseligt, og Allil stod med et lyst Smil paa sit unge Ansigt.

»Bring David ned til hans Hytte,« bød hun, da Ceremonien var forbi. »Og luk saa Porten og hold godt Vagt. — I maa blive her, Fader Patrick, for at give min Fader Besked, naar han kommer.«

Næste Dag stod Fergus i Spidsen for halvtredsindstyve Mand ved Søens Bred ved Foden af det gamle Stentaarn og slog et mægtigt Slag paa Porten med sin Økse.

Ynkelige saa Mændene ud, og det var ikke stort bedre bevendt med deres Krigsdygtighed end med Borgens Besætning. Det var Oldinge og Drenge her som der og saa nogle saarede, der var undvegne fra Krigen.

Der blev ikke lukket op, og Fergus slog et Slag til, saa det drønede. Saa blev en lille Luge aabnet, og Allil stak Hovedet ud.

»Luk op, Tøs,« sagde Fergus. »Eller jeg river Borgen ned over Hovedet paa dig.«

»Jeg har ikke stor Besætning,« svarede Allil. »Min Husbond er dragen i Krig mod Englænderne med alle vaabenføre Mænd i Klanen. Hvor kommer det sig, at I er her, Fader? Og hvad er Meningen med dette Angreb?«

»Hold op med den Snak,« sagde Fergus.

»Om I vil tale med mig, da kan I komme ene,« sagde Allil rolig. »Jeg giver Eder Lejde

for Slægtskabs Skyld. Men jeg véd, at I er min Husbonds Fjende, og jeg tør ikke indlade jer med saa stort et Følge.«

»Og hvem er din Husbond?« spurgte den gamle Kæmpe og lo haansk.

»Det er Arthur Cormac O'Curry,« sagde Allil.

»Naar blev han det?«

»Det blev han i Gaar engang,« sagde Allil. »Jeg kan ikke sige Eder Timen nøjagtig, for det gik for sig i stor Hast og uden videre Festlighed paa Grund af Tidernes Vanskelighed. Men vist er det, at jeg er viet ved Fuldmagt til min Fæstemands Vasal, den gamle David.«

»Og naar gav jeg og dine Frænder dig Lov til det?« spurgte Fergus rasende.

»Det gjorde I saamænd ved Trolovelsen i min Faders Gaard,« sagde Allil uforstyrrelig som før. »Trolovelsesløftet var alle Dage lige saa bindende som Ægteskabet i gamle Irland. Skam faa den irske Mø, som bryder Fædrenes Skik og svigter sin Fæstemand.«

Fergus stod og stirrede med Øksen i Haanden.

»Tror du, du hindrer mig med det Narrespil,« sagde han. »Aldrig skal den engelske Laps og lumpne Forræder herske paa Crumlin.«

»Sig ikke mere, end I kan staa ved, Fader,« sagde Allil. »Jeg véd nok, hvad I fortæller om min Husbond. Men jeg holder for, at det er

Løgn. Og indtil jeg hører det af hans egen Mund eller belagt med gode Vidnesbyrd, skal det altsammen være, som det var usagt. Det mener jeg og mine Vasaller, og det vil vi dø paa.«

»Op, mine Mænd!« skreg Fergus.

Han løftede sin Økse, og alle Mændene raabte med ham og larmede med deres Vaaben.

Men da aabnedes den lille Dør ved Taarnets Fod, og Fader Patrick stod foran Skaren. Saa stor var Munkens Anseelse, at de alle øjeblikkelig tav. Om saa det var Fergus, sænkede han Øksen og hilste ham ærbødig.

»Det forholder sig, som Eders Datter siger,« sagde Patrick. »Jeg har selv forrettet Vielsen. Her har jeg opskrevet og forseglet det altsammen. Der er ikke noget at gøre ved den Ting. I faar drage hjem med Eders Mænd. Naar Arthur Cormac kommer tilbage, kan I opgøre Eders Mellemværende med ham, om I har noget.«

Fergus stirrede paa Munken og paa Allil og ud over Søen, hvor Crumlin laa bag den smalle Bro. Han løftede paa Øksen og lod den falde igen. Han aabnede Munden og kunde ingenting sige. Han vidste, at Allil havde overlistet ham, og at ikke én af hans Mænd vilde gaa med ham mod Munken.

Saa knyttede han sin Haand op imod Allil.

»Jeg forbander dig!« skreg han. »Jeg undsiger

din Husbond paa Liv og Død. Hvor jeg træffer ham, skal han eller jeg bide i Græsset.«

»Min Husbond faar værge sig selv,« sagde Allil, »og jeg tænker, han kan det. Jeg har gjort, hvad Lov og Ret bød mig.«

Saa lukkede hun Lugen. Fader Patrick gik ind i Taarnet, og Fergus' Mænd stod i Klynger og talte om, hvad der var hændt.

Men Fergus selv kastede Øksen over Nakken og gik bort gennem Skoven. Da han naaede Davids Hytte ved Søen, stødte han Døren op, gik ind og knuste den gamle Mands Hoved med et Slag og drog saa til sin Gaard med den blodige Økse paa Nakken.

SYVENDE KAPITEL

BELEJRINGEN

CROMWELLS Kanoner tordnede uafladelig, og Bastion efter Bastion af Droghedas Volde blev demoleret.

Hver Dag brændte det i Byen, og Halvdelen af Soldaterne var stadig beskæftiget med Slukningsarbejdet. Kommandanten frygtede for, at Independenterne, naar Luerne slog mod Himlen fra tre-fire forskellige Steder i Staden, skulde benytte Lejligheden til en Storm, men dertil gjorde de ingen Mine.

Cromwell vilde ikke plukke Frugten, før den var moden, og han vidste, at ingen Fare truede ham fra Ormond. Den katolske Hærs Overgeneral havde sendt tre Bud til Oberst Arton, hver med et Brev. Det første bad Droghedas Kommandant være ved godt Mod, eftersom Hertugen inden tre Dage skulde komme ham til Undsætning; han ventede blot paa et Par

Regimenter, der var paa Vej til ham Vest fra. Det andet opfordrede ham til at indlede Underhandlinger med Cromwell for at trække Tiden ud en Uge endnu. Det tredie meldte kort og godt, at Ormond ikke saà sig i Stand til at foretage noget med den ringe Styrke, han havde, og at Obersten maatte sé at overgive sig paa de bedst mulige Betingelser, hvis han ikke kunde slaa sig igennem.

Cromwell opsnappede alle tre Breve og lod Budene hænge i Træer ved Flodbredden saa nær ved Murene, at Forsvarerne kunde sé dem.

»Gamle Noll har fanget Hertugens Bud og ekspederet ham ind i den anden Verden,« sagde Oberst Arton, da han saà det første Lig dingle ud over Boynes gule Vande. »I Morgen kommer der Undsætning.«

Det samme sagde han, da han fik Øje paa de to andre Lig, men han troede det ikke mere selv.

»Vi skal dø,« sagde han til Oberst Warren, der var den eneste, hvem han viste fuld Fortrolighed. »Hertugen kommer ikke. Men Fanden skal tage mig, om ikke Droghedas Forsvar skal spørges paa hele Irland.«

Saa humpede han rundt, straalende af godt Humør, løj og bandede og skældte ud og holdt uafladelig sine Mænd i Aande.

Han bildte dem ind, at han havde faaet Bud

fra Ormond, at nu kom han. Han nedhuggede med egen Haand en Korporal, der flygtede under et Udfald, før der var givet Befaling dertil. Udfald gjorde han bestandig, somme Tider flere Gange om Dagen.

Naar der var skudt en Breche i Muren, lod han et halvt eller et helt Regiment rykke ud gennem Aabningen og begynde en rasende Kamp, mens Kammeraterne bedrede Skaden bag ved dem. Der faldt mange af hans Folk og flere af Cromwells, som altid gik af med Sejren, fordi deres Overmagt var saa stor.

Men naar Cromwells Officerer efter saadant et Udfald indtrængende bad ham vove en Storm, rystede han altid paa Hovedet.

»Det er ikke Tid endnu,« sagde han. »Om jeg kunde lokke Ormond, den Belials Mand, herned, da var det godt, og de derinde undgaar os ikke. Visselig udgyder jeg kun nødig Blod. Men om hver eneste Mand i Drogheda blev dræbt, da vilde Oprørerne mod Parlamentet og den rene Lære hurtigere falde til Føje og megen Blodsudgydelse blive sparet.«

Saa tordnede Kanonerne igen, og Murene styrtede i Drogheda.

»Begynder I at ræddes, Frøken Edith?« spurgte Arton.

»Ja,« svarede hun, »det gør jeg. I Morges fór en Kugle gennem min Rude og sønderslog

mit Vadskefad, just som jeg skulde tvætte mine Hænder. Faar jeg ikke Lov at gøre mit Toilette i Fred, da flyr jeg, Oberst Arton.«

Den gamle Mand lo og kyssede hendes Haand, som hun havde lagt i hans Arm.

»Var alle vore Mænd som I, da sad Carl den Anden, inden Aaret er omme, paa sin Faders Trone,« sagde han.

»Jeg synes, Eders Mænd er tapre nok,« sagde Edith. »Lagde I Mærke til Kaptajn O'Curry i Gaar? han sloges som en Djævel uden for Vesterport.«

»Han kæmpede tappert,« sagde Obersten, »men han har ogsaa noget at aftvætte. Jeg véd ikke, hvordan det har sig med disse Irlændere, de er modige nok. Men naar deres Familietvist eller Ejendomsstridigheder rinder dem i Sinde, saa er de ikke til at lide paa.«

»Der gør I sikkert O'Curry Uret,« sagde Edith.

»Jeg skal fortælle Jer, min smukke Krigskammerat, at just som Fjenden stod for Portene, vilde denne tapre Kaptajn forlade os for at hindre sin Svigerfader i at tage Kommandoen paa hans Fædreneborg, der ligger Fanden i Vold, jeg véd ikke hvor . . . et Steds i Connaught, tror jeg.«

»Ja saa,« sagde Edith og studsede.

»Gaar denne Mands Skæbne Eder særlig an, Frøken Ardmore?«

»Ikke mer end enhver anden tapper Mands,« svarede hun ligegyldig.

Men straks efter forlod hun Volden og gik til sit Kammer og satte sig der og sad der længe i dybe Tanker.

Hun havde i de sidste Dage forandret sin Opførsel mod Arthur.

Der var ingen af alle Byens Forsvarere, der var saa dumdristig som han. Han var i Spidsen ved ethvert Udfald, og hvor han kom med sine irske Ryttere, spredte han Død og Undergang til alle Sider. Hun elskede at sé ham styrte sig ind i den vildeste Kamptummel og fulgte i glad Spænding den hvide Fjer paa hans Hat, der tumlede og vajede og vippede, hvor det gik hedest til.

Hun elskede endnu mere at sé ham komme langsomt ridende tilbage i Spidsen for sin decimerede Skare. Egenhændig havde hun forbundet et Saar, han havde faaet i venstre Skulder, og den Dag, hun gjorde det, fortryllede hun ham ganske ved sin Elskværdighed.

Mens Kuglerne faldt som en Hagelbyge i Gaderne, og Drogheda brændte i Øst og Vest og Nord og Syd, sad de to og sang de glade, franske Sange, de saa ofte havde sunget sammen ved deres Konges Hof.

Hun drillede ham ikke mere med Allil, og han tænkte ikke mere paa Allil. Det var som i

gamle Dage, da de drev deres Elskovsleg i London, og han endnu troede, han kunde vinde hende, og det stundom faldt hende ind, at det ikke vilde være det værste at skænke den smukke, forelskede Irlænder sin Haand og sin Rigdom.

Som saa de sad, gik Trommerne i Gaderne. Hun bandt Bindet om hans saarede Skulder fastere, og af Sted løb han til nye Farer og nye Kampe. Hun var glad, naar han vendte uskadt tilbage, og var han falden, havde det ikke været hende nogen Hjertesorg.

Det var Spil og Spænding som Elskovslegene og Intrigerne ved Hoffet i London, og Edith Ardmore elskede Spil. Og her satte da oven i Købet hendes Kavaller hver Dag Livet ind for Alvor.

Men nu havde Oberstens Meddelelse forstyrret hende denne lille Idyl.

Hun saa, at om det var gaaet efter hendes Tilbeders Villie, da havde han nu siddet paa Crumlin og formodentlig fejret sit Bryllup med det irske Pigebarn, han havde forlovet sig med i den landlige Kedsommelighed.

Hun opdagede, at hun virkelig tænkte mere og anderledes paa ham, end hun havde gjort sig klart, og det harmede hende over al Maade. Hun fortrød, at hun letsindig havde ladet sig indespærre i denne til Undergang viede By,

hvor hun vanskelig kunde udrede sin Skæbne fra Arthur O'Currys.

Men da Edith Ardmore havde tænkt saadan en Stund, besluttede hun at handle.

Hun gik til sin Værtinde, en yderst ærbar gammel Kone, og bad hende laane sig et Sæt tarvelige Klæder, for at hun bedre kunde redde sig, naar Stormen foregik, hvilken de kunde vente hver Dag.

»Jesus Maria, skal det nu gaa løs?« sagde den gamle og slog forskrækket sine Hænder sammen. »Drømte jeg ikke nok forgangen Nat, at paa St. Hilleberts Dag skulde Drogheda gaa under.«

»Er det i Dag?« spurgte Edith.

»Ak nej, ædle Frøken. Det er i Morgen, som er den 11te September og ellers en lykkelig Dag, siden min Søn Hubert, som er Guldsmed og bor i Dublin, paa den Dag saà Lyset.«

Da Edith var klædt paa, gik hun ned paa Gaden og hen imod Nørreport, hvor næsten hele Muren var skudt ned. Hun vilde gaa ud af Byen, men Vagten nægtede hende det barsk, og hun turde ikke navngive sig.

Saa gik hun rundt i Byen, hvor det allerede skumrede, uden at blive genkendt. Da det var mørkt nok dertil, gik hun til Floden, som strømmede midt igennem Byen. Hun tog en lille Baad, uden at nogen lagde Mærke dertil, og roede med sagte Aaretag med Strømmen.

Da hun naaede Brobuen, raabte Vagten hende an, og hun svarede ikke, men lod Baaden drive. Tre Skud blev affyrede mod hende, uden at noget af dem ramte. Kuglerne plaskede i Vandet tæt ved, Edith tog Aarerne ind, lagde sig paa Bunden af Baaden og lod Skæbnen raade.

Baaden drev i Land dèr, hvor den første Jernkæde spærrede Floden. Rask sprang hun op paa den grønne Bred, men ikke havde hun gjort to Skridt, før hun blev grebet haardt i Skulderen og følte en Pistolmunding paa sin Pande.

Hun rev sig løs, slog Pistolen til Side, drog en lille Terzerol ud af sit Bælte og stillede sig kækt i Forsvarsstilling. Manden, der havde anholdt hende, lod Vaabnet falde, da han saà, det var et Fruentimmer, og tre andre Mænd, der kom til, omringede hende og betragtede hende nysgerrigt.

»Før mig til Generalen,« sagde hun i den befalende Tone, hun var vant til at bruge.

»Hans Excellence holder Andagt med sine Officerer,« sagde en af Mændene. »Han taler selv i Aften, og jeg gad sé den, der tør forstyrre ham for et Fruentimmers Skyld.«

»Gud bevare mig for at forstyrre ham i hans Andagt,« sagde Edith. »Vis mig saa Vej til Vagtkommandøren. Jeg er, som I sér, et enligt

Fruentimmer og flygtet fra Drogheda for at stille mig under Generalens Beskyttelse.«

Mændene snakkede lidt sagte sammen og bød hende saa følge med. De tog hende, trods hendes Indvendinger, en under hver Arm, og efter et Par Minutters Vandring stod de uden for et lille Træskur.

De stødte Døren op og puffede Edith derind.

Paa et lille Bord stod et Talglys, som brændte søvnig foran en opslaaet Bibel. Bag Biblen sad en tyk, rød Mand og sov. Som de traadte ind, vaagnede han ved Larmen, saà forvirret paa dem, slog derefter Øjnene ned i Bogen og begyndte med snøvlende Stemme at læse.

Edith gik rask hen til Bordet, lagde Haanden paa Bogen og sagde:

»Er I Befalingsmand over Vagten?«

Den tykke, røde Mand saà paa hende med svømmende Øjne og trak Munden op til et fornøjet Smil.

»Det er jeg,« sagde han, »efter Oliver Cromwells Forordning. Collins hedder jeg. Fromme Collins kalder de mig, fordi Naadens Sol stod tidlig op i min Sjæl og brænder der endnu, det Gud have evig Lov for. — Og hvem er du, min Datter, som forstyrrer mig i min Bøn?«

»Jeg synes, I sov, min fromme Hr. Collins,« sagde Edith.

Manden løftede sin højre Haand og rystede alvorlig paa Hovedet.

»Deri tager du ganske fejl, min Datter. Jeg lukkede mine Øjne, mens jeg gentog Skriftens hellige Ord. Og vil du sætte dig ned, saa skal jeg gøre dig delagtig i min Andagt.«

»Tak,« svarede Edith, »det kan vente til en anden Gang.«

Saa sagde hun ham sit Navn og sin Faders, fortalte, at hun var flygtet fra Drogheda for at søge Beskyttelse hos Independenterne, og forlangte anvist et Sted, hvor hun kunde sove, indtil hun næste Morgen kunde stedes i Avdiens for Cromwell.

»Har du Nyt at melde der inde fra?« spurgte Collins. »Har du udspejdet Papisternes Anslag?«

»Jeg gav mig aldrig af med at spionere,« sagde Edith. »Og hvis I nu, fromme Hr. Collins —«

»Du maa gerne sige Fred, Datter,« sagde Manden og saà kærligt paa hende. »Fromme Fred er ogsaa godt.«

»Det er det,« sagde Edith, »og mig er det ganske ligegyldigt, hvad I kalder Eder. Skaf mig nu blot et Sovested for Natten.«

Vagtkommandøren rejste sig op og bød Mændene gaa tilbage paa deres Post.

»Jeg skal nok selv tage Vare paa denne Kvinde,« sagde han.

Derefter vendte han sig til Edith og lagde sin store, fede Haand paa hendes Skulder.

»Læg dig kun paa Briksen dèr, min Datter,« sagde han. »Jeg skal sidde her imens og bede for os begge.«

Edith rystede harmfuld hans Haand af sig og gav ham et Stød for Brystet, saa han tumlede tilbage.

»Om I hørte, hvad jeg før sagde, da véd I, at jeg bærer et af Englands stolteste Navne,« sagde hun. »Saa begriber I vel ogsaa, at I kan udsætte Jer for store Ubehageligheder af Generalen, om ikke I viser mig skyldig Høflighed. Nu vil jeg imidlertid lade, som om jeg ikke har hørt, hvad I sagde. Jeg bliver her i Hytten, og I gaar uden for med Eders Bibel og Eders Bønner.«

Fromme Collins saà paa hende med et Blik, der til at begynde med var temmelig frækt, men efterhaanden gik over til al den Høflighed, hans Natur tillod ham. Han mumlede noget i Skægget, gjorde et klodset Buk og gik saa ud.

Edith stængede Døren efter ham, kastede sig paaklædt paa Briksen med Pistolen ved sit Hovedgærde og laa længe og stirrede ind i Lyset, inden hun kunde sove.

OTTENDE KAPITEL

STORMEN

St. Hilleberts Dag den 11te September var hver Mand paa Benene i Cromwells Lejr. Allerede om Morgenen stod Regimenterne opstillede, og Generalen red langs Fronten og talte til dem med sine brogede bibelske Ord, der altid vakte deres Begejstring. De svarede ham med Hurraraab og Salmesang og længtes bare efter, at Stormen skulde begynde.

I Drogheda var man heller ikke i Tvivl om, hvad det gjaldt.

Hele Natten havde Byens Borgere og Kvinder og Børn nedbrudt gamle Huse og slæbt Stenene og Tømmeret hen til Brescherne i Muren, barrikaderet Portene, brudt Gadens Brosten op og paa enhver Maade sat sig i Stand til at kæmpe til det yderste.

Alle Vegne paa Bastionerne hang Kar med Vand og Beg over Smaabaal, for at de stor-

mende kunde faa saa varm en Modtagelse som muligt. Store Stendynger var stablet saadan op, at et Puf af et Barn kunde vælte dem ned ad Skrænten. Mange Steder var Muren underminneret, saa den kunde sprænges i Luften med et Øjebliks Varsel.

I Byens nordlige Del laa paa en Høj et gammelt Taarn eller Kastel, som hed Mill-Mont. Dèr havde Kommandanten opplantet et Par Kanoner og gemt en Del af det sparsomme Krudt, han havde. Det gamle Taarn var lavet om til en velindrettet Skanse, og alle Husene i den nærmeste Omegn var demolerede. Det var hans Agt at tage sin Tilflugt hertil og slaas her til sidste Mand, om Resten af Byen blev indtaget.

Da saa alt var ordnet paa det bedste og Munitionen fordelt med streng Ordre til at spare paa den og ikke skyde, før de var sikre paa deres Maal, gjorde den gamle Oberst sin Runde paa Bastionerne.

Han fortalte sine Mænd, at om de blot holdt ud fire og tyve Timer til Ende, saa kom Hertugen med Hæren. Soldaterne hørte paa ham i Tavshed og en og anden med et Smil, der forraadte, at de ikke mere troede paa den Historie. Men Obersten, der nu en Gang havde sat sig i Hovedet at benytte dette Middel til at opflamme deres Mod, trak et stort Brevskab med mange Segl op af Lommen og slog med det i Luften.

»Her har jeg Hertugens Brev derfor!« raabte han. »I Aften bryder han op fra Tecroghan, og jeg vil lade mig hænge, om vi ikke i Morgen ser hans Forposter der ovre paa Højene.«

Da han havde sagt det, var der et Øjeblik stille i Rækkerne. Saa lød der en barsk og raa Soldaterstemme, som ingen vidste, hvor kom fra:

»I kan spare Eders Løgne, Oberst. Vi vil dø med Eder endda.«

Der gik et vældigt Bifaldsbrøl gennem Rækkerne, men Obersten lovede, at om han fik fat i den Karl, der tvivlede paa sin Officers Ord, skulde han blive hængt i St. Johannes Klokketaarn.

Saa humpede han videre paa sin Inspektion. Ovre fra Belejrernes Side lød enstonig stærk Salmesang, rundt om paa Bastionerne stod Kanonerne parat med deres Lunter, og Klokken i St. Johannes Taarn ringede lystig til Ære for St. Hillebert.

Om Eftermiddagen Kl. 5 begyndte Stormen. Fra alle Sider paa én Gang rykkede Independenterne frem.

Deres Kanoner tav undtagen nede ved Flodbredderne. Der var opstillet Batterier, hvor Boynefloden løb ind i Byen, og hvor den løb ud af den. Og Kuglerne spillede ustandselig mod Brobuerne for at hindre det, om nogen skulde tænke paa søværts at flygte ud af Byen.

Men der var visselig ingen, som tænkte paa det.

Der sad i Husene hist og her gamle og aflægsne Mænd og Kvinder, som maatte nøjes med at bede til Jomfru Maria og alle Helgenerne om Sejren. Der var ogsaa i Kirkerne samlet en Del syge og Krøblinge, som ansaas bedst sikrede der.

Ellers var der ikke en af Droghedas Indbyggere, som ikke efter bedste Evne hjalp til i Striden. Tæt under Voldene sad Kvinderne med Læskedrikke og Lægemidler og al Slags Styrkelse til Krigerne. Ved Nørreport stod halvtredsindstyve af Byens Borgere, alle ældre Mænd og forlængst afvante med Krigstjenesten. De havde væbnet sig med, hvad de kunde faa fat paa, og stod nu i Reserve, beredte til paa Feltherrens Vink at erstatte dem, der faldt i første Omgang.

Og henne ved Vesterport stod de elleve Munke i St. Patricks Kloster, anførte af den hvidskæggede gamle Abbed. Hver af dem havde et Krucifiks i venstre Haand, men i den højre havde de et Sværd eller Økse.

»Skulde vi ikke kæmpe for vor Tro og for vort Fædreland?« sagde Abbeden.

Og Soldaterne, som drog forbi, hilste ham med høje Raab og modtog knælende hans Velsignelse.

Men da det protestantiske Regiment under

Byrne kom, tav Munkene, som netop havde istemt et Messekor, og vendte Ryggen til.

»Syng I kun, og bed I kun, Hr. Abbed,« sagde Byrne. »Kan I ikke gøre det for mine Mænd, saa gør det for gamle Irland. De tre Fjerdedele af mine Folk er faldne i denne Kamp, der er vor saa vel som Eders.«

»Jeg beder ikke for Kættere,« svarede Abbeden.

Men Kommandanten, som i det samme kom til, slog rasende i Brostenene med sit Træben og raabte overlydt:

»Bed, Munk, bed, Munk! eller ved vor stakkels Konges Minde, I skal komme til at angre det.«

Saa bister saà den gamle Oberst ud, og saa velkendt var hans Hidsighed, at Munkene, omend nølende, atter istemte deres Sang.

»Tapre Kammerat,« sagde Arton og rystede Byrnes Haand. »I Dag skal ingen Præst skille os to paa vor Vej til Himlen.«

Imidlertid var Stormen begyndt, og Kampen rasede haardest paa Byens Østside, hvor Muren var mest sønderskudt.

Men dèr havde Arton ogsaa stillet sine bedste Mænd under Oberst Warrens Kommando. Og bag ham holdt Arthur Cormac O'Curry med sit Rytterregiment, som talte knapt hundrede Mand nu, men saa var det ogsaa de vildeste Karle i Hæren.

Naar Independenterne var slaaet tilbage, sprængte de irske Ryttere over Murbrokker og Sten, gjorde et rasende Angreb paa den retirerende Fjende og var tilbage igen, før han kunde faa Forstærkning.

Arthur sloges, som han aldrig havde kæmpet før. Han tænkte, der var ikke andet for ham end at dø efter det, der var hændt ham i denne Morgen.

Han fandt, da han stod op, henlagt paa sit Bord en Seddel, hvorpaa der stod skrevet:

»Jeg tror intet af det, de siger om dig, men værger Crumlin, til du kommer.

Allil.«

Forunderlig havde dette Budskab grebet ham, og forgæves prøvede han paa at faa at vide, hvorledes det var kommet ind i Drogheda. Ingen kunde sige ham mindste Besked derom.

Da saa han begav sig til Borgmesterens Hus for at hilse paa Edith, erfarede han, at hun var gaaet bort Aftenen før i Forklædning. Han gik til Kommandanten og erfór, hvad han havde meddelt den kække engelske Dame, og Arthur kunde ikke mere være i Tvivl om, at hun var flygtet for ikke mere at komme tilbage.

Saa tænkte han, at Spillet for ham var tabt, hvorhen han vendte sig, og at der ikke var andet for ham at gøre end at dø.

»Ret saa, Kaptajn,« sagde Kommandanten,

da han saà den unge Irlænder blodig og sort af Krudtrøg springe af Hesten, der styrtede under ham, ramt af to engelske Kugler. »Seks Timer endnu, og Hertugen er over gamle Noll.«

Men om det ogsaa havde været sandt, hvad Obersten sagde, saa havde det alligevel intet nyttet.

Det led mod Aften, og efter de tre Timers Kamp var Udfaldet ikke længer tvivlsomt.

Overalt var Muren stormet, og mens Kampen rasede gennem Gaderne og fra hvert eneste Hus, der stod endnu, gav Cromwell en Del af sine Mænd Befaling til ganske at demolere de erobrede Bastioner, for at Katolikerne ikke skulde drage Nytte af dem en Gang til, om Lykken for et Øjeblik skulde vende sig.

Der sprang en Mine hist og her, og ud af Løngange og Kældere i de Aarhundreder gamle Fæstningsvolde kom Mænd og Kvinder, der styrtede sig over Independenterne og sloges med dem som vilde Dyr, indtil de blev overmandede og nedhuggede. Og det regnede fra Husene med Beg og kogende Vand og Bjælker og Sten. Mangen en tapper engelsk Soldat fik Hovedet knust, uden at nogen af hans Kammerater lagde Mærke dertil. Straks traadte der en ny i hans Sted, og de fortsatte rolig Nedrivningen, indtil den var tilendebragt. Men hvor

de fik fat i en Papist, slagtede de ham, som var han et Kvæg.

Da alle Bastionerne var jævnede med Jorden, var baade Sir Verney og Obersterne Wale og Warren faldne.

Katolikerne forsvarede sig i smaa Afdelinger rundt om, hvor de fandt et Hus, der var stærkt nok til for en Stund at modstaa Fjendens Angreb.

Oberst Arton havde med et halvt Hundrede Mand trukket sig tilbage til Mill-Mont, blødende af et Saar, han havde faaet i Hovedet, men usvækket i sin rasende Kampiver.

De irske Ryttere var hugget ned, og Arton kunde intet Svar faa paa sit Spørgsmaal om, hvad der var bleven af Kaptajn O'Curry. De gamle Borgere var alle faldne ved Porten, de skulde forsvare. Alle Munkene var dræbt undtagen Abbeden. Cromvell holdt til Hest og saà paa, hvordan fromme Collins og et Par af hans Kammerater klyngede den gamle Mand op paa en Gavl.

»Eders Excellence,« sagde Collins, da hans Bøddeltjeneste var forrettet. »Om I værdiges at belønne mine ringe Tjenester under denne Krig, da giv mig et Embede som Præst blandt disse papistiske Vilddyr. Jeg tænker, mit gode Sværd og min nidkære Prædiken i Forening skal omvende dem til den rene Lære.«

Cromwell nikkede og slog ud med Haanden.

»Dit Ønske skal blive opfyldt, Ven,« sagde han. »Dit og mange andres. Naar denne ulykkelige Krig er endt, skal hver af mine brave Mænd faa Gods og Gaard paa denne Ø. Og vil du stride for den rene Lære, da skal jeg vel gøre en Præst af dig.«

Saa red han videre gennem Gaderne, der var fulde af Lig, fulgt af sin Stab og en lille Afdeling Ryttere. Og fromme Fred og hans Kammerater fortsatte deres Tog i Byen og sendte mangen efter deres Mening fordømt papistisk Sjæl til Helvede.

Klokken var henimod elleve, og Mørket laa tæt over Drogheda.

Ikke af den Grund, men fordi alt levende omtrent var dræbt, begyndte der at blive stille i Byen. Cromwells Soldater havde lejret sig rundt om og tændt Vagtbaal og vederkvægede sig, saa godt det lod sig gøre, efter Dagens Strabadser. De delte det Bytte, de havde gjort hos de faldne og i Husene, og fromme Collins stod paa Raadhusets Trappe og holdt en overordentlig opbyggelig Tale.

Kun ét Sted rasede Kampen endnu, og det var ved Mill-Mont, som Oberst Arton holdt mod alle Stormløb.

Cromwell ledede selv Angrebet paa denne Samling Ruiner, der saa ubegribeligt modstod hans sejrvante Folk. Derfra, hvor han holdt,

kunde han se Obersten, der selv betjente den eneste Kanon, han havde tilbage, efter at alle hans Artillerister var dræbte. En Kugle slog ned tæt ved Generalens Hest, som sprang forskrækket til Side. Men Cromwell blev siddende rolig som en Mur og kommanderede sine Mænd med fast og stærk Stemme.

Oberst Arton ladede Kanonen paany og sigtede omhyggelig paa Generalen.

»Far til Helvede, gamle Noll! Kongemorder og Meneder,« raabte han, idet han satte Lunten til.

Kuglen fór tæt forbi Cromwell, men uden at gøre ham Skade. Han værdigede ikke den rasende Oberst et Ord til Svar, men bød sine Mænd bryde det gamle Kastel ned Sten for Sten.

Der var ingen stor Fare ved Arbejdet, da Forsvarerne havde brugt deres sidste Krudt. Med deres Vaaben i Hænderne stod den lille Skare, der nu ikke talte mer end en Snes Mand, øverst paa Taarnets Tinde og ventede paa Angrebet.

Da saa alle Udenværker var bortryddede, steg en Afdeling Jernsider af deres Heste og gik sindigt op ad Stentrappen med Sværdet i venstre Haand og Pistolen i højre. De naaede derop, men eftersom Aabningen var saa smal, at kun tre Mand ad Gangen kunde træde ud

paa Platformen, blev de efterhaanden nedhuggede Mand for Mand.

En ny Afdeling fulgte efter dem, men fik samme Skæbne. Og saadan blev det ved Gang efter Gang. Alt, hvad der for Resten var sket paa St. Hilleberts Dag i Drogheda, var Børneleg mod det Slagteri, der gik for sig i Mill-Mont, mens den halve By stod i Luer, og fromme Salmer lød fra hver en Vraa.

Omsider var da Oberst Arton ene tilbage.

Han stod med Ryggen mod Brystværnet uden Hat, blodig med sønderrevne Klæder og sit brede Sværd i Haanden. Fraaden stod ham om Munden, hans Øjne lynede, og han var mindre til Sinds at overgive sig end nogen Sinde. Platformen foran ham var fyldt med Jernsider, der et Øjeblik sænkede deres Vaaben i ufrivillig Beundring for denne enbenede Kæmpe.

Saa gjorde Arton et Udfald. Han saarede en Mand, men gled med sit Træben i Blodstrømmen.

Hurtig overvældede de ham, og den Mand, han havde saaret, spændte hans Træben af og knuste den gamle Soldats Hoved med et vældigt Slag.

NIENDE KAPITEL

DEN SIDSTE PAA SKANSEN

CROMWELL tog ind den Nat i Borgmesterens Hus, som var det største i Staden og det, der havde lidt mindst Skade under Stormen. Borgmesteren selv var dræbt med de andre Borgere, der havde deltaget i Kampen, og hans gamle Hustru gemte sig, rystende af Skræk, helt oppe under Taget.

Der fandt de hende omsider, trak hende ned og bød hende lave i Stand et Sengekammer til Lord-Løjtnanten. Hun havde tabt Mælet af Skræk, og da hun kom ned i sin egen Stue og saà Oliver Cromwell sidde der i hendes Mands Lænestol, faldt hun uden at give en Lyd fra sig besvimet om paa Gulvet, som om hun havde set Djævelen selv.

De slog Vand paa hende, og da det ikke hjalp, gennemrodede de hendes Lommer, tog Nøgleknippet, aabnede Skabe og Skuffer og fik

omsider redt deres General en bedre Seng, end han havde haft, siden han forlod Dublin.

Der sov han saa de retfærdiges Søvn ovenpaa Dagens Spænding og Anstrengelse. Næste Morgen var han oppe til sædvanlig Tid, og da han havde indtaget sit tarvelige Maaltid, holdt han en lang og højtidsfuld Andagt med sine Officerer. Han talte selv bibelfast og bevæget om Krigens Rædsler og Guds Barmhjertighed.

Da nu det var besørget, steg Lord-Løjtnanten til Hest og red med sit Følge et Morgenridt gennem den stormede By.

Han saà ikke andet end sine egne Soldater og først og fremmest fromme Collins, der stod paa Torvet midt i en stor Forsamling og prædikede, saa det kunde rørt en Sten. En ivrig Taler og Bibelfortolker havde han altid været, men siden Generalen i Gaar havde lovet ham et Præsteembede, var hans Veltalenhed bleven ganske ustyrlig.

Cromwell hørte lidt paa ham, som han altid gjorde, naar nogle af hans Mænd talte. Men saa blev han pludselig afbrudt ved et højt Raab, som kom fra Peterskirken, der laa tæt ved Torvet.

»De har skjult sig derinde! Kirken er fuld af Papister! Træk dem ud! Slaa dem ihjel!«

Paa et Øjeblik var en Mængde af Independenterne stimlet sammen, og den lille Kirke

var omringet af en mangedobbelt Række Mænd, hvis Hænder var blodige endnu fra Dagen i Gaar, men som ingenlunde var uvillige til at foranstalte en ny Rædselsscene.

Forrest i Skaren var Collins, som raabte højere end nogen af de andre, idet han ansaa det, der skulde foregaa i Kirken, som hørende under sit Departement.

»Det kan ikke være andet end Kvinder og Børn,« sagde Oberst Gifford, som red i Cromwells Følge. »Om ikke Eders Excellence giver Befaling til at befri dem for Soldaterne, da vil de ulykkelige være dræbte, inden Timen er omme. Jeg beder Eders Excellence gøre det. De gamle Kærlinger derinde kan visselig ikke sætte Carl Stuart paa hans Faders Trone, og her er flydt Blod nok i Drogheda.«

»Visselig er der det,« sagde Cromwell med et dybt Suk.

Derpaa red han videre uden at sige et Ord mer eller give nogen som helst Befaling. Oberst Gifford saà harmfuld paa ham og holdt sin Hest an for ved sin Nærværelse at hindre det Blodbad, der utvivlsomt vilde komme.

Men Cromwell, der lod, som han ingenting saà, men saà alt, drejede sin Hest og sagde rolig, som om der ingenting var passeret:

»Oberst Gifford, vil I med Halvdelen af Eders Regiment rekognoscere Vejen til Tecroghan. I

Aften afmarcherer General Blake med Artilleriet. I Morgen tidlig følger jeg efter med Resten af Hæren.«

Obersten hilste og red bort ad én Vej, Cromwell og hans Følge ad en anden. Ikke saa snart var de ude af Hørevidde, før fromme Collins med et højt Spring og et Fryderaab tog Kommando over den Skare, der havde omringet Kirken.

»Der fik den blødsødne Oberst en god Næse,« sagde han triumferende. »Kom nu, Folkens, saa ryger vi Papisterne ud af deres Hule.«

De svarede ham med et vildt Brøl, og inden Udløbet af en halv Time var der stablet en Mængde Tømmer og Risbunker op foran Døren.

»Luk nu op, eller I er fortabte!« raabte Collins.

Der var ingen, der svarede. Saa tog han en vældig irsk Økse, der laa paa Jorden, og slog et dundrende Slag i Kirkedøren.

Til alles Forbavselse gik den op, og gennem Aabningen kunde de sé, at Kirken var tom. I et Nu var der fuldt af Soldater, der styrtede sig over Altrene og Helgenbillederne og under Hyl og Skrig gjorde rent Bord overalt.

»De er oppe i Taarnet!« raabte Collins.

Da Independenterne havde bragt uden for alt, hvad der var af mindste Værdi, huggede de Kirkestolene, og hvad der ellers var af Træværk,

i Stykker, og stablede det sammen til et stort Baal foran Taarndøren.

Saa stak de Ild paa og forlod Kirken, da de var sikre paa, at det havde fænget godt. Derefter satte de sig i Kreds paa Jorden rundt om Kirken og ventede paa, hvad der nu vilde ske.

»Det havde været bedre at gaa op i Taarnet og slaa dem ihjel,« sagde en Soldat, hvem Tiden faldt lang.

»Du taler, som du har Forstand til,« sagde Collins. »Bi nu blot, saa skal du se. Desuden kan man ikke vise en Papist større Barmhjertighed end at brænde ham. Han skal jo alligevel i Skærsilden, forstaar du.«

En Stund efter begyndte Røgen at vælte ud af Døren og de ituslaaede Ruder.

»Nu begynder det,« sagde Collins.

I det samme lød der et forfærdeligt, mangestemmigt Skrig fra Taarnet. I alle Glughuller saas Hoveder og Arme, der fægtede fortvivlet og raktes mod Himlen. Øverst paa Taarntinderne var der fuldt af Mennesker, som vred deres foldede Hænder og skreg og bad.

Nu slog Flammerne op om Kirken og slikkede Taarnets Mure. Rædslen og Raabene steg, og nede fra Pladsen lød Soldaternes vilde Glædeshyl. Der var nogen af de ulykkelige deroppe, som firede sig ned paa Kirkens Tag i Klokkerebet. Independenterne skød efter dem uden at

ramme. Saa løb Ofrene langs Tagets Rand, og da Flammerne naaede dem der, sprang de ned paa Pladsen, hvor de øjeblikkelig blev nedhuggede.

Højere og højere steg Flammerne, og hele Taarnet var indhyllet i Luer og Røg. Klokken begyndte at ringe, og saa tav ogsaa den. Skrigene deroppe forstummede, store Stenmasser styrtede bragende ned paa Pladsen.

»Nu tænker jeg, alle Papisterne er farne til Helvede,« sagde Collins.

Just som han sagde det, styrtede han til Jorden med et højt Vræl.

Oppe fra Taget, som ingen mere kunde se for Røg, var der sprungen endnu en Mand, som faldt lige paa Collins og derved reddede sig fra at knække Halsen. De rullede et Øjeblik rundt i Gruset, og Manden fra Kirken var den, der først kom paa Benene.

Det var en høj, ung Mand i Officersdragt, helt sværtet af Røg. Han var væbnet med Sværd og Pistoler og havde i en Haandevending hugget en Mand ned og skudt en anden af dem, der stormede løs paa ham.

Soldaterne stormede rasende frem, men han slog om sig og raabte overlydt:

»Før mig til General Cromwell. Jeg er Kaptajn O'Curry og har vigtige Meddelelser at gøre Generalen.«

Han var omringet fra alle Sider og vilde være bleven nedhugget i det samme, hvis ikke fromme Collins havde givet Mændene et Tegn til at holde inde. Den gejstlige Mand stod og gned sig og ømmede sig for de Skub, han havde faaet, og spekulerede paa en eller anden raffineret Maade at tage sit Offer af Dage paa.

»Hvorfor skulde vi plage Generalen med Eders Sag,« sagde han. »Den Slags Ting plejer vi at afgøre os imellem efter de Regler, vi for længe siden har vedtaget og praktiseret mangen god Gang.«

»Vogt Jer for, hvad I gør,« sagde Arthur, »jeg siger Jer, at jeg har vigtige Sager at meddele Generalen, og Ansvaret er Eders, om I hindrer mig deri.«

»Jeg skal tage det paa mig,« sagde Collins. Men saa var der en af Soldaterne, der bragte sin Mund tæt til hans Øre og hviskede til ham:

»Du skulde nu alligevel tage dig lidt i Agt, at du ikke spænder Buen for højt, fromme Fred. Hvad blev der af Pigen, som kom til dig i Vagthytten Aftenen før St. Hilleberts Dag og ligeledes havde noget at sige Oliver? Der stikker noget under, kan du tro. Tag dig i Agt.«

Collins blev lidt bleg om Næbbet og saa usikkert paa Arthur, som bestemt gentog sit Forlangende. Enden paa det blev, at de trak af med ham til Borgmesterens Hus, og straks

efter stod han afvæbnet og bagbunden foran Cromwell.

Han sagde sit Navn og sin Rang og fortalte, hvordan han havde kæmpet uden for Peterskirken den foregaaende Aften, indtil han havde faaet et Slag i Hovedet, der bedøvede ham uden ellers at gøre ham Fortræd. Da han vaagnede op, saà han sig omgivet af en Del Oldinge og Kvinder og Børn og var med dem tyet op i Taarnet, som Indèpendenterne saa havde stukket Ild paa.

Cromwell hørte rolig paa hans Beretning uden at tage Øjnene fra hans Ansigt.

»Det er blevet mig sagt, at I havde noget af Vigtighed at meddele mig,« sagde han saa.

»Det har jeg ikke,« svarede Arthur rolig, »jeg sagde det for at slippe for at blive myrdet af Uhyrerne paa Peterspladsen. Jeg vilde stedes for Eders egen Domstol, nu har I mig og kan gøre, som I finder for godt.«

»I er en tapper Mand, Kaptajn,« sagde Cromwell. »I var Anfører for de irske Ryttere.«

»Jeg var saa.«

»Og hvor er Eders Folk?«

»De er døde.«

»De er døde,« gentog Cromwell. »Og Arton og Verner og Wall og Warren og Byrne ligger slagne paa Marken. Mine Mænd kastede nys deres Lig i Floden.«

»Det smerter mig, at jeg ikke fandt Døden med mine Kammerater,» sagde Arthur rolig.

»I er den eneste overlevende af Droghedas Besætning,« sagde Lord-Løjtnanten efter en Stunds Betænkning. »Vil I afsværge Eders papistiske Vildfarelse og træde i min Tjeneste? Jeg giver Eder Obersts Rang.«

»Før vil jeg dø,« sagde Arthur rolig.

Cromwell saà lidt paa ham og sagde saa:

»I skal ikke dø. Én skal drage ud i Irland og fortælle Oprørerne, hvordan det gik Drogheda. Løs Fangen og giv ham hans Sværd tilbage.«

Det skete, som Generalen befalede, og saa bød Cromwell nogle af sine Mænd tage Kaptajnen imellem sig, ledsage ham til Nørreport og derefter lade ham gaa.

»I siger, I er fra Connaught,« sagde Lord-Løjtnanten. »Gaa nu til Eders Hjem og fortæl, hvad I har set. Om Gud vil, da skal jeg skikke flere af Eders Landsmænd efter Eder, naar jeg har endt denne Krig.«

Han slog ud med Haanden, og Arthur bukkede og gik, fulgt af den Vagt, som skulde beskytte ham mod Overlast paa Vandringen gennem Droghedas Gader.

Vagtens Anfører var ingen anden end fromme Collins. Og da han uden for Porten tog Afsked med Kaptajnen, stirrede han bistert paa ham og sagde:

»Om vi mødes igen, Kaptajn, da skal jeg gengælde Eder de Knubs, I gav mig.«

Arthur vendte ham Ryggen uden at svare, kastede sin Børs til Soldaterne og gik hen ad Vejen Nord paa.

TREDJE BOG

FØRSTE KAPITEL

I LIMMERICKS HAVN

KRIGEN i Irland var endt.

Cromwell havde stormet alle Byerne og nedhugget deres Besætninger. Hertugen af Ormond var flygtet til Frankrig, og Protektoren selv sad længst i London.

Men aldrig havde der været en saadan Ødelæggelse og Fortvivlelse paa Erins grønne Ø.

De tre Fjerdedele af Landet havde Cromwell skænket til sine Soldater, og de oprindelige Ejermænd blev jagede som vilde Dyr ad Connaught til. Hvordan de kom af Sted blev deres egen Sag, og hvordan de fandt Føden i de øde Egne, kom ingen ved.

Alle de, der kunde, udvandrede. Mændene blev solgte til fremmed Krigstjeneste, Kvinderne og Børnene blev solgte som Slaver til Kolonierne.

Alle Havnestæderne var blokerede af fremmede

Nationers Skibe, som indladede deres Menneskefragt. I Gaderne var der et evigt Slagsmaal og Spektakel og ud over Landet en vild Jagt efter dem, som søgte at undslippe.

Ingen Steder var Trafiken saa stor som i Limmerick.

Stadens protestantiske Kommandant hed Wilson, og eftersom han havde uindskrænket Magt og var en af de grusomste og raaeste af alle Independenterne, var der ingen Ende paa de Vilkaarligheder, han tillod sig.

Hver Dag kom Independenterne til Limmerick, drivende foran sig fangne Irlændere, som var det Kvæg. Saa blev de opstillede paa Torvet og sorterede efter det Brug, der kunde gøres af dem.

Udenlandsk udseende Officerer, som var Hververe for fremmede Krigsherrer, mønstrede de unge Mænd og indrullerede dem i deres Regimenter. Saa blev de bragt om Bord paa Skibene og nøje vogtede, for at de ikke skulde rømme.

Og der var Bud nok paa dem, for Cromwell havde ladet udstede Bekendtgørelser overalt i Evropa, at der var irske Soldater at faa i Tusindvis. Og eftersom Irlænderne havde udmærket sig mangen god Gang i Krigene paa Fastlandet, var der stor Rift om dem. I et Aar blev over fyrretyve Tusind Mænd solgt til fremmed Krigstjeneste.

Men foruden Hververne, der var lette at kende paa deres brovtende Holdning og pralende Ord, gik der paa Torvet andre Mænd, som saà anderledes ud, tavse Folk med skumle Blikke og store Hatte, der skjulte det halve af deres Ansigt.

Det var Slavehandlere, og de saà kun paa Kvinderne og helst paa de unge og smukke. Med dæmpede Stemmer afsluttede de deres Køb og skyndte sig fra Havnen, naar de havde fuld Ladning.

Den, som stod for hele Købmandsskabet og stak Hovedparten af Fortjenesten i Lommen, var Wilson.

Daglig holdt han ligefrem Børs foran Raadhuset paa Torvet. Til ham skete alle Indbetalinger, og saa gav han bag efter dem, der havde fanget de ulykkelige, deres Part.

Men alle de gamle og skrøbelige, de stygge og syge, som ingen Penge var værd, blev endnu samme Dag jagne ud af Limmerick. Med Kolbestød og Stokkeslag blev de drevne ud paa Vejene.

»Gaa til Connaught, gaa til Connaught!« skreg Soldaterne.

Og fra den Tid stammer det irske Ordsprog: *Hellere til Helvede end til Connaught.*

For at det skulde blive Flygtningene umuligt at slippe bort, og for at alle, der traf dem,

skulde vide, at de var landflygtige, forordnede Wilson, at enhver, der var Adelsmand, skulde bære en hvid Lap indsyet paa Brystet af sin Klædning; men enhver, der var ufri, skulde bære en sort Plet paa sin Kind. Om nogen traf en Irlænder, som ikke var saadan mærket, saa var det hans Ret og hans Pligt straks at slaa ham ihjel.

Saa drev de ulykkelige i store Flokke ad Landet til, hvor der var ondt at være. Grøfterne laa fulde af Lig, og mellem Ligene løftede sig et Hoved eller en Arm, der viste, at der var en, som endnu levede. Men ingen brød sig derom. Enhver havde nok i sin Jammer. Bag sig havde de Tabet af deres Ejendom, deres kæres Død og de engelske Soldaters Bøssepiber. Foran laa Udsigten til et fortvivlet Liv eller Hungersdøden i Connaughts Moser. —

En Dag, som Wilson stod paa Torvet i Limmerick og styrede sin Menneskebørs, var der blandt Fangerne en ung Mand, som efter en heftig Kamp blev tilslaaet en spansk Hverver.

Men da Hververen vilde trække af med ham, sled den unge Mand sig løs af sine Baand, sprang tilbage og stillede sig foran Kommandanten med harmrøde Kinder og lynende Øjne.

»Jeg protesterer mod den Voldsdaad, her er sket,« raabte han, saa det lød over hele Torvet.

»I har ingen Ret til at lade andre hverve end dem, der er fangne i Krig, og saa de ufri. Jeg er en fri irsk Adelsmand, og Lord-Generalen har givet mig Pas til at drage til mit Hjem i Connaught.«

»Naa,« sagde Wilson og lo, og alle hans Mænd og Slaverne og Slavehandlerne lo med ham. »I er saamænd den første, der har begæret at komme til Connaught. Tør man spørge om Eders Velbyrdigheds Navn?«

»Jeg hedder Arthur Cormac O'Curry og er Herre til Crumlin. Jeg stammer i lige Linje fra de gamle Konger, som herskede paa denne ulykkelige Ø, før de engelske Tyranner erobrede den.«

»Du tager Munden fuld, min Ven,« sagde Wilson. »Dine Konger gælder ikke mere, og hvis du ikke vil smage Tampen, raader jeg dig til i al Skikkelighed at gaa med den Herre der, som i Sandhed har købt dig alt for dyrt.«

»I handler mod Loven,« sagde Arthur rolig. »Om jeg var tagen til Fange i Krig, da havde jeg Ret til at købe mig fri med mit Gods. Men nu er jeg voldelig overfalden, mens jeg drog ad Vejen til mit Hjem med Lord-Generalens Tilladelse.«

Arthur havde Ret, og Wilson vidste det. Men medens Kommandanten overvejede, hvorledes han skulde sno sig ud af Sagen, hændte der

noget, som gav hans Opmærksomhed en anden Retning.

Da Arthur havde sagt sit Navn, var der opstaaet stor Bevægelse blandt de andre Fanger. Og da hans dristige Ord lød ud over Torvet, begyndte Irlænderne at mumle og stikke Hovederne sammen.

Arthur saà sig om i Hoben, og pludselig gik han hen til en gammel Mand, der var højere og ældre og mere krumrygget end nogen af de andre.

»Angus!« raabte han.

Og uden at tænke paa, hvor han var, gav han sig til at løse den gamle Bardes Baand, alt imens han trykkede hans rynkede Hænder og talte til ham.

»Angus, kommer I fra Crumlin? Hvordan staar det til? Hvor lider Allil? Er Borgen tagen? Er Fergus derhjemme?«

Angus saà paa ham med sine slukte Øjne og rystede paa Hovedet.

»I spørger om mange Ting, Arthur Cormac,« sagde han saa. »Kan I svare mig paa ét: Har I været trofast mod Irland?«

»Det har jeg, Angus, det har jeg!« raabte Arthur; »ak, om ogsaa jeg sent vaagnede til Kærlighed til min Fødeø, saa maa I tro, at denne forfærdelige Krig har lært mig, hvor mit Hjerte er henne.«

»Gud være lovet,« sagde Angus blot.

De to stod tæt omringede af de andre Irlændere, som lyttede med store Øjne og gav deres Bifald til Kende med høje Raab. Men Kommandanten fik endelig sit Mæle igen, drog sit Sværd og fór løs paa Arthur med en Flom af Skældsord.

Da lagde den spanske Hverver, som rolig havde paahørt det Hele, sin Haand paa den vrede Independents Arm og sagde:

»For min Skyld skal I ikke gøre mere ved denne Sag, Hr. Kommandant. Jeg kender Lord-Generalens Forordninger og skønner, at denne Mand har Ret. Giv mig mine Penge igen, jeg vil ikke have ham.«

Kommandanten stirrede paa ham, men nu traadte Arthur hen til ham og sagde rolig:

»Der findes dem i Lord-Generalens Omgivelser, som vel erindrer mig og hans Løfte til mig. Vogt jer, for hvad I gør. Jeg begærer Ret til at drage uantastet herfra og medtage denne gamle Mand, som er en af mine Vasaller.«

Nu havde Wilson et Par Gange haft Ubehageligheder af samme Slags og havde ingen Lyst til at paadrage sig en Irettesættelse af Cromwell.

»Saa kan I gaa,« sagde han. »Skønt jeg er overbevist om, at hvis Hans Excellence havde hørt Eders frække Ord før, da havde han øje-

blikkelig ladet Eder klynge op. Hvad denne gamle Slyngel derimod angaar, saa maa I købe ham, om I ellers vil have ham med jer. Jeg byder to Pund for ham, og I ser mig egentlig ikke ud til at være i Stand til at overbyde mig.«

»Deri har I Ret,« svarede Arthur. »To Gange er jeg bleven udplyndret af Parlamentets gudfrygtige Soldater. Men om I vil sende Bud til en Guldsmed her i Staden, som hedder Mac Clean, da vil han sikkert sige god for mig.«

Guldsmeden blev hentet og var straks villig.

»Imidlertid skal I dog have en Erindring med fra Oberst Wilson,« sagde Kommandanten.

Han vinkede ad en af sine Mænd, der øjeblikkelig kom med Naal og Traad og en hvid Lærredslap.

»Paa Grund af Lord-Generalens alt for store Mildhed er Skrædderen Profos,« sagde Wilson. »Han vil tillade sig at hefte paa Eders kongelige Bryst et Mærke, der skal signe Eder og hjælpe Eder at finde den korteste Vej til Eders Hjemstavn. Om I nogen Sinde afriver dette Mærke eller tager fejl af Vejen og gaar bort fra det velsignede Land, hvor I har Eders Kongedømme, da vil enhver af Lord-Generalens Soldater gøre sig fortjent til Paradis ved uden mindste Varsel at ekspedere Eders papistiske Sjæl til Helvede.«

Arthur svarede ikke. Da Skrædderen havde endt sit Arbejde, og en anden af Englænderne under Soldaternes Latter havde sværtet Angus' ene Kind, tog den unge Adelsmand Sangeren ved Haanden og gik ud af Byen.

ANDET KAPITEL

ET MØDE

TÆT Nord for Limmerick begynder de Egne, som Cromwell havde anvist alle Irlændere til Opholdssted.

Langs Shannonfloden stod en stærk Militærkordon, der skulde forhindre Flygtningene i at gaa Øst paa. Enhver, der gik fra den vestlige til den østlige Bred paa Floden, blev ubarmhjertig skudt ned, og Skuddene knaldede tidt, for der var mange fortvivlede Mennesker, der foretrak Døden for Livet i Connaught.

Arthur og Angus bøjede snart af fra Floden, og efterhaanden som de kom ind i Landet, mærkede de, at det engelske Herredømme her var mindre trykkende. Vist nok mødte de af og til Patrouiller af Independenter. Men Rundhovederne optraadte mindre brøsigt her, hvor de var langt fjernet fra deres Kammerater.

Ogsaa var der hist og her Egne, hvor Eng-

lænderne havde faaet Jord overladt ved tidligere Kongers uretfærdige Proskriptioner. Men de var næsten alle forladte af de nye Ejere, som havde faaet bedre Jord i de østlige Egne.

Og der, hvor de havde boet, var der fuldt op af dem, hvis Jord de havde taget. De kom fra grønne Enge og gode Agre til golde Marker og øde Moser. De havde taget med sig, hvad de kunde af Kreaturer og Husgeraad, men intet af det var naaet Bestemmelsesstedet. Saa mange Gange var de blevne udplyndrede paa Vejen af Independenterne, de maatte betale for at blive færgede over Shannonfloden, og havde de endnu noget tilovers, naar de naaede Stedet, hvor de skulde bo, saa gik det med til at betale de engelske Embedsmænd for at udstede de Dokumenter, der skulde bekræfte deres paatvungne Ejendomsret.

For engelske Embedsmænd var der overalt.

Der var Sheriffer, som med et Par Gendarmer til Hjælp skulde opretholde Ordenen hver i sit Distrikt. Der var Skatteopkrævere, og der var protestantiske Præster, allesammen forhenværende Soldater, der havde fulgt Cromwell fra Sejr til Sejr og nu havde faaet Lønnen i Form af et Embede.

Og Skatteopkræverne havde ikke noget at bestille i det fattige Connaught, fordi der ingen var, som ejede noget. Og Præsterne prædikede

i de nye Bedesale, der var opbyggede i en Hast, men hvor ingen af Landets katolske Indbyggere nogen Sinde satte deres Fod.

Det hændte, at der kom en Tiggermunk til Egnen, og saa var alle de Englændere, der boede der, øjeblikkelig paa Jagt efter ham. Men de fik aldrig fat paa ham. Hans Trosfæller, der hang urokkelig fast ved Katolicismen, skjulte ham og ofrede hellere deres Liv end udleverede ham til Protestanterne, der øjeblikkelig vilde klynge ham op, om de fangede ham.

Ved saadanne Lejligheder kunde det ske, at en eller et Par af Englænderne blev dræbt. Enkelte Gange hændte det ogsaa, at alle de Protestanter, der var paa en Egn, blev nedhuggede. Saa kom der nye Embedsmænd, fulgte af en Deling Soldater, der straffede Gerningsmændene med Pinsler og Død, hvis de kunde faa fat i dem, hvad ikke var hyppigt. For aldrig forraadte en Irlænder en anden.

Men til nogen samlet Opstand eller nogen betydelig Kamp kom det aldrig. Irlænderne havde ingen Vaaben og intet Mod og ingen Tro paa, at det kunde lykkes for dem.

Saa levede de deres elendige Liv i Skovene og ude paa de vilde Moser, byggede sig Hytter af Grene og Tørv, nærede sig som vilde Dyr af, hvad de fandt i Skoven, og døde som Fluer, naar Kulde eller Sot slog dem.

»Irland dør,« sagde Arthur.

»Irland dør aldrig,« svarede Angus.

Det var en Aften, de sad i Udkanten af en Skov, gennem hvilken de havde vandret den hele Dag. Mangfoldige Mennesker havde de set flygte mellem Stammerne som Spøgelser eller Skygger. Mangfoldige Gange havde bange Øjne stirret ud af Krattet, de gik forbi, mangfoldige rystende Hænder var rakte imod dem med stumme Bønner om Hjælp.

De havde ingen Hjælp at give. Mangen god Dag havde de sultet selv paa deres Vandring, mangen kold Nat havde de sovet under aaben Himmel, kun daarlig beskyttede af Pjalterne, hvori de var klædt. Ofte havde de tænkt, det kunde ikke nytte at vandre videre i denne endeløse Ørken. Men altid var det Arthur, der først blev træt, og altid Angus, der først fattede Mod paa ny, naar Fortvivlelsen havde overvældet dem.

Den gamle Barde, som knapt kunde se, fandt med et forunderligt Instinkt Vej overalt i dette Land, hvor han havde vandret fra Sted til Sted i snart hundrede Aar. Det syntes, som havde han været alle Steder før og kunde huske alting. Og var der Tvivl om Vejen, saa valgte han altid rigtig.

Hvert Navn fremkaldte hos ham Erindringen om et Sagn eller en Bedrift. Om det altsammen

kunde han sælsomme, rørende gamle Viser, og var der ingen, digtede han en paa staaende Fod og sang den med sin tørre, skælvende Røst, som bevægede hans unge Ledsager forunderligt.

Nu sad de her i Udkanten af Skoven og saà mod Vest over den endeløse, brune Mose, der lukkede Horizonten. De kunde se Skikkelser bevæge sig derude, og hist og her en Røg stige op. Ikke ret langt fra dem, til venstre i Skovbrynet, laa et større Hus, der saà ud, som var det halvt befæstet, og i hvert Fald var bygget af Sten. Men noget nærmere kunde de ikke se, da det allerede var begyndt at skumre.

Saa spurgte Arthur, som han havde spurgt hundrede Gange før, hvor langt der mon endnu var til Crumlin.

»Naar vi er over Mosen derude, kommer vi til en mægtig Skov, hvis Navn jeg har glemt,« sagde Angus. »Saa kommer Lough Conn, og finder vi ingen Baad ved Søen, da bliver det strengt at vandre rundt dens stenede Bred. Er det først gjort, da skal vi over de graa Bjerge, bag dem ligger Mosen, som omringer Skoven ved Crumlin.«

Arthur sukkede og lagde sig i Græsset for at sove. Men den gamle Sanger var ikke til Sinds at tie saa snart og holdt ham vaagen med sin Snak.

»Og saa véd kun Gud og den hellige Jomfru, hvordan der ser ud paa Crumlin,« sagde Arthur.

»Til Crumlin er Bødlerne ikke naaet,« sagde Angus.

»Hvor véd du det?«

»Det bæres mig saadan for. De naaede aldrig over de graa Bjerge. Der har været Tider, hvor Blodet har flydt som nu, og Erin har ligget knust og slagen for sin Fjendes Fod, men i Dalen derhjemme var altid Fred. Der kom ikke andet Blod til Crumlin end det, der randt af deres Saar, som vendte tilbage fra Kampen, og det, der dryppede af Beretningerne om de gruelige Nederlag.«

Arthur svarede ikke, og den gamle blev ved at tale.

»Du skal lægge Mærke til, min Søn, at alt som vi er vandret fremad, har vi set mindre og mindre til Tyrannerne. Ser du Huset derhenne i Skovbrynet? Det byggede de engang til en af deres kætterske Præster, men han blev dræbt i sin egen Gaard og hængt op i sin egen Port, før Aaret var omme. Nu er Stedet beboet igen. Jeg kan lugte Røg dernede fra. Maaske har en af Gudsbespotterne atter opslaaet sit Paulun der, og hvis saa er, tænker jeg, det er deres yderste Forpost.«

Arthur sov. Den gamle Barde sad og nynnede og greb af gammel Vane med Fingrene i Luften, som om han endnu slog sin kære Harpe, der længst var taget fra ham og slaaet i Sønder. Natten skred. Hist og her lyste en Ild ude i Mosen.

Da raslede det pludselig i Buskene bag ved de to.

Angus drejede sit Hoved, og Arthur, der var vant til at vaagne ved den mindste Lyd, greb den Kampstok, der var hans eneste Vaaben.

Foran dem stod et besynderligt Væsen, hvoraf de straks ikke kunde se andet end et Par store, vilde, bange Øjne.

»Frels mig, hvem I saa er, for Guds Moders Skyld!«

Det var en Kvindestemme. Og frem af Busken gik en Kvinde, indhyllet i en stor Rytterkappe som dem, Cromwells Jernsider brugte. Hun havde en Pistol i den ene Haand og i den anden et Sværd, der var større, end at hun paa nogen Maade kunde bruge det.

Hun saà saa besynderlig ud, at Angus bare kunde stirre paa hende med sine halvblinde Øjne. Men Arthur sprang til, greb hende i Skulderen og stirrede hende tæt ind i Ansigtet.

»Edith!« raabte han.

Hun saà paa ham, hendes Øjne udvidede sig, og saa kom der ligesom Antydningen af et Smil om hendes Mund.

»Kaptajn O'Curry . . . Arthur . . .«

Mere fik hun ikke sagt. Hun sank i Knæ, overvældet af Angst og Sindsbevægelse og besvimede i det samme. Arthur lagde hende ned paa Jorden og tog Vaabnene ud af hendes

Hænder, alt imens Angus stadig stirrede uden at kunne faa Mælet.

»Tys,« sagde saa pludselig Barden, »jeg hører Trin.«

Arthur drog Sværdet, spændte Pistolen, stillede sig foran Edith og stirrede ind i Mørket, hen ad den Kant, hvor Angus havde vendt Hovedet.

Han kom ikke til at vente længe.

Ud af Busken traadte en stor, svær Mand uden Hat med et rødt og rasende Ansigt. Han var iført Independenternes Dragt med en bred Krave om Halsen. I Haanden holdt han en lang Stødkaarde.

»Hvem er I? Hvad vil I?« spurgte han. »Har I set en Kvinde, der løb her forbi?«

Arthur stirrede paa ham uden at svare. Han kæmpede for at finde i sin Erindring, hvor han havde set det Ansigt før, men det vilde ikke lykkes ham. Nu saà det ud til, at det gik Independenten ligedan, og han var den første, der fandt ud af det.

»Ej,« sagde han. »Tror jeg ikke, det er den Straajunker, som nær havde slaaet mig fordærvet, da han sprang ned fra Kirkens Tag i Drogheda? Vi to har nok et lille Regnskab at opgøre.«

Før Arthur kunde svare, vaagnede Edith af sin Besvimelse og satte sig overende med et

Sæt. Fromme Collins fik Øje paa hende og blev pludselig ude af sig selv af Raseri.

»Ej, ej, ej!« skreg han og slog sig for Panden med venstre Haand. »Nu forstaar jeg det altsammen! Det er jer, hun har fablet om, den Heks, dèr ligger, naar hun ikke vilde give fromme Fred sin Kærlighed, endda hun er hans retmæssige Hustru for Gud og Mennesker.«

»Tro ham ikke, han lyver!« skreg Edith.

»Lyver jeg, din lede Kvind? Saa skal da ogsaa —«

Han løftede sin knyttede Haand og vilde slaa hende, som hun sad foran ham paa Jorden. I det samme affyrede Arthur Pistolen. Kuglen strejfede Collins Øre, han veg tilbage, gled og faldt, men var paa Benene i samme Øjeblik og styrtede løs paa sin Fjende.

Nu begyndte der en Kamp mellem de to, mens Edith krøb til Side, og Angus sad stille og saà ud over Mosen.

Independenten skældte og bandede og huggede om sig som et vildt Dyr. Arthur sagde ikke et Ord, men vogtede nøje paa sin Modstander og jog ham pludselig Sværdet gennem Brystet.

Fromme Fred udaandede under en Del Forbandelser sin protestantiske Sjæl, men ingen gav sig Tid til at høre paa ham.

»Vi maa af Sted,« sagde Arthur.

»Der er ingen øjeblikkelig Fare,« sagde Edith. »Vi var alene i Huset. Hans to Mænd er paa Jagt i Skoven efter en Tiggermunk.«

Saa gik de tre ned over Mosen, mens Dagen begyndte at gry.

»Oh,« sagde hun. »Jeg er som en Fugl, der faar sine Vingers Brug igen. Jeg kunde gaa til Verdens Ende.«

Og mens de gik over Mosen, hvor hist og her bag Tuerne Mennesker laa og sov, og et og andet Hoved rejste sig og saà efter dem med undrende Øjne — de to unge først og tæt efter dem Angus som et forbavset, men ivrigt lyttende Vidne — fortalte Edith Ardmore sin fordums Tilbeder den sælsomme Skæbne, der havde ført hende dybt ind i Connaughts Ørken.

Hvordan hun den Nat var flygtet ud af Drogheda og faldet i Kløerne paa Collins, der ikke efter hendes Begæring førte hende til Cromwell, hvis Beskyttelse hun vilde paakalde, men ved sine Kammeraters Hjælp holdt hende omhyggelig skjult for egen Regning.

Oprindelig havde det været hans Hensigt at presse gode Løsepenge ud af hende. Men efterhaanden var han bleven optændt af en rasende Kærlighed til hende og vilde gøre hende til sin Hustru.

En Tid lang havde han slæbt hende med sig paa Felttoget. Saa havde han sat hende i Huset

hos en protestantisk Familie i Dublin, hvem han havde indbildt, at hun var sindssyg, og som derfor spærrede hende inde under Laas og Lukke.

Alle hendes Forsøg paa at slippe løs eller at sætte sig i Forbindelse med Omverdenen mislykkedes. Saa stort var fromme Freds Ry for Hellighed, at ingen troede hende.

Edith Ardmore undredes selv over, at hun ikke virkelig var bleven gal, saa meget hun havde udstaaet. Og værre blev det endnu, da Krigen var til Ende.

Sit Løfte tro havde Cromwell givet Collins Embede som Præst og tillige som Sherif i denne Udørk. Collins havde selv bedt om denne Vagtpost i Hjertet af Papisternes Land. Han sagde, det huede ham bedst at stride for Guds Rige med Sværdet i den ene Haand og Bibelen i den anden. Men Sandheden var nok den, at han ikke turde haabe at faa Bugt med Edith i en mere befolket Egn.

Saa var de draget af Sted fra Dublin, efter at først en af hans Kammerater havde anstillet en Ceremoni, der skulde agere Vielse.

Efter utallige Lidelser og Genvordigheder var de kommen hertil. Og her havde hun levet i tre Maaneder i uafbrudt Kamp med Uhyret, der snart med grædende Taarer tiggede hende om Kærlighed og snart mishandlede hende paa det groveste.

Omsider var det blevet hende uudholdeligt, og hun foretrak at søge Døden ved at vandre ud i den hende fuldkommen ukendte Egn. Maaske havde ogsaa en Anelse drevet hende paa Flugt just i denne Nat.

»I al Fald stod Guds Moder mig bi,« sagde hun, »og førte min tro Ridder forbi min Dør. Nu vil I føre mig til eders Borg, som vi saa ofte talte om i gamle Dage.«

Der var noget i hendes Stemme og hendes Ord af hendes gamle lystige Letsindighed, og Arthur slog Øjnene ned for hendes dristige Blik. Men saa løftede han sit Hoved og nikkede til Angus, der saà alvorlig paa ham.

»Frøken Ardmore,« sagde han, og han undredes selv, saa rolig hans Tone var: »Visselig er I velkommen paa min Borg, om I kan udholde at vandre den lange Vej, og jeg skal yde eder al den Beskyttelse, jeg formaar, og snarest hjælpe eder at komme til eders Slægtninge i Frankrig. — Saa véd I vel ikke, om eders gode Fader er i Live?«

»Jo, jeg véd,« svarede Edith. »I Dublin blev det mig sagt, at han velbeholden havde indskibet sig med Hertugen af Ormond.«

»Gud være lovet,« sagde Arthur.

Saa begyndte han at fortælle hende om den Forandring, der var sket med ham.

Han skildrede hende Stormen paa Drogheda,

sit Møde med Cromwell, sin Vandring paa vildsomme Veje gennem den hele Ø, indtil han i Limmerick med Nød og næppe havde undgaaet at blive solgt som Soldat til Spanien og havde mødt Angus.

Han afmalede i stærke Ord den Elendighed, han havde set, og hvordan den havde givet hans Fædrelandskærlighed en dybere Farve, end den havde haft før.

Han talte om sin Længsel efter Crumlin, hvor hans Fæstemø sad og værgede Borgen i det Haab, at han en Gang vilde komme tilbage. Han fortalte om det Bud, hun havde sendt ham i Drogheda — ad hvilke Veje havde han ingen Anelse om. Han erkendte, at hendes Slægt havde haft Ret til at nære Mistro til ham, og han vilde gøre alt for at udsone sig med den.

Edith Ardmore hørte ham i Tavshed til Ende. Saa rakte hun ham sin Haand, og hendes Læber skælvede, skønt hun smilte, og hendes Øjne var duggede, da hun sagde:

»Eders Fæstemø er Kvinde, og hun er smuk. Før mig til Crumlin, Arthur. Efter det, jeg har oplevet, trænger jeg til en god og smuk Kvindes Selskab.«

TREDJE KAPITEL

FERGUS FORLADER SIN GAARD

FERGUS sad paa sin Gaard og tænkte mere paa Hævn end paa nogen anden Ting.

Han havde haft Besøg af Fader Patrick, som vilde mægle mellem ham og Allil, men Fergus vilde ikke høre paa ham, og det vilde Allil heller ikke.

Hun blev ved sit, at hendes Fader var Arthurs Fjende, og at hun derfor maatte være paa sin Post. Og Fergus svor paa, at hendes Ulydighed skulde straffes. Men det var ikke let at sé, hvordan han skulde faa Ram paa hende.

Hvad han ikke havde været fattig i Forvejen, det havde Krigen gjort ham. De Mænd, der havde boet som Vasaller paa hans Jord, var faldne ved Drogheda, og han havde ikke andre tilbage end Roderich og Robert. De fremmede, der havde slaaet sig ned paa Egnen, var fuldt optagne af at skaffe sig Føden og brød sig kun

lidt om den forarmede Herremand, der ikke var i Stand til at skaffe dem nogen Hjælp.

Han havde nok kunnet samle de halvtredsinstyve Mænd til Toget mod Crumlin ved Løftet om Part i Byttet. Men da det var mislykket, forlod de ham knurrende og brød sig kun lidt om de Udsigter, han gav om et nyt Angreb, naar Borgherren var kommen hjem.

Og fra Crumlin fik de stakkels landflygtige al den Hjælp, der var mulig.

Allil spurgte om ingenting, og naar nogen fortalte hende, at en af dem, hun hjalp, havde været med i Fergus' Tog mod Borgen, sagde hun, at det gjorde ikke noget. Hun sørgede for, at Flygtningene blev indlogerede i de tomme Hytter. Hun lod dem gifte sig med de mange Enker og hjalp dem i Gang med alt, hvad hun formaaede.

Det var hendes Hensigt at befolke Dalen paany, saaledes at Arthur, naar han engang kom hjem, skulde finde sit Fædrenegods for saa vidt i Orden, at han kunde værge det mod dem, der vilde ham det ondt.

At han kom hjem, troede hun sikkert. Hun vidste, at han var undsluppen Blodbadet i Drogheda, og naar hendes Moder engang imellem sagde hende, at han naturligvis var dragen til Frankrig som saa mange af de kongelige Officerer og maaske allerede var gift med den

fornemme engelske Frøken, han engang havde elsket saa højt, og som han havde truffet paany — saa rystede Allil rolig paa Hovedet og sagde, at saadan var det ikke.

Hun havde en overtroisk Fornemmelse af, at Arthur var vidende om den underlige Vielse, der havde fundet Sted paa Borgen, og følte sig lige saa bunden ved den som hun. Hun var altid glad og tillidsfuld, og det kunde ikke være andet, end at hendes Mænd maatte blive som hun.

Saa hændte der da det mærkelige, at Crumlin i denne Elendighedens Tid blomstrede op som ingen anden Egn i Connaught. Der var ikke en Hytte mer, den var jo beboet; Fiskeren drog sit Garn paa Søen; Bonden pløjede sin magre, stenede Ager, og Borgen selv blev saadan udbedret og sat i saa god Stand, som den ikke havde været hverken i Arthurs eller hans Faders Tid.

Og mens hun hjalp de landflygtige med det, hun havde, vogtede hun sig vel for at svække sin egen Forsvarskraft. Ikke sjælden hændte det, at de kom i vilde, truende Horder, men hun forstod bestandig at sno sig, var snart mild, snart streng, altid modig og bestemt, saa hun slap med sit ud af alle Farer.

Naar Fergus paa sin ensomme Gaard hørte nyt om hende, skar han Tænder af Raseri.

Han lagde Raad op med Roderich og Robert, og de tre nærede trolig hinandens Had til hende. Brødrene var mer end een Gang dragne ud i Skoven og havde strejfet rundt Dag og Nat i det Haab, at de kunde træffe den hjemvendende Arthur og lægge sig i Baghold for ham.

Allil vidste det, men gjorde ingenting derved. Hun talte med Fader Patrick derom, og han foreholdt den gamle det skændige i hans Adfærd, men han kunde intet udrette.

Saa kom der en Dag en Tiggermunk, som berettede, at han havde truffet Arthur i Limmerick, og at han var paa Vejen hjem med den gamle Angus. Der blev stor Jubel i Borgen, og fra den Dag af red Allil oftere end før gennem Skoven og op paa en Høj, hvorfra hun kunde sé vidt ud over Landet. Hun vidste, det vilde vare èn Stund endnu, før de kunde komme. Men lige saa rolig hun havde været før, lige saa urolig var hun nu, da hver Dag bragte hendes Husbond nærmere til Hjemmet.

Paa saadan en Tur traf hun sin Broder Roderich, og hun var ikke i Tvivl om, at han ventede paa den samme som hun og i ond Hensigt.

Hun bebrejdede ham i bitre Ord hans Adfærd, men fik kun Ukvemsord til Svar, og havde hun ikke haft et Par Svende med sig, havde hun sikkert lidt Overlast.

Men da hun kom hjem, talte hun en Stund

med Patrick. Saa red hun med ham og ti fuldtvæbnede Svende over til sit Barndomshjem i den Hensigt at tale sig til Rette med sin Fader eller vare ham for det, han stod i Begreb med at gøre.

Hun blev blød om Hjertet, da hun saà, hvor alting hjemme var i Forfald.

Græsset groede højt i Gaarden, Porten peb paa sine Hængsler, Staldene var tomme, og Døren til Hallen stod paa vid Gab.

Derinde sad den gamle Fergus, og han var styg at sé paa. Hans Haar og Skæg var uredt, hans Klædedragt smudsig, hans Øjne skinnede af Had og Hævn.

Allil gik hen imod ham og rakte ham sin Haand.

»Fader,« sagde hun, »jeg kommer for at byde dig Fred.«

Den gamle saà paa hende, men svarede ikke og tog ikke hendes Haand.

»Lad det nu altsammen være glemt,« sagde Allil. »Jeg har sét min Broder ligge paa Lur i Skoven for at tage min Husbonds Liv i Baghold. Jeg har sét mit Fædrenehjem i Forfald og min Fader fattig og vred, jeg kan ikke udholde det mere. Giv mig din Haand, Fader, og lov mig at lade dine onde Tanker fare. Saa drager du med mig til Crumlin, og jeg skal pleje dig i din Alderdom.«

»Tror du, jeg er gammel?« spurgte Fergus og lo haanlig. »Den Dag kan komme, da jeg endnu skal vise dig, at jeg har Kræfter til at bruge Økse og Sværd.«

Saa traadte Fader Patrick til og prøvede paa med gode Ord at formilde den gamle, men uden Nytte.

»Om Allil vil forlade den engelske Laps, hun kalder sin Husbond, aabne Crumlin for mig og erkende mig for Klanens Høvding, da vil jeg tilgive hende, men heller ikke før.«

»Med Urette kalder du min Husbond for en Englænder,« sagde Allil vredt. »Det skal du vide, hvad hver Mand véd, at han har kæmpet tappert for Irland og nu drager landflygtig om, mens du og mine Brødre fejgt forlod Hæren, før Slaget begyndte.«

Den gamle rejste sig op og knyttede sin Næve op i Allils Ansigt.

»Gaa!« sagde han, »din forbandede Tøjte. Her i det mindste har jeg Husbondret. Og om du atter sætter dine Ben i min Gaard, da lader jeg dig piske og slipper Hundene løs paa dig.«

»Jeg skal gaa,« sagde Allil. »Om end jeg som Klanhøvdingens Hustru har Ret til at blive. Men det skal du vide, Fader, at hvor jeg næste Gang træffer dig eller Roderich eller Robert i Baghold i Skoven, der lader jeg eder gribe og kaste i Stentaarnet paa Crumlin.«

Saa red hun bort med sit Følge, og var hun vred, saa var Fader Patrick bekymret og bedrøvet.

Et Par Dage efter rygtedes det til Crumlin, at Fergus og hans to Sønner var forsvundne. Allil sendte Bud til Gaarden og fik bekræftet, at den stod tom. Kort efter blev det aabenbart, at Fergus havde slaaet sig ned dybt inde i de store Skove og samlet om sig en Skare landflygtige, der udgjorde en fuldkommen velorganiseret Røverbande.

»Guds Moder staa Arthur bi, om de træffer ham uforberedt,« sagde Allil.

Og hun lod Dag og Nat sine Mænd patrouillere i Skoven og fordoblede Vagterne og Udkigsposterne omkring Crumlin.

FJERDE KAPITEL

UVENTEDE GÆSTER

JUST i de Dage, da Allil tænkte, at nu maatte Arthur være her, om ellers han var sluppen velbeholden gennem Landet, hændte der noget, som satte hele Egnen i stærk Bevægelse.

Det var en Morgen, hun sad i Hallen og saà hen for sig i sine egne Tanker.

Hun havde i disse Dage ikke sit gamle Mod, der havde holdt hende oppe i onde Tider. Spændingen, hun gik i, Angsten for, at hendes Fader og hendes Brødre uforvarende skulde komme over Arthur og den gamle Sanger, lagde saa megen Beslag paa hendes Tanker, at hun ikke som ellers røgtede sin Dont som Crumlins Herskerinde.

Hun var ikke, som hun plejede, overalt, hvor hendes Folk arbejdede; ikke heller gik hun rundt i Hytterne eller red i Skoven eller sang eller opsøgte Fader Patrick i Klosterruinen.

Bedst som hun sad, lød der et Horn ovre paa Søens Bred.

Hun for op med tindrende Øjne, men sagde straks sig selv, at det umulig kunde være den, hun ventede paa. Hendes Husbond kom visselig ikke tilbage som andet end en fattig og mødig Vandringsmand. Intet Trompetstød vilde melde hans Ankomst for hans egen Borgs Port.

Saa gik hun ud i Gaarden og steg op paa Muren, hvorfra hun kunde sé over Broen til det gamle Stentaarn, og det, hun saà, fyldte hende med Uro og Forbavselse.

Der stod en Mand i Officersdragt, i Fløjls Vams og Hat med store Fjer. Med ham var en Snes væbnede Mænd, klædt som han, men ringere. Alle saà de medtagne og trætte ud, som havde de gjort en lang Rejse.

Allil saà, at de parlamenterede med Kuren i Taarnet, men kunde ikke høre, hvad de sagde. Saa gik hun over Broen, steg op i Taarnet og aabnede Lugen over dets Port.

»Hvem er I, og hvad vil I?« spurgte hun.

Officeren saà op, tog Fjerhatten af sit Hoved og bøjede det for hende.

»Skønne Dame,« sagde han, »det er mig sagt, at Sir Arthur Cormac O'Curry er Herre til denne Borg.«

»Det er han,« sagde Allil.

»Saa beder jeg gunstigst, at jeg kan faa ham i Tale.«

»Han er her ikke for nærværende Tid. Jeg er hans Hustru og vogter Borgen.«

»Ja saa,« sagde Officeren overrasket. »Jeg vidste ikke, at Sir Arthur var gift.«

»Det véd han maaske heller ikke selv,« sagde Allil, »men derfor er han det ikke mindre. I faar altsaa sige eders Ærinde til mig.«

Officeren saà ikke mindre forundret ud, men bukkede paany og satte Hatten paa sit Hoved.

»Frue,« sagde han, »mit Ærinde er blot det at bede om Husly for mig og mine Folk. Mit Navn er Fenton, Walther Fenton, til eders Tjeneste, Major i Hs. Majestæt Kong Carl den Andens Hær. Stormen forslog vort Skib op til denne Kyst, som viste os et saare ugæstmildt Aasyn. Vi led Skibbrud under Klipperne, og af hele mit Regiment er kun disse tilbage.«

»I siger det,« sagde Allil, »hvem borger mig for Sandheden af eders Ord? Hvor véd jeg, om I ikke er Cromwells Mand og altsaa min Husbonds og Kongens og Irlands Fjende. Om jeg mindes ret, findes der blandt hans Officerer en Mand af eders Navn.«

»Det er sandt, ædle Frue,« svarede Fenton. »Dog hedder han William til Fornavn og er min Fætter og en Skændsel for sin Slægt, som han

gik med Kongemorderen for at redde sit Hoved og sin Ejendom. Des højere faar jeg holde Familiens Ære og trøster mig til at have gjort det paa mer end een Valplads. Ogsaa kender jeg Sir Arthur godt nok. Vi har haft mer end een lystig Dag sammen i Windsor, forinden den ulykkelige Konge blev et Offer for de rundhovedede Slyngler.«

Allil saa endnu lidt tvivlraadig ud, men saa løftede Majoren sin Haand og svor en dyr Ed paa, at han var den, han gav sig ud for.

»Haardt har det holdt at trænge gennem dette barbariske Land og snakke sig til Rette med dets vilde Beboere,« sagde han. »Om nu I nægter os Husly og Føde, da véd jeg ikke, hvad der skal blive af os i disse vildsomme Skove, og eders Husbond vil ikke takke jer, naar han kommer hjem.«

»Jeg vil tro eder paa eders Ord,« sagde Allil saa. »Men det skal I vide, at om Menneskene i dette Land er vilde og mistroiske mod fremmede, da kommer det af den Uret, de led af de engelske Bødler.«

»Jeg siger ikke noget derimod,« sagde Officeren fromt. »For et Bæger Vin og en god Seng vil jeg ofre alt undtagen min Troskab mod Gud og Kong Carl.«

Saa blev Porten aabnet, og Major Fenton og hans Mænd drog ind. De blev bænket i Borge-

stuen, og Allil lod det bedste sætte frem for dem. Efterhaanden veg den Mistro, hvormed hendes Folk havde betragtet de fremmede, i hvem de fandt gode Katoliker som de selv, og hvis Had til Independenterne ikke gav deres eget noget efter.

Men Allil og Majoren sad i Hallen og underholdt sig med hinanden om disse tunge Tiders Ulykker.

Han fortalte hende, at han og hans Regiment oprindelig havde agtet sig til Skotland for at understøtte et Oprør mod Kongemorderen. Han vidste, at Arthur havde været med ved Drogheda, men ikke, at han var undsluppet Blodbadet. Det havde han først hørt af en vandrende Munk paa sit Tog fra Kysten ind i Connaught.

Efterhaanden som Timerne led, fik Allil Tillid til ham og fortalte ham om sin Skæbne og sit Liv paa Borgen. Hun skjulte ikke engang for ham den Frygt, hun nærede for sin Fader og sine Brødre. Og da Majoren hørte, at hun hver Dag ventede sin Husbond hjem, løftede han sit Bæger og drak hende høvisk til, idet han sagde:

»Om I saa synes, ædle Frue, vil jeg blive her paa Borgen, til Sir Arthur er kommen. I bør ikke foragte min og mine Mænds Hjælp i Tider som disse. Og jeg skal staa eder bi med Raad og Daad.«

Allil rakte ham sin Haand og tog med Tak mod hans Tilbnd.

Men da de om Aftenen sad i Hallen, og Borgfruens Moder, der havde været en stum Gæst ved Bordet, havde trukket sig tilbage, da var Forholdet mellem dem saa godt, at Majoren vovede sig til et Spørgsmaal, der hele Tiden havde brændt ham paa Læben.

»Den Gang jeg stod udenfor eders Port, ædle Frue, da sagde I nogle Ord, som jeg ikke kan glemme. Da jeg fortalte eder, at jeg ikke vidste, at Herren til Crumlin var gift, sagde I, at han vidste det maaske heller ikke selv. Vredes I paa mig, naar jeg beder eder løse mig denne Gaade?«

Allil lo og fortalte ham det hele, om Fergus og Vielsen med David efter den gamle irske Lov og det altsammen. Da hun havde endt sin Beretning, sad Majoren og saà hen for sig med et meget alvorligt Ansigt.

»Hr. Major,« sagde Allil, »hvad vil I give mig, om jeg kan gætte eders Tanker?«

»Det forbyde Gud,« sagde Majoren forskrækket.

Allil lo lystigt.

»I véd ikke, hvordan de irske Damer øver Trolddom,« sagde hun, »men nu skal I faa det at vide. I tænkte paa en engelsk Dame, og Edith Ardmore er hendes Navn.«

»Guds Moder staa mig bi,« sagde Majoren og

saà saa ulykkelig ud, at Allil paany brast i Latter.

»Er hun smuk?« spurgte Allil. »Er hun smukkere end jeg?«

»Nej, ædle Frue, det er hun visselig ikke,« svarede Fenton og bukkede med Haanden paa Brystet.

»Ih,« sagde Edith, »I vilde sige det samme, om I sad paa hendes Borg, og hun spurgte om mig.«

»Det vilde jeg maaske,« svarede Majoren med et Smil, »men en skammelig Løgn vilde det være.«

Allil sagde ingenting, men saà hen for sig i dybe Tanker, og de sad en Stund tavse.

»Det glæder mig, at min Ven har talt til eder om denne Dame,« sagde Majoren saa. »Han var engang heftig forelsket i hende, og ingen af os troede, at han vilde overvinde det. Nu véd jeg, at han har gjort det, og efter at jeg har set eder, forstaar jeg det tilfulde.«

Allil saà paa ham med et Blik, han ikke kunde tyde.

»Min Husbond har talt til mig om Frøken Edith,« sagde hun saa.

Fenton turde ikke spørge mere, og Samtalen gik istaa. Han skottede til Allil, der sad i alvorlige Tanker, men slet ikke saà bedrøvet eller bekymret ud.

Han tænkte, hun var en sælsom Kvinde. Og han tænkte ogsaa, at om hun havde sét Frøken Ardmore, da vilde hun næppe være saa rolig.

For Major Fenton hørte selv til dem, der havde brændt sig i Lyset fra den skønne engelske Dames Øjne, og han havde engang haft en Duel for hendes Skyld med den Mand, paa hvis Borg han nu sad.

»Det er silde,« sagde Allil saa og rejste sig. »Jeg byder eder god Nat. I Morgen er maaske min Husbond her og kan bedre end jeg gøre Fyldest for vor Gæst.«

FEMTE KAPITEL

PAA VANDRING

ANGUS var ikke glad ved, at Edith Ardmore havde slaaet Følgeskab med dem.

»Der er lagt flere Viser om Mændenes Troløshed end om deres Troskab,« sagde han en Dag, da han var ene med Arthur. »Om din Fæstemø vidste, at du gik her med den Kvinde, du har haft kær før hende, hvad tror du da, hun vilde tænke? Og hvad venter du dig af Fergus, naar han faar Nys om Sagen?«

»Af Fergus venter jeg mig intet godt,« svarede Arthur. »Hvad Allil angaar, saa lægger jeg min Sag i hendes Haand, naar vi ses, og saa faar hun selv dømme. For Resten véd vi jo intet om, hvordan det staar til paa Crumlin. Maaske raader Fergus paa Borgen, og saa er gode Raad dyre. I al Fald maa vi gaa frem med stor Forsigtighed.«

»Det maa vi,« sagde Angus. »Bedst er det, at

du skjuler dig i Skoven og lader mig gaa ene op til Borgen og sé, hvordan Sagerne staar. Mig vover ingen Mand i Connaught at løfte Haand imod.«

De slap vel over Søen ved Hjælp af en Baad, de fandt forladt paa Bredden. Angus sad til Rors, og Arthur skøttede Sejlene og fik god Hjælp af Edith, der viste sig langt mere udholdende og standhaftig, end Arthur havde troet det muligt om den forvænte og nydelseslystne Dame, han kendte fra Kong Carls Hof.

»Alt er bedre end det, jeg kom fra,« sagde hun, da de talte om det. »Her rører jeg min Fod frit og er mellem Venner. Men den Dag, jeg strækker mig i en Fløjls Armstol ved Hoffet i St. Germain, vil jeg alligevel ikke græde.«

Da de kom til den anden Bred, følte de sig saa sikre for Englænderne, at de aftog de beskæmmende Mærker, man havde paatvunget dem i Limmerick, og som de indtil nu havde baaret af Forsigtighed. Paa samme Tid iførte Edith sig en ung Bondeknøs' Dragt, som hun tiltuskede sig for et lidet Guldsmykke, der var hele Resten af hendes fordums Herlighed.

Hun morede sig selv kostelig over sin Forklædning og befandt sig vel i den. Hun var ogsaa saare smuk, som hun skred frem dèr med Stav i Haanden, Huen paa det sorte, opbundne Haar og i den snevre Kofte. Angus blev paany

bange for hendes Dejlighed, men Arthur syntes slet ikke om hende.

»Da saà I bedre ud i eders Fløjls Robe ved Maskefesten i Windsor,« sagde han. »Min Fæstemø kunde jeg tænke mig i en Dragt som den, I bærer, men ikke eder.«

»Jeg véd ikke, om jeg skal tage det for en Artighed eller ej,« sagde Edith muntert.

»Det véd jeg heller ikke,« sagde Arthur i samme Tone. »Jeg sagde det, som jeg mente det.«

»Hvordan tror I, Jomfru Allil vil tage imod mig?« spurgte Edith lidt efter mere alvorlig.

»Om hun sidder paa Crumlin, da vil hun sætte eder til Højbords og give eder al den Ære og Agt, I fortjener,« sagde Arthur. »Vilde I ikke gøre det samme ved hende?«

»Ja, se det kom nu an paa,« sagde Edith. »Om jeg elskede eder, som hun elsker eder, da vilde jeg vel nok bevare Anstanden saa langt, jeg kunde, men ganske sikkert i Løndom ønske hendes Øjne udkrasset.«

»I gør eder selv Uret, Edith.«

»Nej,« svarede hun bestemt, »det gør jeg ikke. Jeg er ingen Due. Men nu har jeg haft Held til at overvinde den Smule Elskov, jeg bar til eder, og I elsker Allil.«

»Det gør jeg,« sagde Arthur.

»Jeg forstaar det saa vel,« sagde Edith. »Jeg

véd, at hun er saare skøn, og hun har lært eder at elske eders grønne Ø med Egeskoven og de mørke Moser, saadan at I glemte Livet ved Kong Carls muntre Hof.«

Men Arthur rystede bestemt paa Hovedet.

»Saadan gik det ikke til,« sagde han. »Den Gang, jeg drog fra London, elskede jeg eder, om ogsaa jeg for eders Kuldes Skyld havde svoret aldrig at se eder mere. Og ikke stort bedre bevendt var det, da jeg trolovede mig med hende. Jeg handlede i Fortvivlelse over Tabet af eder og i Skamfuldhed over det ringe Maal, hvori jeg kunde dele mine Landsmænds Kampiver og Had til deres Undertrykkere. Saa traf jeg eder igen og glemte hende ganske. For eders smukke Øjnes Skyld kæmpede jeg i Drogheda og ikke for Irland.«

»Og om nu Sagerne stillede sig saadan, at Carl den Anden besteg sine Fædres Trone, og Irerne rejste sig imod ham, da vilde I kæmpe med dem mod alle eders gamle Venner ved Hoffet?«

»Det vilde jeg,« sagde Arthur.

En Stund gik de tavse, saa sagde han igen:

»Saadan er det gaaet mig, at medens jeg vandrede paa min Fod over denne herlige Ø, som er saa skændig mishandlet af Krig og Ulykker — da følte jeg først, at den var mit Fødeland. Disse Skove, som synes eder saa tunge, disse

endeløse Moser og disse Klipper, som er saa fattige — de kaldte frem for min Tanke Billedet af hende, hvem jeg har givet min Tro, og gjorde hende stoltere og skønnere. Naar I sér hende, vil I forstaa det, Edith.«

»Det vil jeg nok,« sagde Edith. »Bedst af alting forstaar jeg, at Mænd elsker skønne Kvinder. Men hvad Fædrelandskærligheden angaar, saa er jeg ikke synderlig stiv i det Stykke. Jeg længtes aldrig fra Salene i Windsor til de mørke Stuer i Borgen hjemme i Northumberland. Og slipper jeg først levende til Paris, skal ingen faa mig derfra med min gode Villie.«

Under saadan Samtale vandrede de mod Maalet. Angus lyttede og gjorde sine Iagttagelser. Efterhaanden blev han beroliget med Hensyn til Arthurs Følelser for den skønne Dame, og hun gjorde paa sin Side alt for at vinde den gamle Barde. Hun bad ham synge, saa tidt de hvilte sig, og om ogsaa hun stundom i sit Hjerte holdt sig op over den enstonige Rytme og de tungsindige Ord, lod hun sig aldrig mærke dermed.

Engang sang hun en lille fransk Sang og bad Arthur stemme i med. Han undskyldte sig med, at han havde glemt den, og fra det Øjeblik følte Angus sig beroliget.

SJETTE KAPITEL

I SKOVEN

De tre var paa deres Vandring naaet til den store Skov, der omgav Crumlin, og som Borgens Herrer i Aarhundreder havde regnet til deres Ejendom.

Det var Aften, da de satte sig til Ro i Ellekrattet under nogle mægtige gamle Ege. Arthur var utaalmodig og vilde straks drage videre, men Edith var ganske udmattet, og Angus vilde heller ikke længer.

»Vi har tre stive Mil igen,« sagde han, »og vi har gaaet nok for i Dag.«

Saa satte han sig med Ryggen mod et Træ og sov snart ind, mens de to unge sad og talte sammen.

Som nu det var, saa Arthur en Lysning inde i Skoven. Han bad Edith blive og sneg sig selv der hen ad for at undersøge, hvad det kunde være.

Forsigtig bøjede han Grenene til Side og gik, indtil han var nær nok til at kunne sé.

Der brændte et stort Baal, og rundt om det laa et halvt Hundrede Mænd lejrede. Nogle af dem sov, og nogle gnavede Knoglerne paa et Dyr, de lige havde stegt. Nogle spillede Tærninger, og nogle sad og saà ind i Ilden. De havde allesammen Økser eller Sværd og et Par af dem desuden Pistoler i Bæltet.

Arthur kendte ingen af dem og kunde ikke forstaa, hvem de var, og hvorfor de var samlede her. Da saà han pludselig et Ansigt, der var ham bekendt nok, for det var ingen ringere end Fergus, der stod paa den anden Side Baalet og gav Befalinger til højre og venstre, saa det var nemt at sé, han var Troppens Høvding.

Arthur tænkte, at her var gode Raad dyre. Han vilde saa stille som mulig trække sig tilbage og tænkte med Sorg og Harme paa, at Crumlin sagtens maatte være i Fergus' Hænder, siden han havde en saadan Styrke til sin Raadighed.

I det samme fór en stor Hund op med hæftig Gøen, og Øjeblikket efter sprang den ind i Krattet og stod foran Arthur. Den viste sine hvide Tænder, men slog saa pludselig over i en glad Bjæffen, sprang op ad den unge Adelsmand og slikkede hans Hænder og Ansigt. Han kendte Dyret godt nok. Det var den gamle Fenris fra

Fergus' Gaard, der ofte havde budt ham velkommen, naar han kom ridende for at gæste sin Fæstemø.

Mændene sprang op med et højt Raab og greb deres Vaaben. Før Arthur kunde besinde sig, havde tyve Hænder deres sikre Tag i ham, og han var trukken frem i Skæret fra Baalet. Mændene stirrede ham ind i Ansigtet, og saa sprang den gamle Fergus løs paa ham med et Frydeskrig, der klang langt ud i Skoven.

»Endelig, endelig!« raabte han. »Det er ham, Forræderen, den mensvorne Høvding for vor Klan! Bind ham! Inden en Time skal han være hængt i den højeste Eg i Crumlinerskoven.«

I en Haandevending var Arthur bastet og bunden og laa paa Jorden ved Siden af Baalet. Fergus stod bøjet over ham og overøste ham med en Strøm af Skældsord og spyttede ham i Ansigtet.

»Nu skal du dø!« raabte han ude af sig selv af Hævntørst og Raseri, »men først skal du vide, hvordan det staar til paa den Borg, hvor din Fader sad med Ære. Min Datter, hvis Hu du har troldgjort, og tre Gange forbandet være hun derfor og for meget andet, har ladet sig ægtevie til den gamle David ved Søen paa dine Vegne efter vor gamle Lov og derved skaffet sig Ret til at nægte mig Adgang til Borgen og Værdigheden som Klanhøvding. Men efterdi du

lod vente paa dig, saa har hun taget sig til Boler en engelsk Major med Fjer i Hatten og Fløjls Vams og skønne Falbelader — der ovre fra, hvor du lærte dine udenvælske Kneb og Narrestreger.«

»Du lyver!« raabte Arthur og sled som en rasende i sine Baand.

Men Baandene holdt, og Fergus lo og spyttede igen paa sin Fange.

»Jeg lyver ikke,« sagde han. »Men tvivler du, da faar du tage din Tvivl med dig i Graven, for nu skal du dø. Helvede længes efter din sorte Sjæl.«

Arthur saà sig om i Kredsen, men der var ikke et Ansigt, han kendte.

»Du leder sagtens efter mine Sønner,« sagde Fergus haanlig, »dem, du handlede lige saa skændig imod som mod mig. Vær ikke bekymret for dem. De ligger i Baghold nede ved Borgen, og var du ikke løbet mig lige i Hænderne, saa var du sikkert faldet i deres Baghold. Nu skal de frydes, naar de kommer i Morgen, ved at sé dig dingle i din egen Skov.«

Han bød sine Mænd slynge et Reb op i en gammel Eg, der stod tæt ved, og lavede sig til med egne Hænder at hænge sin nære Frænde og Svigersøn. De havde allerede rejst Arthur op og trak ham hen imod Egen, da der pludselig lød en fremmed Stemme iblandt dem:

»Hvad er det, du gør, Fergus O'Curry? Lægger du Haand paa din Klans Høvding? Myrder du i Nattens Mørke den tapreste af Mændene fra Crumlin, som kæmpede for Irland, den eneste, som vendte tilbage fra Blodbadet i Drogheda, din Broders Søn og din Datters Trolovede.«

Fergus stirrede paa ham, der talte, og bed sig i Læben, da han saà, det var Angus. Den gamle Barde stod foran ham, højere end nogen af Mændene, højere end Kæmpen Fergus selv, med sit lange, hvide Haar og Skæg flagrende og med flammende Ansigt, som naar han sang de gamle Sange, der bragte hvert et Hjerte i Connaught til at banke.

Fergus vidste, at hans Spil var tabt, for ingen af hans Mænd vovede at handle mod Angus' Vilje.

»Løs Arthur Cormac O'Currys Baand!« bød Angus.

Alle Mændene kendte og ærede ham, og den, der stod nærmest, sønderskar øjeblikkelig med sin Kniv Rebene, der bandt Arthurs Hænder og Fødder. Den unge Mand sprang op og drog sit Sværd og stillede sig ved Angus' Side.

»Stik dit Sværd i Balgen, min Søn,« sagde Barden. »Det er ikke nødvendigt, at her flyder irsk Blod.«

»Grib dem, dræb dem!« raabte Fergus med hæs Røst.

Ikke én af hans Mænd rørte sig. De saà med sky Blikke til Angus og stak Hovederne sammen.

Da styrtede den rasende gamle med draget Sværd løs paa Arthur. Arthurs Sværd fløj af Balgen, og der opstod en Kamp, som ikke varede mer end et halvt Minut. Saa faldt Fergus' Sværd klirrende mod Brændestykkerne i Baalet.

»Jeg vil ikke dræbe Allils Fader,« sagde Arthur rolig. »Gaa bort med Fred, men vov ikke mere at komme for mine Øjne. Om jeg finder dig paa Crumlins Grund igen, skal du lade dit Liv, som du har fortjent det tre Gange, og dine Sønner med dig.«

Fergus stod og skulede og rystede af Raseri. Men Arthur vendte ham rolig Ryggen og gik hen imod Mændene, der havde samlet sig i en Klynge lidt borte.

»Jeg kender eder ikke,« sagde han, »og véd ikke, hvad ondt I har gjort. Jeg tænker, I er Røvere og Skovgangsmænd. Det er mangen bedre Mand end I i disse sørgelige Tider. Om den Forræder, dèr staar, havde haft Held til at overliste min Borg, da havde jeg selv ikke haft anden Udvej. Derfor skal det, I har gjort, være jer tilgivet, om ikke I har forbrudt eder mod min Fæstemø, som styrer min Borg. De af eder, der vil følge mig, tager jeg i min Tjeneste.«

Mændene sprang alle som én til med et højt Raab og løftede deres Vaaben i Vejret til Tegn paa, at de svor ham Troskab.

»Vel,« sagde Arthur, »saa lader vi det skete være glemt. Gaa nu én af eder til Stedet, hvor Roderick og Robert er. Sig dem, at Arthur Cormac O'Curry, hvem de ventede paa, er kommen hjem. Fortæl dem, hvad her er hændt, og bed dem hurtigst mulig fly fra Crumlin, om de har deres Liv kært.«

En af Mændene gik.

»Sluk saa Baalet,« bød Arthur, »og følg mig.«

De spredte Brændestykkerne og kastede Jord paa dem. Ingen saà til Fergus eller sagde noget til ham. Saa tog han sit Sværd op fra Jorden og løftede truende sin knyttede Haand op mod Arthur.

»Vi sés igen!« skreg han.

»Om vi sés igen, da skal du dø,« sagde Arthur.

Saa forsvandt Fergus i Skoven. Arthur og den gamle Barde gik tilbage til det Sted, hvor Edith sad, fulgt af alle Mændene.

De fandt hende i stor Skræk over Larmen og Raabene, og hun stirrede maalløs paa det store Følge, hvormed Arthur optraadte.

»Det er mine Vasaller,« sagde han. »Jeg kommer tilbage til min Borg med større Magt, end

jeg havde tænkt, og jeg formoder, at Allil vil gøre store Øjne.«

»Naa,« sagde Edith, »jeg begynder at faa større Respekt for en irsk Herremand.«

»I kommer for sent, skønne Edith,« sagde Arthur. »Eders Landsmænd har knust Irlands Magt, og der findes ingen Herremænd uden i det fattige Connaught. Men det skal I vide, at den, der friede mig af den største Fare, jeg i mit Liv har været i, det var den gamle Sanger dèr og ingen anden. Og han gjorde det blot med et Ord. Saadan ærer vi i Irland dem, der fik Sangens Gave og kan holde os Fædrenes Eksempel for Øje.«

Men Angus rystede paa sit Hoved.

»Jeg synger kun om det, som hændte,« sagde han. »Men Arthur, som staar dèr, er Søn af dem, som herskede med kongelig Magt over Erins grønne Ø, før Ulykken brød ind over den.«

»Nu søger vi Hvile,« sagde Arthur. »I Morgen, naar Sol staar op, drager vi til Crumlin.«

Han satte sig med Ryggen mod et Træ og talte ikke mere. Angus og Edith gjorde ligedan.

Hun undredes, saa megen Værdighed der var over hendes muntre Tilbeder fra Hoffet i Windsor, og saà med nysgerrig Skræk paa Mændenes barske Miner og blanke Økser. Men det var

ikke til at tage fejl af, at de var beredte til at lyde Arthur Cormac O'Currys mindste Vink. Saa faldt hun i Søvn, og de andre gjorde det samme. Nogle af Mændene stillede sig paa Vagt lidt borte, de andre satte sig paa Jorden i Smaaklynger og talte sagte sammen om det, der var hændt.

SYVENDE KAPITEL

HJEMKOMSTEN

Major Fenton og Allil red hen over den aabne Plads mod Dansebøgen.

Allil havde længe døjet under Nødvendigheden af ikke at turde vove sig for langt fra Borgen, hun, som var vant til at strejfe gennem Skoven paa Kryds og paa tværs, naar og hvor hun vilde. Nu havde Majorens Ankomst givet hende Anledning til at sætte Forsigtigheden til Side, skønt hun maatte sige sig selv, og Fenton ogsaa sagde det til hende, at han alene umulig kunde forsvare hende, hvis hele Fergus' Bande overraskede dem.

»Dèr vandt jeg min Husbonds Hjerte,« sagde Allil og holdt sin Hest an og pegede paa Dansebøgen.

Saa fortalte hun muntert Majoren om sit første Stævnemøde, og hvordan hun havde gæstet Arthur paa Crumlin og var bleven belønnet for

sin ukvindelige Optræden med Prygl af sin Fader.

»Hvad vilde der ske, om en Dame ved Hoffet holdt Stævnemøde i Skoven, som jeg?« spurgte hun. »Eller hænder det aldrig?«

Majoren lo, saa det klang i Skoven.

»Jo, ædle Frue,« sagde han. »Der var næppe en Krog i Windsor, hvor ikke en og anden Dame ved Kong Carls muntre Hof — Gud være hans Sjæl naadig! — mødtes baade med den ene og den anden af sine Tilbedere. Men det gik til i Løndom, forstaar sig, endda vi alle vidste det og lo deraf.«

»Det synes jeg ikke om,« sagde Allil. »Hvorledes kan nogen elske mere end én, og hvorfor leger de Skjul, naar alle véd det?«

Fenton skulde just til at forklare det mere indviklede Elskovsliv ved Hoffet, da det raslede i Buskene tæt ved, og tre Mænd stod foran dem. Majoren drog sit Sværd, og Allil spændte en Pistol, hun altid bar i sit Bælte.

»Hvem er I, og hvad vil I?« spurgte Majoren.

Saa lød der Skridt og Vaabenklirren rundt om, og inden der blev Tid til at veksle flere Ord, var de to Ryttere omringede af en Kreds bevæbnede Mænd.

Majoren spejdede til alle Sider efter en Udvej og satte et meget alvorligt Ansigt op.

»Her bliver gode Raad dyre,« sagde han saa.

»Havde I dog blot lydt min Advarsel, ædle Frue.«

Men da saà han til sin store Overraskelse, at Allil sprang ned af Hesten, løb hen imod Mændene og med et Glædesskrig kastede sig om Halsen paa en af dem, om hvilke han havde troet, at de var hverken mer eller mindre end Fergus' Røvere og Skovgangsmænd.

Og den formentlige Røver og Borgfruen fra Crumlin omfavnede og kyssede hinanden, saa det var en Lyst at sé paa.

»Naa,« sagde Majoren, der havde genkendt Arthur trods hans vilde Skæg og yderst medtagne Dragt. »Faren er nok ikke saa stor, som jeg troede.«

Han stak Sværdet i Balgen, sprang af Hesten og rystede sin gamle Kammerats Haand paa det hjerteligste.

Men var han bleven forbavset over Arthurs Tilsynekomst, saa blev han ganske maalløs, da han i Bondeknøsen, der stod ved Siden af ham, genkendte den fejrede Adelsdame fra London, som havde forstyrret Hovedet paa de fleste af Kong Carls Kavalerer. Han bøjede galant Knæ og kyssede Frøken Ediths Haand.

»Den hellige Jomfru og dette Lands Skytshelgen, som vistnok hedder St. Patrick, staa mig bi,« sagde han. »I Dag er Eventyrets Dag.«

»Ak, Fenton,« sagde Edith Ardmore, »dette

Eventyr er for intet at regne mod dem, jeg har oplevet paa denne græsselige Ø, om ogsaa det er et af de behageligste. Imidlertid er eders Nærværelse her maaske nok saa mærkelig som min. Jeg er kommen hertil med Kaptajn O'Curry, som efter sit Udsagn er Herre til disse dystre Skove, der er mere fulde af Røvere end af Vildt. Hvor kommer I fra?«

Majoren fik ikke Tid til at svare, for Allil traadte imellem dem, stillede sig foran Edith og saà vist paa hende.

»Er I Edith Ardmore?« spurgte hun.

»Hende selv, og I maa undskylde, Frøken Allil eller Frue, maa jeg nok sige, at jeg fremtræder for eder i denne højst upassende Dragt. Her bringer jeg eder eders Herre og Husbond, hvem min Kløgt og mit Mod har ført uskadt gennem utallige Farer, og udbeder mig til Gengæld nogle Dages Gæstfrihed paa eders Borg.«

Allil svarede ikke, men saà ufravendt paa hende, der havde ejet Arthurs Kærlighed. Edith vidste ikke rigtig, hvad hun skulde gøre med disse store Øjne, der saà saa alvorligt paa hende; Majoren ledte forgæves efter et eller andet muntert Ord, der kunde redde Situationen, som syntes ham at blive farlig, og selv Arthur saà forlegen og betænkelig ud.

Han tog sin Fæstemøs Haand og vilde drage

hende til sig. Men Allil tog sin Haand igjen, greb Ediths og kyssede den.

»Hvor I er skøn,« sagde hun.

Edith Ardmore blev mere rød, end nogen Smiger fra Hoffets Kavalerer havde gjort hende, og kyssede bevæget sin fordums Rivalinde.

»Ja, nu kan Arthur Cormac fortælle eder det altsammen,« sagde hun og skjulte sin Bevægelse under en munter Latter. »Han har været en mægtig kedsommelig Rejsekammerat, for der kom ikke andet over hans Læber end Lovord over de skønne Piger i Connaught. Det trættede mig stundom, det bekender jeg frit. Men efter at jeg har sét eder, forstaar jeg det saa vel.«

Arthur saà taknemlig paa hende, og Allil nikkede glad.

»Sæt eder nu op paa eders Hest, min skønne Frue,« sagde hun. »I to har sagtens meget at tale om, som ikke er synderlig morsommere end det, Kaptajnen fortalte mig paa vor endeløse Rejse. Lad saa eders Husbond tage Majorens Ganger. — Eders Arm, Major Fenton. — Nej, ingen Indvendinger. Jeg har vandret i mange Dage paa disse Fødder, hvis Lidenhed engang bragte vore to Kavalerer til Tvekamp, og det skal være mig en smal Sag at spadsere den Stump Vej til Crumlin.«

Saa blev det, som hun sagde, og da Allil

havde hilst hjertelig paa den gamle Barde, satte Toget sig i Bevægelse.

Forrest red Arthur og Allil, saa kom Majoren og ved hans Arm Edith Ardmore, der ustandselig lo ad den Virkning, hendes Forklædning gjorde i dette Optog, og derefter Angus og alle Mændene.

»Major,« sagde hun. »Vilde I ikke ønske, at vi nu gik i Parken ved Windsor?«

»Visselig vilde jeg det,« svarede Fenton, »for saa sad jo endnu Hans Majestæt paa Englands Trone. Men ellers synes jeg nok saa godt om at spadsere med eder her, i Særdeleshed fordi min Ven Arthur er optagen andet Steds. Han var dog alle Dage eders Yndling.«

»Ja,« sagde Edith og rystede paa Hovedet, »men der maa dog have været en Mangel ved Kærligheden. Hans Fæstemø er saare smuk.«

»Det er hun,« svarede Fenton, »og dertil ridderlig og højhjertet som ingen, jeg har truffet.«

Omsider naaede de Crumlin. Og mens alle løb til, vandrede Arthur med sin Fæstemø ved Haanden over den skrøbelige Bro, der bar til hans Fædreneborg, som han ikke havde sêt saa længe.

OTTENDE KAPITEL

PAA CRUMLIN

SAMME Dag, Arthur drog ind paa Crumlin, viede Fader Patrick ham og Allil.

»Jeg véd ikke, hvordan vi skulde faa en anstændig Bryllupsfest i disse Tider,« sagde Arthur. »Vort Trolovelsesgilde endte i Uro og Krig. Vil du som jeg, Allil, saa gør vi det kort og godt. Jeg tænker, vi har ventet længe nok.«

Og Allil lagde sin Haand i hans og nikkede rolig. Den eneste, der gjorde nogle Indvendinger, var Edith Ardmore, som absolut vilde have Borgen smykket og Blus paa Søen og alle Egnens Folk samlet til Fest.

»Er jeg herovre i det forfærdelige Connaught,« sagde hun, »saa vil jeg sé en ægte irsk Bryllupsfærd.«

»Den kan I ikke faa at sé i disse Tider,« sagde Angus. »Hvor er Slægten henne, som skulde give Festen sin Glans? Hvor er Barderne, som

skulde synge? Om det gik, som det skulde, saa burde mindst ti Sangere synge ved Arthur Cormacs Bryllup, han, som i lige Linje stammer fra vore gamle Konger. Og nu er jeg her ene og har ingen Harpe.«

Saa blev det da, som Arthur vilde.

Atter samledes hele Borgens Besætning i den store Hal, der daarlig kunde rumme dem, saa mange de var.

Patrick knyttede det Baand, der havde været hans og den gamle Borgherres inderligste Ønske, og Edith Ardmore var yderlig misfornøjet med Ceremoniens Tarvelighed.

»Frøken Edith,« sagde Majoren, »jeg vil blot lade eder vide, at jeg har gennemskuet eders Tanker.«

»Jeg synes ikke, det er noget at prale af, Fenton, siden jeg siger eder dem allesammen,« svarede hun. »Hvad mener I for Resten?«

»Jeg mener, at I, med alt hvad I siger og gør, alene søger at skjule eders Sorg over, at Arthur nu er tabt for eder for bestandig.«

»I tager ganske fejl, Major,« sagde Edith rolig. »Om ogsaa jeg har tænkt nu og da lidt mere paa Kaptajn O'Curry end paa andre Mænd — og meget mere end paa eder, saa var der ingen Lykke for ham og mig. Hans Hjerte er her, og jeg kender mig selv for godt til at tro, at jeg kunde trives i dette forfærdelige Land. Saa snart

jeg har hvilt mig en Smule efter mine Genvordigheder, vil jeg ikke helme, før jeg kommer bort — til Frankrig — til Paris — til Hoffet — til Steder, hvor Kvinderne er skønne i skønne Klæder og Mændene aandrige og forelskede.«

»I siger saa, min skønne Dame,« sagde Majoren og rystede smilende paa Hovedet. »Og I har Ret, og jeg har det ogsaa. For altid græmmer en Kvinde sig, naar hun sér den, der har elsket hende, vælge en anden. Og hun græmmer sig dobbelt, naar denne anden er skøn.«

»I kender Kvinderne daarligt,« sagde Edith. »Om Arthur Cormac havde taget sig en hæslig Hustru, da skulde det ærgret mig urimeligt, kan jeg fortælle eder. Nu er jeg glad ved at sé ham i skøn Allis Arme.«

»Jeg med,« sagde Majoren og lagde Haanden paa Hjertet. »Saa kan eders andre stakkels Tilbedere haabe.«

»Oh, jeg er led ved Mænd,« sagde Edith Ardmore.

Men hun sagde det med et Smil og et Blik, der bragte Majorens Øjne til at lyse.

Borgherren til Crumlin kunde ikke blive træt af at berømme den forstandige Maade, hvorpaa Allil havde styret hans Anliggender i denne Krigens Tid. Og om ogsaa hun gav Major Fenton Æren for det, der var gjort for at sætte Borgen i Forsvarsstand, saa var der saa meget

andet forstandigt og godt i Godsets Forvaltning, og alt saa økonomisk indrettet, at Arthur egentlig ikke havde andet at gøre end at bifalde sin Frues kloge Foranstaltninger.

Saa var der ogsaa skét det, at Arthur Cormacs Stilling til de ærlige Irlændere i Crumlin nu var en hel anden end tidligere.

Den Mistro, hvormed de havde mødt ham, var helt forsvunden. De vidste alle, hvor tappert han havde kæmpet ved Drogheda, og fremfor alt sagde hans Ægteskab med Allil god for ham.

Ikke heller sad han nu som i gamle Dage indelukket i sin Hal i mørke Grublerier. Fri og munter bevægede han sig mellem de Mennesker, der endnu i Virkeligheden følte sig som hans Vasaller, om ogsaa Loven, der havde gjort dem til det, forlængst var ophævet.

Og naar han og Allil og Edith Ardmore og Major Fenton om Aftenen sad sammen i Hallen, skiftede de muntre og gode Ord, sang sammen, spillede Brædtspil og talte af og til alvorlig om Ulykken, der var over Landet.

»Forunderligt, at jeg skal sidde her i dette øde Land paa denne øde Borg,« sagde Edith Ardmore. »Og endnu forunderligere, at jeg ikke skal ønske mig herfra. For jeg gør det ikke. Den hellige Jomfru staa mig bi, men jeg har ikke en eneste Dag ønsket mig til Paris.«

Allil slog Armen om hendes Liv og kyssede hende, men Arthur sagde alvorligt:

»Der er intet forunderligt i det, alle har vi Mærker endnu af Stormen, vi har været ude i, og alle véd vi, at den raser rundt om os. Crumlin er som en Oase i Ørkenen, men ingen véd, hvor længe Freden varer. Hver Dag kan bringe os Bud, at det gaar løs igen. Det er det, der gør vort Samliv saa inderligt og saa fornøjet.«

»Og om det nu gaar løs,« sagde Major Fenton, »om nu Hans Majestæt Kong Carl den Anden, som visselig er disse Rigers retmæssige Konge, i Morgen den Dag lander paa Kysten og opbyder Irerne til Kamp mod den kætterske Kongemorder — vilde I da drage med mig og mine Mænd i Kampen for Kongen, Arthur Cormac?«

Arthur saà en Stund rolig paa sin Gæst, forinden han svarede ham. Edith Ardmore rynkede Panden og truttede Mund i Fortrydelse som altid, naar Herrerne blev altfor alvorlige, og gamle Angus, som sad i Krogen for sig selv, kom nærmere for at lytte. Men Allil saà rolig paa sin Husbond, sikker paa, hvad han vilde sige.

»Jeg véd det ikke,« sagde Arthur saa, »det kom an paa, hvad Kong Carl lovede os. Og om han kunde sikre os Løfternes Overholdelse bedre, end hans Fader gjorde — højlovet være

for Resten hans Minde! han var en tapper Herre, og jeg tjente ham gerne.«

»Saa kunde det tænkes, at vi kunde komme til at staa imod hinanden som Fjender,« sagde Majoren alvorlig.

»Det kunde det,« sagde Arthur.

»Det kunde det!« raabte Angus.

Og var der i Arthurs Stemme Bedrøvelse, saa var der i den gamle Bardes meget mere Hævntørst og Had. Majoren flyttede sig lidt bort fra den gamle, der saà helt uhyggelig ud med sit vældige Skæg og Haar. Men Angus stillede sig op i en Positur, som havde han Harpen mellem sine Hænder, og begyndte at synge en af de gamle Ballader, der havde gjort hans Navn berømt og hans Person fredhellig over hele den grønne Ø.

»Ingen véd det uden den, som har irsk Blod i sine Aarer,« sagde Arthur lidt efter, at Sangen var forstummet. »Ingen begriber, hvad her er øvet imod vort Folk af Uret og Tvang. Aarhundreder igennem har Erins Sønner maattet bøje Nakken under det engelske Aag. Bestandig har vi rejst os mod Undertrykkerne, og bestandig er vi slagne til Jorden. I dette Øjeblik har Kongemorderen taget tre Fjerdedele af vort Land og jaget dets retmæssige Ejere her ind i Connaught, hvor der ikke er Mad nok til, at en Mand kan blive mæt, ikke Jord nok til, at han

kan blive jordet og snart ikke Træ nok til at han kunde hænge sig.«

De sad lidt tavse. Og det saà ud til, at den gamle hyggelige Stemning var borte for bestandig. Majoren fandt ingen Ord, der var lette nok til at bringe Samtalen ind i dens gamle Spor. Angus saà ud, som om han var parat til, hvad Øjeblik det skulde være, med sine store haarede Hænder at kvæle Englænderen. Allil saà med glade Øjne paa sin Husbond, og han sad og stirrede langt ud i Fremtiden.

Alene Edith Ardmore var ganske ufølsom for Alvoren, der laa bag, men desto mere forbitret over Ufreden.

»I taler alle, som I har Forstand til,« sagde hun. »Men jeg kan sige eder, at denne Ø aldrig nogen Sinde bliver, hvad den var før. Saa haardt har Kongemorderens salmesyngende Soldater faret frem, at Irerne aldrig mere kan tænke paa Modstand mod den engelske Regering. Nu har jeg gaaet paa mine Fødder gennem det halve Land, og Kaptajn O'Curry har Ret, naar han siger, at større Elendighed saà man ingen Sinde. I kan ikke brødføde jer selv herovre. I har ingen Vaaben og intet Mod og ingen Fremtid uden den at blive gode og lydige Undersaatter under den engelske Krone, som den hellige Jomfru snart i Naade sætte paa Kong Carls Hoved.«

Angus havde haft Besvær med at lade den unge Dame tale ud, og ikke saa snart tav hun, før han slog i Bordet, saa Bægrene dansede, og raabte med en Stemme, der var meget for stærk for Ediths Øren og bragte Fenton til at lægge Haanden paa sit Sværd:

»Det, som I siger der, skér aldrig, Dame! Saa længe der rinder en Flod i Irland, saa længe de hellige Skader flyver i Skovene, saa længe der er en Dreng, som kan synge de gamle Sange — saa længe faar de engelske Tyranner ikke Bugt med os. Gaa til London og sig det til Cromwel, og gaa til Saint Germain og sig det til Carl Stuart, som, hvis han kommer paa sin Faders Trone, vil bryde sit Ord til os, som hans Fader gjorde.«

»I glemmer, Angus, at Frk. Ardmore er vor Gæst,« sagde Arthur, der vaagnede af sine Grublerier og kunde sé paa Majorens Ansigt, at Samtalen havde taget en farlig Retning.

Men som han havde sagt det og fyldte Bægrene for at drikke med de to, Skæbnen havde bragt til hans Borg, lød Portvagtens Horn ovre i Stentaarnet.

»Der kommer Gæster,« raabte Edith og sprang op og klappede i Hænderne.

»Jeg gad vide, hvad Gæster her kunde komme,« sagde Arthur.

Og mens Angus satte sig hen i sin Krog og

mumlede om det evige Had, der fortærede ham, og Majoren talte sagte med Allil, gik Arthur med Døren for at se, hvad det vel kunde være.

Som nu han lagde Haanden paa Grebet, blev Døren aabnet udefra, og ind traadte den Mand, han mindst af alle havde ventet at sé paa Crumlin.

Det var Fergus.

Saa forbløffet blev Arthur, at han slet ikke lagde Mærke til Fader Patrick, der var fulgt med Allils Fader og sagte lukkede Døren efter sig. Den unge Adelsmand stirrede paa sin nære Slægtning og Svigerfader, der saà ud som et Dyr, der var jaget fra den ene Ende af den grønne Ø til den anden.

Hans Klæder hang i Laser, hans Haar og Skæg var filtret og fuldt af Mos og Blade, hans Hænder og Ansigt smudsige og hans Øjne saa fulde af Trods og Ydmyghed, Had og Forlegenhed, at Arthur ikke kunde tage sine fra dem.

Alle de, der sad i Hallen, var sprungne op og stirrede paa Fergus. Allil udstødte et Forundringsraab, men Edith Ardmore gik lige løs paa Kæmpen, nejede for ham og sagde med et spydigt Smil:

»Velkommen paa Crumlin, Hr. Irlænder, jeg takker Gud, at jeg denne Gang kan modtage eder i en sømmelig Paaklædning. Sidst jeg traf

eder, var jeg ikke saa heldig. Men da traadte I ogsaa umeldt ind i mit Kammer, og jeg har hørt, at eders Uhøflighed bekom eder overmaade ilde.«

Fergus saà slet ikke paa hende, og Arthur lagde sin Haand paa hendes Arm og skød hende bestemt til Side. »Hvad vil I her, Fergus?« spurgte han saa.

»Fergus kommer med Bud om Fjenden,« sagde Fader Patrick. »Han rykker frem over Mosen — to hundrede Mand af Independenterne, en Kanon har de med og halvtredsindstyve Ryttere.«

»Er det sandt?«

Fergus nikkede.

»Han saà dem selv i Morges,« sagde Munken, »og saa kom han til mig, men jeg overtalte ham til at gaa med herop og bringe eder selv sit Budskab og sit Sværd. — Var det ikke saa, Fergus?«

Kæmpen nikkede igen. Han vilde sige noget, men havde svært ved at faa Ordene frem.

Arthur saà fra den ene til den anden, men Allil gik hen til sin Fader, tog hans Haand og saà op i hans Ansigt.

»Om det er, som Fader Patrick siger, saa skal du være mig og min Husbond velkommen paa Crumlin, Fader,« sagde hun. »Saa kæmper vi sammen mod Britterne, som du lærte mig at

hade, fra jeg var en lille Pige, og saa er alt, hvad der var os imellem, glemt.«

»Saadan skal det være,« sagde Arthur og rakte Fergus Haanden. »Allil har sagt det, og saadan er det godt.«

Men Fergus tog ikke hans Haand.

»Hvad der er os imellem, maa vi have afgjort,« sagde han. »Du har krænket mig haardt, Arthur Cormack, og jeg kræver Oprejsning.«

»I skal faa den, Fergus, og paa hver Maade, I helst vil,« sagde Arthur. »Naar Krigen er endt, skal jeg være til eders Tjeneste. Men indtil da holder vi altsaa Fred, og naar I er kommen her i Dag, saa er det, fordi I vil kæmpe med os andre, og fordi I erkender mig som Klanens Høvding.«

»Saadan er det,« sagde Patrick.

Og Fergus nikkede om end tvært.

»Godt,« sagde Arthur, »saa skal I være velkommen paa min Borg og nyde al den Ret og Ære, der tilkommer min Hustrus Fader og Klanens første Mand næst mig. Men jeg fordrer, at I skal give mig eders Haand som Pant paa, at I mener det ærligt med Venskabet.«

Fergus gav ham Haanden efter at have betænkt sig lidt, og Arthur førte ham hen til Bordet, rakte ham et Bæger og tømte det med ham.

»Der er dog noget storladent ved dette vilde Dyr,« sagde Edith Ardmore sagte til Majoren,

»jeg er mere bange for ham, end da han traadte ind i mit Kammer i Tecroghan.«

Majoren vilde svare, men saa kom Arthur hen til dem og rakte ham sin Haand.

»Nu forestaar der os endnu en Kamp og med en fælles Fjende,« sagde han. »Hvordan det saa gaar os siden, denne Gang er vi Venner.«

»Det er vi,« svarede Fenton og rystede hjerteligt hans Haand, »jeg er glad ved at være eders Gæst og kunne hjælpe eder at forsvare Crumlin.«

»Den lader sig ikke forsvare,« sagde Arthur bedrøvet, »de har Kanoner med, og min gamle Fædreneborg vilde ramle for det første Skud. Men derfor kæmper vi endda, og nu skal vi lægge Raad op sammen.«

Saa trak Damerne sig tilbage, og de tre Mænd sad i Hallen og raadslog, mens Angus blev i sin Krog og nynnede og mumlede.

NIENDE KAPITEL

OPRØR

TRE Dage efter Fergus' Ankomst til Crumlin var hele Dalen fuld af fortvivlede Mennesker. De var komne alle Vegne fra ved Rygtet om Independenternes Fremmarch, i det Haab, at Borgen kunde yde dem nogen Beskyttelse. Hverken tænkte de paa, at den umulig kunde rumme saa mange, eller det faldt dem ind, at dens Træværk, der var bygget for Aarhundreder siden, vilde være ganske ude af Stand til at modstaa moderne Skydevaaben.

Arthur vidste slet ikke, hvad han skulde stille op med de mange Mennesker, som lejrede sig uden for det gamle Stentaarn og Dag og Nat skreg paa Brød. Forgæves prøvede han paa at gøre dem begribelig, at den Hjælp, her skulde ydes, var langt over hans Ævne, og at disse sammenløbne Skarer med Kvinder og Børn og al Slags Husgeraad vilde gøre ethvert Forsøg paa Kamp

umuligt for ham og de knap to Hundrede Mænd, han havde til sin Raadighed.

Var der én, der forstod ham, saa kom der ti andre, der gentog de samme Bønner. De raabte hans Navn, mindede ham om hans Nedstamning fra de gamle Konger, der havde hersket over dem fra Arilds Tid. Mødrene bar deres smaa Børn til Allil og bad, om i det mindste de maatte finde Ly paa Borgen. Én kom med et gammelt Smykke, der var Resten af hans Ejendom, én med et Faar eller en Ko, som han havde drevet med sig fra det Sted paa den grønne Ø, hvor han engang havde levet lykkeligt og godt, indtil Cromwells Jernsider kom og tog hans Ejendom.

Det værste af det hele var, at Angus gik rundt blandt disse taabelige og fortvivlede Mennesker, ophidsede dem ved Tale og Sang og prækede tidlig og sildig den hellige Krig mod de engelske Bødler.

Forgæves prøvede Arthur og Majoren paa at tale ham til Fornuft. Den gamle Barde var ganske utilgængelig for deres Ord, besat som han var af en Slags Aabenbaring, der sagde ham, at Tiden for Irlands Frigørelse var inde, og at den sejrrige Kamp skulde staa her paa Crumlins Jord, hvor han var født og dem, han havde kærest.

Saa helt var han fra Sans og Samling, at han

aldeles ikke begreb den bogstavelige Mening af Arthurs Ord, men troede ham enig med sig og optraadte som hans befuldmægtigede. Han talte om ham, som om han skulde være Irlands Konge, den eneste efterlevende af den gamle Æt. Han digtede et Drapa til hans Ære, kyssede hans Haand og Fligen af hans Kappe, naar som helst han kunde komme til det, og forvirrede ved hele sin Optræden ganske Hovedet paa de stakkels Mennesker, mellem hvem han gik.

Oven i Købet var det ikke langt fra, at han vandt adskillige af Arthurs egne Folk.

De havde altid, som alle i hele Connaught, sét op til Barden som en af dem, Gud havde sendt for at bevare deres Mod og Tro paa bedre Tider. Jo vildere Vanvidet lyste i hans Øjne, des mere troede de paa hans Inspiration.

Om saa det var Fergus selv, holdt han af at lytte til den gamle Sangers sære Fantasier og tænkte i sit inderste Hjerte, at havde Arthur Cormac været den Mand, han burde, saa kunde Angus' Spaadomme nok slaa til.

»Dette gaar galt,« sagde Arthur en Dag, han stod med Majoren og de to Damer paa Stentaarnets Platform og saà ud over Søbredden, hvor Flygtningene havde lejret sig som skrigende Søfugle.

»Ja,« sagde Fenton, »vi maa bort herfra, og det jo før jo heller. Vesterpaa, hvor jeg kom

fra, da Stormen havde kastet mig i Land, var der saadanne Fjælde og saadanne Skove, at de kunde skjule en hel Hær.«

»I skulde virkelig blive her, Kaptajn O'Curry,« sagde Edith Ardmore, der var lige lystig og rapmundet, hvordan det end saà ud. »Var jeg i eders Sted, lod jeg mig min Tro gøre til Konge, om saa Herligheden kun varede Ugen ud.«

Ingen af Mændene gav Agt paa hendes Spøg, men talte videre sammen.

Saa tog hun Allil til Side og sagde til hende:

»Om ikke jeg tager fejl, saa har den vanvittige, gamle Sanger troldgjort selve Crumlins Frue. Vil I være Dronning, Allil?«

Allil blev rød i Kinderne og tyssede paa hende, for at Arthur ikke skulde høre deres Samtale.

»Det kan I ikke forstaa,« sagde hun saa. »Om I, som jeg, fra I var Barn havde hørt disse gamle Viser og Sagn, da begreb I bedre deres Magt over Sindene. Jeg véd ikke, om jeg er klogere end de Stakler, der flokkes om Angus.«

»Jo, I er,« sagde Edith Ardmore, »i det mindste saa meget, at I skjuler eders taabelige Overtro for eders Husbond.«

»Jeg véd ikke,« sagde Allil, »hvorfor skulde der ikke kunne ské et Under og Gud og den hellige Jomfru en Gang give os Sejren. Vi kæmper jo for vor egen Jord og er i vor gode Ret.«

»Og hvad skulde det hjælpe, om I dræbte hver eneste Mand af de Par Hundrede, der i Morgen eller i Overmorgen kommer ud af Skoven og ved et Kanonskud gør Ende paa Crumlins Historie? Har I nogen Sinde sét en stor og veløvet Stridsmagt?«

»Nej,« sagde Allil. »Jeg har kun sét, naar de samledes her i Crumlin oppe under Dansebøgen, som de gør hvert Foraar til Vaabenbrag.«

»Saa kan jeg fortælle eder, at naar disse Mænd, med hvem vi nu skal kæmpe, ligger slagne, saa er der Hundreder og Tusinder bag dem, som vil komme over os, saa sikkert som Natten følger efter Dagen. Jeg saà Kong Carl — højsalig være hans Minde — den Dag, han uden for Windsor holdt Revue over hele sin Hær. Det var et stolt Skue, kan I tro. Mere end ti Tusinde Mænd var der og Hatte med vajende Fjer og Køllerter og Kyrads og Bøsser og Kanoner og blinkende Sværd. Aldrig saà jeg saa stolt en Samling Krigsmænd. Og to Maaneder efter havde Cromwells salmesyngende Jernsider spredt dem som Avner for Vinden. Halvdelen var dræbt, Halvdelen fangen eller paa Flugt over det hele England. Hvad tror I, disse arme Mennesker kan stille op mod en saadan Krigsmagt?«

Men Allil lod sig ikke overbevise.

»Det fortælles i et Sagn,« sagde hun, »hvordan en gammel Skjald sang Sejren til dem, der var

hans Venner. De var kun faa, men saa gjorde Gud deres Sværd stærke og sendte Taage og Storm imod Fjenderne.«

»Jeg véd ikke, om Gud har gjort saadant i gamle Dage,« sagde Edith, »men jeg véd, at han gør det ikke nu.«

»Hvorfor ikke?« spurgte Allil ivrig. »Er han ikke saa stærk, som han var den Gang, og er vi ikke saa gode?«

»I er et stort Barn, Allil, og om I havde været uden for Crumlin, da tænkte I klogere.«

»Hør nu, Edith,« sagde Allil og drog hende nærmere til sig og dæmpede sin Stemme endnu mere, »nu skal jeg fortælle jer, at den Sanger, som drog Sejren til sine Venner, han var af Angus' Æt, og Kongen, som vandt den, var en O'Curry.«

»Gud staa os bi,« sagde Edith, »jeg tror, I er alle gale. Sad jeg blot vel i Saint Germain!«

Nu kom Arthur hen til dem og meldte, at han og Majoren havde besluttet at forlade Borgen og drage Vesterpaa. Endnu i Dag skulde Afrejsen finde Sted, og han bad dem hurtigst muligt gøre sig færdige.

»Og hvad skal vi gøre med alle Staklerne dernede?« spurgte Allil.

»For dem er der intet Raad,« sagde Arthur. »Men jeg tænker heller ikke, der vil ské dem nogen Overlast. Naar her ingen Modstand gøres,

vil Rundhovederne sagtens husere slemt paa Crumlin, men engang kommer der vel bedre Tider, og saa vender vi tilbage.«

»Lad os drage til Gallway,« sagde Edith, »dèr finder vi maaske en Skibslejlighed, og saa drager I og Allil med til Frankrig. Naar Carl den Anden igen sidder paa sine Fædres Trone, kan I atter vende tilbage til eders grønne Ø.«

»Nej,« sagde Arthur. »Jeg drager ikke fra Irland. Jeg gaar kun bort for at komme tilbage. Jeg tror heller ikke, Independenterne bliver her. Det er sagtens Rygtet om Collins Drab, der har foranlediget hele Toget, og naar de finder Borgen forladt, trækker de sig nok tilbage bag Shannonfloden.«

»Saa er det egentlig mig, der er Skyld i Krigen,« sagde Edith; »om ikke Hr. Collins havde kastet sine forelskede Øjne paa mig, da sad vi alle i denne Dag trygt paa Crumlin.«

»Nok muligt,« sagde Arthur, »men gaa nu og gør eder rede til Rejse.«

To Timer efter brød de op fra Borgen.

De satte Kvinderne i den store Baad og to mindre og lod paalidelige Folk færge dem over Søen. Og saa pakkede Allil ind, hvad hun ejede af kostbare Sager, som kunde transporteres med, men meget var der ikke igen af fordums Herlighed. Arthur og Majoren vilde drage langs Søens nordre Bred med hele den væbnede

Flok. Paa Borgen skulde ikke blive andre end gamle Nathanael, Portvagten, som skulde tage imod Rundhovederne, naar de kom, og redde, hvad der kunde reddes.

Baadene satte af, og Truppen, hvori baade var Allil og Edith til Hest, satte sig i Gang langs Bredden. Men da de kom til Klosterruinen, fandt de Stedet ganske opfyldt af Flygtninge og i Spidsen for dem Angus, der sad paa en stor Sten, de havde væltet tværs over Vejen, og aabenbart var til Sinds ikke at lade dem passere uden Hindring.

»Arthur Cormac O'Curry,« raabte han, »vend om og gaa tilbage til dine Fædres Borg!«

Arthur prøvede paa at dreje sin Hest uden om Stenen, hvor den gamle vanvittige sad, men saa opløftede hele Hoben et Skrig og gentog Angus' Ord. Hesten stejlede, Arthur sprang af, slog med sit Sværdhefte paa Døren til Fader Patricks Celle og raabte hans Navn.

Der var ingen, der svarede.

Han stødte Døren op og saà ind i den lille Celle, den var tom.

Saa vendte han tilbage og sagde hovedrystende til Majoren:

»Den eneste, som kunde tale disse vanvittige til rette, er borte. Der er ikke andet for os at gøre end at ride til og om fornødent slaa os igennem med vore Sværd.«

Majoren mente, at der ikke var noget synderligt at betænke sig paa, og ordnede sine Folk til et formeligt Angreb. Men Arthur vilde dog endnu forsøge, om det ikke kunde gaa med det gode.

»Gør nu Plads, Angus,« sagde han. »I kender mig jo og véd, at jeg ikke flyer for Faren, fordi jeg er fejg. Borgen lader sig ikke forsvare. Men om I vil, da drag med os over i Bjergene paa den anden Side Søen, saa skal I sé, hvordan vi skal lægge Baghold for Fjenden, og gøre ham langt mere Fortræd, end om vi leverede ham et regulært Slag, som vi maatte tabe.«

Den gamle sad og rokkede paa Stenen, og det saà ud, som om han slet ikke havde hørt eller forstaaet, hvad Arthur sagde.

»Arthur Cormac O'Curry, vend tilbage til dine Fædres Borg,« skreg han.

Han gentog det Gang efter Gang, og Mængden skreg og hylede og raabte det samme. Saa sprang Arthur paa sin Hest og vendte sig mod sine Mænd.

»Følg mig nu, hvor jeg rider,« sagde han. »I gør dem ingen Fortræd, om I kan undgaa det, men sætter de sig til Modværge, da slaar I dem ned.«

Saa sporede han sin Hest og red til. Majoren var allerede langt inde i Skoven med sine Folk, og det gik ikke af uden Voldsomhed; om egenlig Modstand var der ikke Tale, men Soldat,

som han var, og fuld af Ringeagt for det sammenløbne Pak red han til uden at tage sig det mindste af, at han red én og anden over Ende.

Men han saà sig ikke om, og den Vrede, hans Hensynsløshed vakte, gik ud over Arthur, der kom efter ham. Mod ham løftede de deres knyttede Hænder, mod ham slyngede de deres Skældsord og greb hans Hest i Tøjlen og tog fat i hans Klæder og hans Lemmer.

Han drog sit Sværd, tog en Pistol i venstre Haand og spændte Hanen. Saa saà han fremad, hvor Allil og Edith holdt midt blandt Majorens Mænd, og saa raabte han med høj Stemme:

»Fremad!«

Der lød en umaadelig Latter rundt omkring ham, og da han drejede Hovedet, saà han, at ingen af hans Mænd havde fulgt ham.

De stod et Stykke borte og foran dem Fergus, der talte ivrig til dem.

»Fremad!« raabte Arthur igen.

Saa vendte Fergus sit Ansigt mod ham, og der var al den gamle Trods og Had i hans Øjne.

»Vi følger dig ikke længer, Arthur Cormac,« raabte han saa højt, at det hørtes over hele Pladsen. »Du sviger os, som du sveg os før. Vi bliver paa Crumlin og forsvarer Borgen, som vore Fædre gjorde før os. Du er ikke længere

Klanens Høvding. Jeg tager med disse Mænds Samtykke Befalingen over dem og over Crumlin.«

Arthur stirrede maalløs paa sin Svigerfader.

»Arthur Cormac O'Curry, vend tilbage til dine Fædres Borg,« skreg Angus.

Saa løftede Arthur Pistolen og sigtede paa Fergus. Men i det samme laa der en Haand paa hans Arm, og Allil holdt ved Siden af ham paa sin pustende Hest.

Hun sagde ingenting, bare saà paa ham.

Saa red hun lige løs paa Fergus og Mændene, tvang Hesten frem iblandt dem, sprang af midt i Flokken og saà sig om med lynende Øjne.

»Hvem lyder I, ham eller mig?« raabte hun. »Hvem hjalp jer, da I led Nød? Hvem gav jer Husly paa Borgen? Hvem skaffede jer Fred til jert Arbejde? Har I glemt den Troskab, I svor mig?«

Mændene veg tilbage for hende og saà tvivlraadige paa Fergus, og han sprang frem og løftede Haanden for at slaa hende.

Saa lød et Skud, Fergus sprang i Vejret med et Brøl. Arthur havde trykket løs, og Kuglen var gaaet gennem Fergus' højre Haand.

Der var ganske stille i Hoben; kun ovre paa den anden Side, hvor Majoren og hans Folk var, opstod der nogen Uro derved, at han

vilde ride tilbage for at komme Arthur til Hjælp.

»Der er kun skét min Fader hans Ret,« raabte Allil. »Han har forledt eder til Oprør mod eders retmæssige Høvding, og efter den gamle irske Lov, som vi alle ære, skal han dø. Og dø skal han, om I ikke paa Timen vender tilbage til den Troskab, I skylder min Husbond. Vil I lyde mig?«

»Dig lyder vi, dig lyder vi,« raabte Mændene.

»Min Husbond og jeg er ét,« sagde Allil, »og bedre Irlænder end han drog aldrig Sværdet. Nu vil vi vende tilbage til Crumlin. Og saa vil vi holde Raad efter gammel irsk Skik. Saa kan enhver af jer sige sin Mening, og Arthur Cormac vil som Klanens Høvding høre derpaa og derefter handle, som han synes.«

Da raabte de alle, at saadan var det godt. De stimlede rundt om Allil og trængtes for at kysse hendes Haand, og Fergus stod ganske alene med skulende Blik og rynket Pande.

Men Allil skød dem alle til Side, gik hen til Arthur og tog hans Haand og sagde:

»Nu beder jeg dig, min Husbond og min Herre, at du vil gøre saadan, som jeg siger. Du skal mindes, at disse Mænd, som staar her, ikke som du har kriget rundt om i Europa. De kender kun gammel irsk Kæmpeskik, og de stoler

paa den irske Gud, at han vil hjælpe os ud af vor Vaande. Hør dem med Taalmodighed og hjælp dem med din .Klogskab. Lyt til deres Raad, de vise og de daarlige, og brug saa din Høvdingemagt, som det synes dig ret.«

Arthur sprang af sin Hest, omfavnede Allil og kyssede hende paa hendes røde Mund.

»Ved Gud!« sagde han, og alle kunde sé, at han var i stor Bevægelse. »Jeg vil gøre, som du siger, du Connaughts Rose og min trofaste Hustru. Men Gud og den hellige Jomfru er mit Vidne, at jeg elsker det stakkels Irland saa højt som nogen af disse Mænd.«

»Det véd jeg,« sagde Allil og saà fast paa ham. »Om ikke jeg vidste det, da vilde jeg forkaste dig og gaa med disse Mænd mod dig og hele Verden.«

Under dette var Majoren og Edith Ardmore kommen hen paa Siden af dem. Og mens Ediths Øjne straalede som altid, naar hun var Vidne til et stærkt Optrin, og hun saà beundrende paa Allil, rystede Majoren paa sit krigserfarne Hoved og sagde:

»Dette gaar ikke, O'Curry. I maa tage eder sammen og sætte haardt imod haardt, eller vi er alle inden fire og tyve Timer knust af Independenterne. Fader Patrick kom netop nu og meldte, at de er i Skoven.«

»Hvor er Patrick?« sagde Arthur.

Munken kom frem, og Arthur fortalte ham kortelig, hvad der var hændt.

»Nu vil jeg, at I binder disse Mænd med en dyr Ed, fromme Fader,« sagde han. »Den dyreste, I kender. Om ikke de i denne Time sværger, at de vil følge mig og lyde mig i Liv og Død, da vil jeg ikke være deres Høvding.«

Patrick nikkede, og alle de Mænd, der var i Arthurs Sold, knælede paa Pladsen foran Klosterruinen og sagde de højtidelige Ord efter, saadan som han foresagde. Munken knælede foran de andre og Allil ved Siden af sin Husbond. Ene Arthur stod højt oprejst blandt dem alle støttet til sit dragne Sværd.

Da saa Edsaflæggelsen var forbi, vendte Klanhøvdingen sig til Major Fenton og sagde:

»Af eder begærer jeg nu, at I drager Vesterpaa med eders Mænd og Frøken Ardmore. I skal ikke indvikles i denne Kamp, der, som det bæres mig for, vil ende ilde. Drag mod Kysten. Og om jeg redder Livet, da følger jeg efter jer og finder jer nok.«

»Det vilde være en daarlig Tak for god Gæstfrihed, om jeg forlod jer nu,« sagde Majoren, »og det gør jeg aldrig.«

»Jo,« sagde Arthur, og han dæmpede sin Stemme, saa ingen andre end Majoren kunde høre ham. »I gør det, og I gør det straks. Eders

Nærværelse her er mig kun til Fortræd, saa sandt den ophidser mine Mænd imod mig. Og om de ogsaa er vildledte og uden Krigsforstand, saa har de Ret paa deres Maade, og det er min Pligt at blive hos dem til Enden.«

Han rakte sin Haand til Fenton, som trykkede den varmt. Saa omfavnede Edith og Allil hinanden, og saa red Majoren bort med Frøken Ardmore og sine Mænd. Men Arthur vendte sig til Fergus, traadte tæt hen til ham, saà ham fast ind i Øjnene og sagde:

»Den Gang, jeg mødte jer i Skoven, og Angus forpurrede jeres skændige Anslag imod mig, da lovede jeg eder, at naar vi saas igen, skulde I dø. Saa kom I med Fred og Venskab, og jeg gav eder Plads i min Hal og ved mit Bord. Atter drog I mine Mænds Sind fra mig og fristede dem til Troløshed, og atter vendte de tilbage, takket være hende, hvem Ulykken gav eder til Fader. Gaa nu eders Vej med Fred — for sidste Gang. Om I atter kommer paa min Vej, da skal ingen Forbøn og ingen Anger redde jer fra den Død, I ærlig har fortjent.«

Fergus vilde svare, men kunde ikke. Fraaden stod ham om hans Mund, og hans Øjne var underløbne med Blod. Han løftede sin Haand og lod den falde igen, han greb sit Sværd og drog det ikke.

Arthur saà fast paa ham og vendte ham saa

rolig Ryggen. Saa gik Fergus bort gennem Mængden, op i Skoven, uden at et Øje saà efter ham.

»Tilbage til Borgen!« bød Arthur Cormac og sprang paa sin Hest.

Men da stod den gamle Barde foran ham og løftede sine Hænder og velsignede ham i tusinde blomstrende Ord.

»Arthur Cormac O'Curry!« raabte han. »Du vender tilbage til dine Fædres Borg, og Gud og alle hans hellige Engle vil staa dig bi i Kampen mod de engelske Bødler. Gud har aabenbaret det for mig, og jeg siger det, og jeg synger det, saa det skal lyde fra Boyne til Shannon: »Dèr er Manden, som skal gøre Ende paa Irlands Nød. Inden Aaret er omme, skal du krones i Dublin som Irernes Konge.«

Hans Øjne lyste i Vanvid, og Arthur saà mørkt paa ham og rystede paa Hovedet. Men Allil tog hans rynkede, skidne Haand og kyssede den og sagde:

»Gud give, I spaaede sandt, Angus! Men om I gør det eller ej, saa skal I have tusinde Tak for Sangene, I sang, og fordi I aldrig glemte at mane os til Kamp for den grønne Ø, vi elsker.«

Saa drog de tilbage til Crumlin. Angus istemte en gammel Ballade, som de alle kendte, og Mændene saà tillidsfulde og glade til ham og

Borgens Frue, hvem de elskede højere end nogen Sinde.

»Inden Morgendagen er omme, er alt forbi,« sagde Arthur sagte til Allil.

Hun trykkede blot hans Haand, men svarede ikke.

TIENDE KAPITEL

DEN SIDSTE KAMP

INDEPENDENTERNE rykkede frem gennem Skoven, langsomt og forsigtigt, som om de frygtede for Baghold. Deres Anfører, som var ingen ringere end Major Parden, en af Cromwells mest betroede Officerer, troede, at der stod en større irsk Styrke ved Crumlin, og blev bestyrket i sin Tro derved, at to af hans Spejdere ikke kom tilbage. Men paa hele Marschen gennem Skoven mødte Troupen ikke et Menneske, saa Parden begyndte at tro, at Irlænderne, som saa ofte før, slagne af Rædsel var flygtede, før Independenterne viste sig.

Men da de kom ud af Skoven og saà Søen foran sig, med Borgen ude paa Pælene og Hytterne langs dens Bred, fik de andet at vide, og Majoren troede lige straks, at han gjorde bedst i snarest muligt at trække sig tilbage.

Hele Flodbreden vrimlede af Mennesker saa

langt, han kunde se. Borgens Mure var tæt besatte med Krigsfolk, Stentaarnet inde paa Kysten og Broen var ligeledes fulde af Krigsfolk, og foran Taarnet var opstillet en velordnet om end ikke talrig Skare, der aabenbart havde i Sinde at levere Fjenden et formeligt Slag.

Major Parden skyndte sig at kommandere Holdt, men saa i det samme, at Mængden paa Søbredden kun bestod af ganske ukampdygtige og ubevæbnede Oldinge, Kvinder og Børn. Han saa, at Borgen var bygget af Træ, og begreb, at den Kanon, han med Møje havde slæbt med sig over Moser og Bjærge, i en Haandevending vilde afgøre det Hele til hans Fordel.

I en Fart fik han den stillet op. Og mens hans Mænd lejrede sig i Skovbrynet, trygge for, at der foreløbig ingen Udsigt var til Kamp, rettede han med egne Hænder Kanonen, der blev ladet til Mundingen med Kardæsker.

Majoren satte Lunten til, og Skudet brændte løs. Kuglen traf midt paa Broen og dræbte en Mand, men blev skyldig i mange fleres Død, idet den vakte en saadan Forfærdelse, at Irlænderne trængtes til begge Sider, og Broens Rækværk brødes, og en Snes Mennesker styrtede i Vandet.

Endnu en Gang og en Gang til beskød Independenternes Anfører Broen. Saa var den skudt isønder midt paa, Vandet var fuldt af Men-

nesker, der svømmede til begge Sider og skreg og hylede, og de af Irlænderne, der stod opstillede paa Bredden, og de, der holdt Stentaarnet besat, var afskaarne fra al Forbindelse med deres Kammerater.

Saa ordnede Parden sine Mænd i to Træfninger. Den ene stod i Reserve i Skovbrynet, den anden, som bestod af Rytterne — et halvt Hundrede Mand og saa et Hundrede Bueskytter gik løs paa de Irlændere, der stod paa Bredden.

Først affyrede Bueskytterne en Salve, og saa fór Rytterne som en Stormvind over de ulykkelige Irer, der hverken havde gode Vaaben eller var krigsvante.

Det Hele var gjort paa faa Minutter. Der blev hverken givet eller forlangt Pardon, og et Øjeblik efter, at Kampen var begyndt, var der ingen levende af Irlænderne uden en halv Snes, som havde styrtet sig i Vandet og svømmede ad Borgen til.

Paa hele Vejen langs Kysten løb de ulykkelige skrigende ud i Søen, sikre paa, at Turen nu vilde komme til dem.

»Lad dem løbe,« sagde Major Parden og lod Hornblæseren blæse Soldaterne tilbage.

Saa beskød Kanonen en Stund Stentaarnet paa Strandbredden med den Virkning, at Stenene ramlede for hvert Skud. Efter en Times Tids Forløb var der ikke andet at gøre for Forsva-

rerne end at kaste sig i Vandet, som de andre havde gjort.

»Lad dem løbe,« sagde Majoren igen. »Der, hvor de kommer hen, er de os sikre nok.«

Det var Aften og netop lyst nok til, at der endnu kunde skydes et Par Skud mod selve Borgen. Den ene Kugle fløj over Borgen og faldt i Vandet langt ude, den anden faldt i Borggaarden og anrettede en ubeskrivelig Forfærdelse.

»I Morgen sender vi Patrouiller rundt langs Søbredden,« sagde Majoren til sin Næstkommanderende.

Saa slog Independenterne Lejr i Skovbrynet og stillede Vagter ud. Nede i Ruinerne af det gamle Taarn blev der lagt et halvt Kompagni, mens den anden Halvdel besatte Klosterruinerne.

Og saa var det Nat.

Men ovre paa Borgen sov de ikke.

Det, der var hændet, havde givet Arthur Ret hos de besindige af hans Folk, og Allils Øjne bad ham tusinde Gange om Tilgivelse, fordi hun havde villet være klogere end han og krydset hans forstandige Planer. Den Fart, hvori Independenterne havde overvundet Forsvarerne inde paa Strandbredden, og den Ødelæggelse, deres ene Kanon afstedkom, viste tydelig nok, at ethvert Forsøg paa Modstand var haabløst. Saa snart Mørket var faldet paa, belavede Arthur sig ogsaa paa et Tilbagetog, og da han saà, at

Oberst Parden opsatte til næste Dag at omringe Søen, naturligvis fordi han vidste, at de belejrede ingen Baade havde, var han ikke længe om at lægge sin Plan.

Han bød sine Mænd at nedbryde Borgen ud imod Søen paa den Side, der vendte bort fra Fjenden, og af Træet danne store Tømmerflaader, der kunde bære dem alle til den modsatte Bred. Han bød dem arbejde saa stille som muligt for ikke at vække Fjendens Mistanke, men om ogsaa nu og da Larmen naaede Vagtposternes Øren, troede de blot, at Irlænderne udbedrede den Skade, Kuglerne havde gjort, og fandt intet mistænkeligt deri.

Lidt efter Midnat var tre Flydebroer færdige, og Indskibningen begyndte. Arthur sørgede omhyggelig for, at alt, hvad der var af Vaaben og Levnetsmidler — og det var ikke meget — blev bragt ombord, og fordelte betænksomt Mændene paa de tre Flaader.

Men nu viste det sig, at der endnu var et ikke saa ringe Parti, som ikke havde ladet sig skræmme af Nederlaget.

For næsten et halvt Hundrede af Mændene eller en Tredjedel af hele Borgens tilbageværende Besætning erklærede, at de vilde blive, hvor de var, og værge Crumlin til det yderste.

Naturligvis var Angus Hovedmanden for dem. Og da Arthur sidst af alle steg ud paa Tømmer-

flaaden, udstødte den gamle vanvittige Barde en saadan Strøm af Forbandelser over ham for hans Vantros og hans Fejgheds Skyld, at ingen mindedes at have hørt noget lignende, ikke en Gang af ham.

Og da Flaaderne havde stødt fra og begyndt at ro over Søen ved Hjælp af plumpe improviserede Aarer, viste pludselig Fergus' Skikkelse sig paa den halvt nedbrudte Borg.

Ingen vidste, hvorfra han var kommen, men han stod der ved Siden af Barden og næsten lige saa stor som han, raabende og truende omkap med ham og tilsyneladende lige saa vanvittig.

»Gud være deres Sjæl naadig,« sagde Allil, »dem ser vi aldrig mere.«

»Nej,« svarede Arthur, »men det er deres egen Taabeligheds Skyld. Der var Plads nok til dem paa Flaaden. Sørger du for din Fader?«

»Det gør jeg ikke,« sagde Allil. »Han faar det, som han selv vilde det. Og det er længe siden, han gjorde mig noget godt. Jeg tænker paa, om du kan tilgive mig, at ved min Taabeligheds Skyld saa mange brave Mænd led Døden, og du selv blev skilt fra Fenton og Edith.«

»Du maatte handle, som du gjorde,« sagde Arthur, »nu holder vi sammen til Enden, hvordan det saa gaar.«

Saa gled Flaaderne ud over Søen, og Borgen

forsvandt for dem i Mørket. Lidt før Solopgang naaede de velbeholdne den anden Bred.

Og mens de, saa hastig de kunde, drog Vesterpaa ad Kysten til i Major Fentons Spor, som de uden Vanskelighed fandt, gik Arthurs gamle Fædreneborg til Grunde.

Ikke saa snart var det lyst nok til, at Operationerne kunde begynde, før Major Parden sendte stærke Afdelinger til begge Sider saa langt frem, at de kunde iagttage, om nogen forsøgte at forlade Borgen. Independenterne marcherede mellem Flygtningene, der laa lejrede paa Bredden, og slog for deres Fornøjelses Skyld en og anden ned i Forbifarten. Der var et lille Barn, der skreg ustandselig; det tog en salmesyngende Soldat i Benet og slyngede det ud i Søen under sine Kammeraters Latter og Bifaldsraab. Der var en gammel Mand, der laa syg og hjælpeløs paa Jorden og løftede sine Hænder mod Soldaterne; en Soldat knuste hans Hoved med sin Bøssekolbe.

Midt i en Klynge Kvinder og Børn sad Fader Patrick paa en Sten og meddelte en døende Sakramentet. Han saà knapt op, da Soldaterne styrtede sig over ham med Raabet: »en Munk, en Munk«. Og han sagde ikke et Ord, bad ikke for sit Liv og forbandede ingen, da de slog et Reb om hans Hals og uden et Øjebliks Tøven

hængte ham i det nærmeste Træ, som de havde gjort ved tusinde Munke over hele Irland.

Mens dette gik for sig, beskød Parden uafladelig Crumlin med sin Kanon.

Han havde ingen Anelse om, at Størsteparten af Forsvarerne i Nattens Løb havde forladt Borgen, og havde opstillet sine Folk saadan, at de var rede til at tage mod et Udfald, hvis Irlænderne i deres Fortvivlelse skulde forsøge paa det.

Men der skete intet.

For hver en Kugle, der slog ned, lød Skrig og Skraal ind til Bredden, og det gamle, raadne Tømmer, hvoraf Borgen var bygget, styrtede bragende ned. Da Skydningen havde varet til Middag, begyndte Independenternes Anfører at fatte Mistanke om, at alt ikke var, som det skulde være. Han lod bygge en Flydebro af alt det Tømmer, der drev i Land, og af den gamle Bros Planker og gik selv med halvtredsindstyve af sine bedste Skytter ud paa Broen.

De havde Økser med, og da de forsigtig havde staget sig over til Borgen, begyndte nogle af dem at slaa løs paa den gamle Egetræs Port, mens de andre stod parat med Bøsserne.

Porten faldt bragende, og de saà ind i Borggaarden, som var ganske tom; ikke et Menneske var at se, og Majoren var overbevist om, at Forsvarerne laa i Baghold og blot ventede paa,

at han skulde gaa fra Borde, for at overfalde og overmande ham.

Da bød han sine Mænd stikke Ild paa Borgen. Tre, fire Steder fængede Ilden, og da Luerne først var kommen op over Træmurene, hvor de var tørre, fordi Søen aldrig naaede saa højt, blussede den rask op, og Røgen steg i tunge Skyer.

Independenterne stagede sig lidt bort for at komme væk fra Røgen og den kvælende Hede og stod med Hanen spændt paa deres Bøsser, parat til at nedskyde enhver, som maatte vise sig paa Murene.

Og efterhaanden som Ilden tog til, kom Irlænderne frem. De løb langs Murkanten og blev ramte af Kuglerne, eller de sprang i Søen og druknede dèr. En Snes Mand kom af Dage paa den Maade, og da der en Stund ikke viste sig flere, begreb Parden, at Hovedmassen af Forsvarerne maatte være flygtede.

Han lod Tømmerflaaden ro rundt om Borgen og opdagede til sin Forbavselse, at den Side, som vendte ud mod Søen, og som han ikke kunde se fra sin Lejr, var helt nedbrudt.

Saa forstod han, hvordan det var gaaet til, og stirrede forbitret ud over Søen. Men den laa blank og rolig og gav intet Spor af de flygtende. For sent angrede han, at han ikke allerede om Aftenen havde omringet Søen. Nu kunde han

ikke gøre andet end stirre paa den brændende Borg og forbande sin Tankeløshed.

Og Luerne steg og steg, og Røgen vældede.

Inde paa Bredden stod Independenterne og saà paa den store Brand, og Flygtningene sad i Klynger og stirrede med vaade Øjne paa den gamle Borgs Undergang.

Op af Flammehavet ragede nu kun det gamle Trætaarn. Naar Vinden spredte Røgen en Smule, kunde man sé, at der øverst paa dets Tinde stod en Mand. Hans lange Skæg og Haar flagrede i Vinden, han strakte Armene mod Himlen, og Irerne inde paa Bredden syntes, de kunde høre hans Stemme.

Det var maaske Indbildning, men det var rimeligt nok, at de troede det, for de kendte alle Manden og vidste, det var Angus, hvis Sange saa ofte havde ildnet deres Mod og mindet dem om store, gamle Tider.

Soldaterne paa Tømmerflaaden kunde ogsaa sé Manden og skød uafladelig efter ham, men det saà ikke ud til, at de ramte ham. I det mindste stod han deroppe med oprakte Hænder, lige til Taarnet styrtede ned i Flammerne.

FJERDE BOG

KONGEN

Syv Aar efter Crumlins Brand red en Dag hen paa Midtsommeren en engelsk Herre og Dame med et Følge af fem Tjenere fra Limerick op gennem Connaught.

Det var Fenton, som nu var General i Carl den andens Tjeneste og paa mange andre Maader havde faaet sin Troskab belønnet, da Prætendenten besteg sin Faders Trone. Damen var Edith Ardmore, der allerede i fem Aar havde været hans Hustru, og Maalet for deres Rejse var Crumlin.

Det var andre Tider nu end den Gang, Fenton forliste med sit Skib paa Irlands Vestkyst.

Cromwell havde nedslaaet enhver væbnet Modstand, og hans Soldater, der var spredte som Ejendomsbesiddere over den hele Ø, havde gjort Irland næsten engelsk. Saa kuede

var Irlænderne, at Fenton og Edith rolig kunde rejse gennem Øen med saa ringe et Følge uden at risikere noget.

Ingen vilde vove at angribe en Englænder. Om nogen Irlænder blev greben med Vaaben i Haand, var han sikker paa Døden. Folkets Kraft var brudt for lange Tider, og Tiggermunkene, som fordum havde holdt Nationalfølelsen og Hadet til Englænderne vedlige, saas kun hist og her og var alle Vegne som jagede Hunde.

Alene i Connaught var det anderledes.

Derhen var Irlændere i tusindvis drevne af Cromwells Soldater, og da den fattige Jord ikke kunde føde dem, gav mange af dem sig til at drive Røveri.

Kysten var fuld af Sørøvere og Vragfiskere, der lokkede Skibene paa Grund ved Blus og dræbte og plyndrede den strandede Besætning. Og inde i Skovene huserede Røverbander, store og smaa Overfald paa Rejsende hørte til Dagens Orden, og stundom blev der gjort Indfald af Skarer paa flere hundrede Mand i de andre Provinser, hvor Englænderne havde fast Fod.

Fælles for alle Banderne var det, at de aldrig plyndrede hos deres egne Landsmænd. Mellem dem og de fattige Indbyggere var der en hemmelig, men sikker Forstaaelse, og derfor lykkedes

det heller aldrig de engelske Gendarmer at faa Bugt med Uvæsenet.

Men blandt alle disse Bander var den, der havde sit Tilhold i Skovene vest for Crumlin, den største. Dens Anfører blev adlydt, hvor han kom hen. Ingen vidste hans Navn, de kaldte ham Kongen, og der skete ikke et Indfald hinsides Shannonfloden, uden at han var Mester for det. Derfor havde de engelske Myndigheder sat en vældig Pris paa hans Hoved.

Da nu Fenton og Edith lavede sig til Rejsen ind i Connaught, rystede alle forstandige Mennesker paa Hovedet og mente, at det vilde aldrig gaa godt. Om de faldt i Hænderne paa en af Røverbanderne, vilde det være ude med dem, og de kunde prise sig lykkelige, hvis de slap med en uhyre Løsesum.

Der gik vilde Historier om fabelagtige Summer, Kongen og hans Folk havde presset ud af rige Englændere, der var faldet i deres Kløer. De skulde i det mindste tage en Gendarmeskorte med, og den kommanderende Officer i Limerick var meget bedrøvet over, at de haardnakket afslog hans Tilbud.

»I skal sé, Hr. Oberst, Kongen gør os ingen Fortræd,« sagde Fenton smilende.

Og Edith nikkede og lo paa en hemmelighedsfuld Maade.

Det gik, som Fenton sagde. I mange Dage

rejste de gennem det uvejsomme Land, og mange Gange blev de standsede af Mænd, der saà ud til at have alt andet end fredelige Hensigter.

Men naar Fenton hviskede Anføreren et Ord i Øret og viste ham et Brev med mange Segl, han bar i sin Lomme, hilste Røverne dem bestandig ærbødig og lod dem uhindret passere.

Saa naaede de omsider over den uendelige Mose og gennem den gamle Egeskov og stod ved Crumlinsøen.

Det var Aften, da de kom dertil, og de besluttede at opslaa deres Nattekvarter i Ruinerne af det gamle Stentaarn, hvor der endnu fandtes et beboeligt Rum.

Da Tjenerne havde sørget for Hestene, og det lille Selskab havde indtaget et tarveligt Aftensmaaltid, gik Fenton og Edith langs Søen og talte om gamle Dage.

Af Borgen var der intet tilbage uden nogle forkullede Pæle, der ragede op af Søens Spejl. De fleste af Hytterne, de gik forbi, var tomme. Udenfor en af dem sad en ældgammel Mand.

»Min Tro, om det ikke er Nathanael,« sagde Edith. »Jo vist, det er den gamle Portvagt paa Crumlin.«

Hun gik hen til den gamle, lagde Haanden paa hans Skulder og spurgte ham, hvad der var hændet paa Egnen.

Nathanael saà sløvt paa hende og mumlede noget uforstaaeligt i Skægget.

»Herregud,« sagde Edith, »er han den eneste Levning af Klanen.«

»At Arthur og Allil lever, véd vi da,« svarede hendes Husbond. »Kom, lad os gaa til Klosterruinen. Det skulde slet ikke undre mig, om Fader Patrick sad endnu i sin Celle.«

De gik, og da de naaede Ruinerne, var det mørkt.

»Sé,« sagde Fenton, »der er Lys i Cellen.«

De gik derhen. Og just som de stod foran Cellens Døre, blev Fenton grebet i Armen og følte et Pistolløb mod sin Pande.

»Stop lidt, gode Ven,« sagde han.

»Jeg véd ikke, om jeg er Eders gode Ven,« sagde Manden uden at tage Pistolen bort. »Sig mig først Eders Ærinde.«

»Jeg kommer fra Kongen til Kongen,« sagde Fenton, »tag den Pistol væk, jeg har været i Ilden før i Dag, saa bange er jeg ikke. Men jeg kan ikke fordrage saadan en Tingest for min Pande.«

Mens Mændene talte sammen, havde Edith uden videre aabnet Døren.

Paa Briksen i Munkens Celle sad en Mand, som hun først efter et Øjebliks Betragten genkendte som Arthur. Der var ikke Spor tilbage af Kavaleren fra Kong Carls muntre Slot i

Windsor. Hans store Skæg, hans Læderkøllert og lange Støvler gav ham et Udseende ganske som de Røvere, de havde mødt paa Rejsen.

»Den hellige Jomfru staa mig bi, Kaptajn O'Curry, I sér jo ud som Eders egen Svigerfader. Goddag og vel mødt igen. Hvor lider Allil?«

Arthur stirrede et Øjeblik paa hende, rejste sig saa og gik hende i Møde med fremstrakt Haand.

Saa stod Fenton ved Siden af dem, begge rystede de hans Hænder og bestormede ham med tusind Spørgsmaal.

»Er I strandet paany paa Irland, Fenton?« spurgte Arthur, da han endelig kom til Orde.

»Nej,« sagde Fenton »vi er saamænd redne fra Limerick hertil paa vore gode Heste, og det ene og alene for at opsøge Eder. Hundrede Gange er vi standsede paa Vejen af Herrer i tarvelige Klæder, der bad os om vor Pung, men maatte nøjes med et Løsen, vi fik i London, og som sagdes at give fri Passage til Connaughts Konge.«

»Og hvad Ærinde havde I da til mig?« spurgte Arthur, »og hvem gav Eder Løsenet?«

»Løsenet fik jeg af en Jøde, som kalder sig Nicolaus og siger sig at vide god Besked med de Stemplinger, I foretager Eder mod den engelske Regering. Mit Ærinde er fra Hans Majestæt selv, og her er det.«

»Det er Kongens Segl,« sagde Arthur.

»Det er saa,« svarede Fenton, »og det er Kongens Haand, og kongeligt er hans Tilbud.«

Arthur satte sig paa Briksen og vilde bryde Brevet, men saa lagde Edith Haanden paa det og sagde utaalmodig:

»Hvor er Allil? Før mig til hende, mens I afhandler Eders kedelige Statssager.«

Arthur smilte, gik hen i Baggrunden af Cellen og aabnede en lille Dør, som ingen af dem havde sét før.

»Her er hun,« sagde han. »Hun sover, men jeg tænker, I tør vække hende, skønne Frue.«

Edith traadte ind i et lavt Rum, hvor der brændte en lille Lampe; paa en Briks laa Allil og sov, paa en anden ved Siden af sov to Børn med hinanden om Halsen.

Edith stod lidt og saà paa dem.

»Hun ligner sig selv,« sagde hun saa, »I har skærmet hende godt, Arthur Cormac.«

Arthur nikkede og lukkede Døren. Saa satte han sig i Cellen og læste langsomt og omhyggeligt det kongelige Brev, der indeholdt en Benaadning for alle de Domme, der var fældet over ham paa Landsthinget i Limerick og Galway, samt uden alle Betingelser en Forlening med Crumlin.

»Hvad siger I nu?« spurgte Fenton.

Arthur sad tankefuld med Hovedet i Haanden.

»Kong Carl tager fejl af mig,« sagde han saa. »Der er ikke mere Stof i mig til en engelsk Herremand. For længe har jeg tumlet i disse Moser og Skove, fredløs og jaget af de engelske Gendarmer og Soldater. Saadan er jeg gennemdrukket af mit ulykkelige Irlands Luft, at jeg aldrig mere vil kunne love en engelsk Konge Troskab.«

»Jeg véd ikke, at Kong Carl forlanger noget af Eder,« sagde Fenton.

»Om jeg var paa Crumlin igen, da vilde jeg plante Oprørsfanen imod ham,« sagde Arthur. »Jeg og mine Venner i Skovene, Røverbanderne, der standsede Eder hver Dag paa Rejsen — det er os, der er Irland. Saadan er Cromwell faret frem i dette Land, at al Modstand er brudt uden den, vi har i vort hemmelige Forbund. Fra os skal det komme, som en Gang skal give den grønne Ø tilbage til dem, der ejer den med Rette. Jeg har de gamle Kongers Blod i mine Aarer. Jeg har mine ulykkelige Landsmænds Tillid som ingen anden, og den vil jeg ikke svigte.«

De talte lidt om det endnu, og Fenton saà, at det kunde ikke blive anderledes.

Saa gik de ind i Kamret, hvor Allil og Edith

sad sammen paa Briksen og saà paa de sovende Børn og talte sagte sammen.

Edith saà paa sin Husbonds Ansigt, at han intet Held havde haft med sit Ærinde. Saa nikkede hun blot til Arthur.

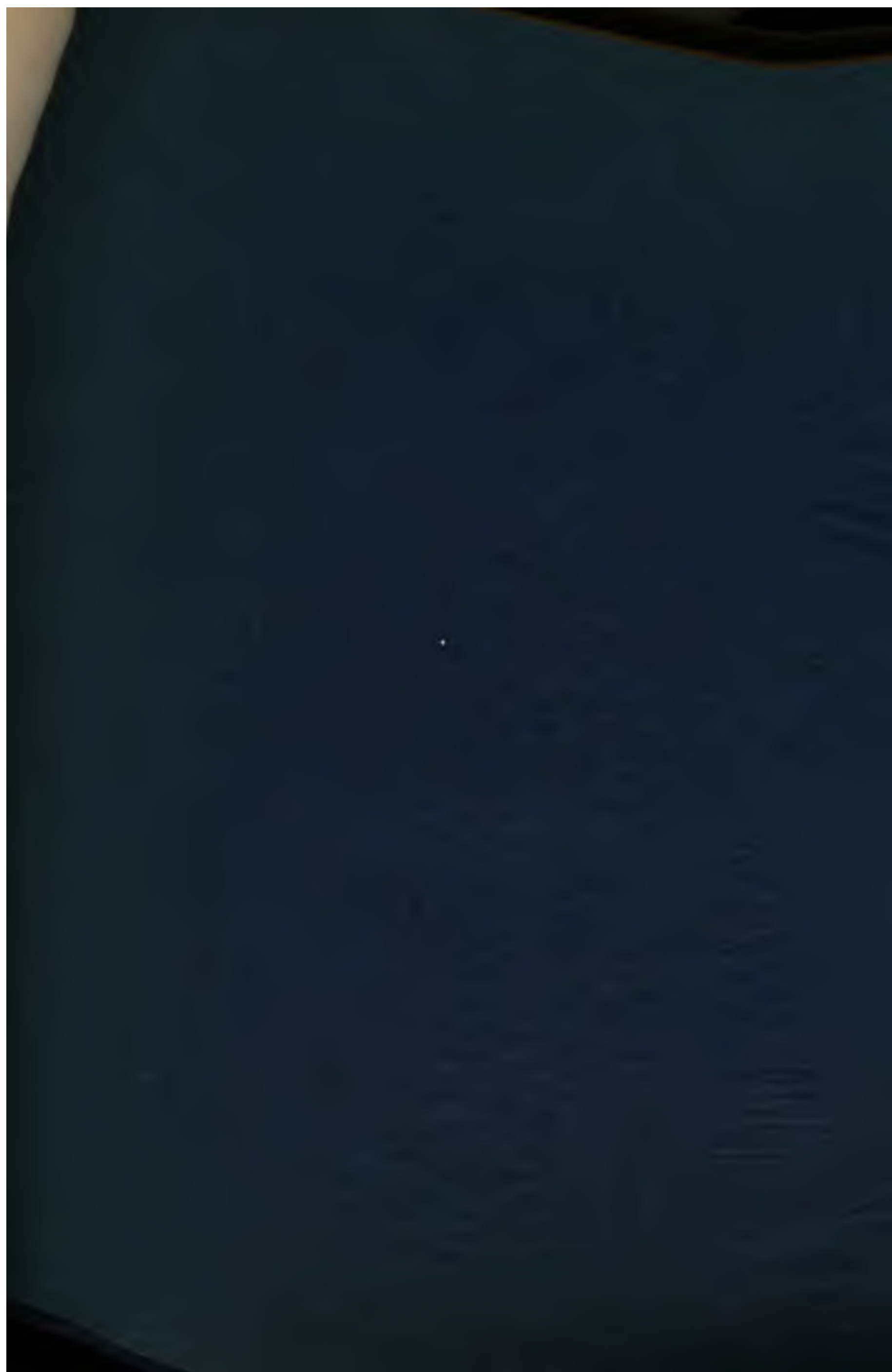
»To dejlige Børn, I har. Den Lykke nægtede Gud mig. Hvor vil I gøre af dem, naar de vokser til?«

»Jeg vil lære dem at ride og fægte og skyde, jeg vil lære dem, at de har intet andet Maal end Irlands Frihed og Lykke, og Allil vil lære dem Angus' gamle Sagn og Sange.«

---

4 G -

C, J,

+4-

C, G,

CARL EWALD